

ပခုက္ကူ ဦးအုံးဖေ စာပေဆုရ
ဦးညွန့်မောင်

**မန်ကျည်းစေ့ကမ္ဘာ
ပန်းအာဏုရာ**

၁၉၉၉ခုနှစ် ပခုက္ကူဦးအုံးဖေစာပေဆု
သုတေသန စာပေပထမဆုရ

“မန်ကျည်းစေ့ ကမ္မဝါ ပန်းအက္ခရာ”

ဦးညွန့်မောင်

စီစဉ်တည်းဖြတ်သူ - ဦးညွန့်ဟံ
ညွန့်ဟံ (ကြူတော)
စာတည်း (ဝာပန်ခဲ)

စာပေဗိမာန်ထုတ် ပြည်သူ့လက်စွဲစာစဉ်

၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်၊ ပထမအကြိမ်၊ အုပ်စု ၁၀၀၀

အဖိုး (၉၅) ကျပ်

ပုံနှိပ်ရေးနှင့်စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးလုပ်ငန်း
ဒုတိယအထွေထွေမန်နေဂျာ ထုတ်လုပ် (ဒေါ်မြမြ) က
မှတ်ပုံတင်အမှတ် ၄၁၆ / (ယာယီ) ဖြင့် ရိုက်နှိပ်၍ မှတ်ပုံတင်အမှတ်
၂၅၈ (ယာယီ) ဖြင့် ထုတ်ဝေသည်။

နိုင်ငံရေး ဦးတည်ချက် (၄) ရပ်

- * နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်ရေး၊ ရပ်ရွာအေးချမ်းသာယာရေးနှင့် တရား ဥပဒေစိုးမိုးရေး
- * အမျိုးသားပြန်လည်စည်းလုံးညီညွတ်ရေး
- * ခိုင်မာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ် ဖြစ်ပေါ်လာရေး
- * ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေသစ်နှင့်အညီ ခေတ်မီ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်သော နိုင်ငံတော်သစ် တစ်ရပ် တည်ဆောက်ရေး

စီးပွားရေး ဦးတည်ချက် (၄) ရပ်

- * စိုက်ပျိုးရေးကို အခြေခံ၍ အခြားစီးပွားရေး ကဏ္ဍများကို လည်း ဘက်စုံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး
- * ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ် ပီပြင်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာရေး
- * ပြည်တွင်းပြည်ပမှ အတတ်ပညာနှင့်အရင်းအနှီးများဖိတ် ခေါ်၍ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်အောင် တည်ဆောက်ရေး
- * နိုင်ငံတော် စီးပွားရေးတစ်ရပ်လုံးကို ဖန်တီးနိုင်မှု စွမ်းအား သည် နိုင်ငံတော်နှင့် တိုင်းရင်းသား ပြည်သူတို့၏ လက်ဝယ် တွင် ရှိရေး

လူမှုရေး ဦးတည်ချက် (၄) ရပ်

- * တစ်မျိုးသားလုံး၏ စိတ်ဓာတ်နှင့်အကျင့်စာရိတ္တမြင့်မားရေး
- * အမျိုးဂုဏ်၊ ဇာတိဂုဏ် မြင့်မားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အမွေ အနှစ်များ၊ အမျိုးသားရေး လက္ခဏာ များ မပျောက်ပျက် အောင် ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ရေး
- * မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ရှင်သန်ထက်မြက်ရေး
- * တစ်မျိုးသားလုံးကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးနှင့် ပညာရည်မြင့်မားရေး

ဘုရားသာသနာ၊ လေးရာမက၊
ငါးဆယ်မျှ၌၊ ဝဋ္ဋဂါမဏိ၊
မင်းကြီးလက်ထက်၊ အာဏာစက်တွင်၊
ထွန်းတောက်ဘုန်းရောင်၊ ရွှေတောင်အက်ခြေ၊
စက်နှယ်ရှုသာ၊ သောဏမည်ထူး၊
အမှူးပြုဆောင်၊ ဘောင်သီဟိုဠ်ပေါ်၊
ထေရ်ကျော်ငါးရာ၊ ရဟန္တာဝသီ၊
သမ္ဘိဒါဉာဏ်ရ၊ သံဃိန္ဒတို့၊
ဘုရားမိန့်ရွတ်၊ ပိဋကတ်ကို၊
မွတ်မွတ်ဖြူဖွေး၊ ပေထက်ရေး၍၊
ဆေးလေးကြပ်ကြပ်၊ အထပ်တစ်ရာ၊
တည်းဖြတ်ပါလည်း၊ အက္ခရာပုဒ်ဆွေး၊
မှားယွင်းသေး၏၊ ညစ်ကြေးစပ်ယှဉ်၊
ပုထုဇဉ်သာ၊ ငါတို့မှာကား၊
မမှားဘယ်သို့၊ ရှိလေမြို့လိမ့်၊
ယွင်းချို့အက္ခရာ၊ ပျက်ယိုရာ၌၊
ပညာကြီးရှင်၊ ငြိမ်းကောင်းဆင်သို့၊
ပြင်စေသတည်း။

ဥတေနပျို့ (မုံရွေးဆရာတော်)

မွေးသည်မိခင်၊ မွေးသည်ဖခင် ကျေးဇူးရှင်နှစ်ပါး
အဦးထား၍ သင်ဆရာ၊ မြင်ဆရာ၊ ကြားဆရာ ဆရာ
သခင် ကျေးဇူးရှင်အပေါင်းတို့အား ဤကျမ်းစာဖြင့်
ဦးညွှတ် ပူဇော်လိုက်ပါ၏။

မာတိကာ

အမှတ်စဉ်

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

နိဒါန်း

၁။ အကြောင်းအရာ ကမ္မဝါ ၁

- ဝေါဟာရရှင်းလင်းချက်
- သံဃာဟူသည်
- သံဃာအပြား
- ကမ္မဟူသည်
- ကမ္မ (ကံ) အပြား
- ကံလေးမျိုးနှင့် ၎င်းတို့၏ အရာဌာနများ
- ကမ္မ (ကံ) လေးမျိုးအဓိပ္ပာယ်
- ကံလေးမျိုးတို့၏ ပျက်ပြားခြင်း
- သံဃာငါးမျိုးသည် ပြုနိုင်သောကံများ
- ကမ္မဝါစာဟူသည်
- ကမ္မဝါစာအမျိုးအစား
- ကမ္မဝါစာ ရွတ်ဖတ်ရာ၌ အရေးအကြီးဆုံး အချက်
- ကမ္မဝါစာကို ရဟန်းတော်များသာ ရွတ်ကောင်းသလော
- ကမ္မဝါစာကို သိမ်ထံမှာသာ ရွတ်ကောင်းသလော

အမှတ်စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	<ul style="list-style-type: none"> - ကမ္မဝါစာကို ပါဠိဘာသာဖြင့်သာ ရွတ်ကောင်းသလော - ကမ္မဝါစာကို တီထွင်ကောင်းပါသလား - ဥတ်သည် ကမ္မဝါစာ မည်ပါသလော - ကမ္မဝါစာ၏ ကျေးဇူးနှင့် အာနိသင် 	
၂။	ရုပ်ဝတ္ထုပိုင်း ကမ္မဝါ	၃၆
	<ul style="list-style-type: none"> - ဝတ်လဲကမ္မဝါ ပြုလုပ်ပုံ 	
၃။	အရေးအသားပိုင်း ကမ္မဝါ	၄၄
	<ul style="list-style-type: none"> - မန်ကျည်းစေ့ ကမ္မဝါ သမိုင်းအစ - မန်ကျည်းစေ့ ကမ္မဝါအက္ခရာရေးသားပုံ 	
၄။	အပြောက်အမွမ်းပိုင်း ကမ္မဝါ	၆၅
	<ul style="list-style-type: none"> - အနားပိုင်း အပြောက်အမွမ်း - အတွင်းပိုင်း အပြောက်အမွမ်း - အဖုံးပိုင်း အပြောက်အမွမ်း - ကမ္မဝါ စာလုံးနှင့် အပြောက်အမွမ်းများ ဆေးသားရေးခြယ်ပုံ 	
၅။	အထွေထွေပိုင်း ကမ္မဝါ	၈၁
	<ul style="list-style-type: none"> - ကမ္မဝါစာ မိုက်ထုတ်ခြင်း - ပညာရှင်များအား အခကြေးငွေ ချီးမြှင့်မှု - ခေတ်အလိုက် ကမ္မဝါတစ်ဆူ၏ တန်ဖိုး - ကမ္မဝါ လုပ်ငန်းသုံး ပညာရပ် ဝေါဟာရများ - မန္တလေးမြို့မှ ကမ္မဝါထောင်ဆရာများ 	
	နိဂုံး	၈၉
	မှီငြမ်းကိုးကားကျမ်းစာရင်း	၉၄
	သီးခြားဓာတ်ပုံများ	၉၈

နိဒါန်း

ရန်ကုန်မြို့ရွှေတိဂုံစေတီ ကုန်းတော်ပေါ်၌လည်းကောင်း၊
ရန်ကုန်မြို့ ကံဘဲ မိုးကောင်းစေတီတော် ပရဝုဏ်အတွင်း၌
လည်းကောင်း တရားဓမ္မ ဆွေးနွေးကြသော ဓမ္မသာကတ္ထာဝိုင်း
များ ရှိကြပါသည်။ ထိုဓမ္မသာ ကတ္ထာဝိုင်းများသို့ ကျွန်တော်
ရံဖန်ရံခါတက်ရောက် လေ့လာဖူးပါသည်။ ဤ တရားဝိုင်းများ၌
တစ်ခါတစ်ရံ ရဟန်းတော်များသုံးသော ကမ္မဝါစာအကြောင်းကို
စပ်စပ်စုစု ဆွေးနွေးကြသည်ကိုလည်း တွေ့ဖူးပါသည်။ သို့ရာတွင်
စာပေကျမ်းဂန် အထောက်အထားဖြင့် ဆွေးနွေးနိုင်သူကား
လွန်စွာနည်းပါး ပါသည်။ အများစုမှာ အတ္တနောမတိ မိမိအလို
အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အနုမာန မှန်းဆချက်အားဖြင့် လည်း
ကောင်း ဆွေးနွေးကြသည် များကိုသာ တွေ့ရပါသည်။

အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဆွေးနွေးချက်များမှာမူ
“စိတ်တစ်ခု ရုပ်ကိုးဆယ်” ဟုဆိုသော သင်္ဂြိုဟ်ပုတ်အိုးကွဲသမား
တို့၏ အဘိဓမ္မာ စကားကဲ့သို့ ရယ်စရာကောင်းလောက်အောင်
လွဲချော်နေကြသည်များကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။

ကျွန်တော် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော တက္ကသိုလ်
ပရဝုဏ် အတွင်း၌လည်း လက်ဖက်ရည်ဆိုင်များ၌ မြန်မာစာပေ
အကြောင်း ဆွေးနွေးကြသော စာပေဝိုင်းများရှိကြပါသည်။
ယင်းသို့ဆွေးနွေးရာတွင် တစ်ခါတစ်ရံ ကမ္မဝါ၌ရေးသော
မန်ကျည်းစေ့အက္ခရာအကြောင်းလည်း ပါရှိပါသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်
များတွင်လည်း စာပေအထောက်အထား အာဂုံသာဓကများဖြင့်

နိဒါန်း

ရန်ကုန်မြို့ ရွှေတိဂုံစေတီ ကုန်းတော်ပေါ်၌လည်းကောင်း၊
 ရန်ကုန်မြို့ ကံဘဲ မိုးကောင်းစေတီတော် ပရဝုဏ်အတွင်း၌
 လည်းကောင်း တရားဓမ္မ ဆွေးနွေးကြသော ဓမ္မသာကဏ္ဍဝိုင်း
 များ ရှိကြပါသည်။ ထိုဓမ္မသာ ကဏ္ဍဝိုင်းများသို့ ကျွန်တော်
 ရံဖန်ရံခါ တက်ရောက် လေ့လာဖူးပါသည်။ ဤ တရားဝိုင်းများ၌
 တစ်ခါတစ်ရံ ရဟန်းတော်များ သုံးသော ကမ္မဝါစာအကြောင်းကို
 စပ်စပ်စုစု ဆွေးနွေးကြသည်ကိုလည်း တွေ့ဖူးပါသည်။ သို့ရာတွင်
 စာပေကျမ်းဂန် အထောက်အထားဖြင့် ဆွေးနွေးနိုင်သူကား
 လွန်စွာနည်းပါး ပါသည်။ အများစုမှာ အတ္တနောမတိ မိမိအလို
 အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ အနုမာန မှန်းဆချက်အားဖြင့် လည်း
 ကောင်း ဆွေးနွေးကြသည် များကိုသာ တွေ့ရပါသည်။

အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဆွေးနွေးချက်များမှာ မူ
 “စိတ်တစ်ခု ရုပ်ကိုးဆယ်” ဟုဆိုသော သင်္ဂြိုဟ်ပုတ်အိုးကွဲသမား
 တို့၏ အဘိဓမ္မာ စကားကဲ့သို့ ရယ်စရာကောင်းလောက်အောင်
 လွဲချော်နေကြသည်များကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။

ကျွန်တော် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော တက္ကသိုလ်
 ပရဝုဏ် အတွင်း၌လည်း လက်ဖက်ရည်ဆိုင်များ၌ မြန်မာစာပေ
 အကြောင်း ဆွေးနွေးကြသော စာပေဝိုင်းများရှိကြပါသည်။
 ယင်းသို့ဆွေးနွေးရာတွင် တစ်ခါတစ်ရံ ကမ္မဝါ၌ရေးသော
 မန်ကျည်းစေ့အက္ခရာအကြောင်းလည်း ပါရှိပါသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်
 များတွင်လည်း စာပေအထောက်အထား အာဂုံသာဓကများဖြင့်

နိဒါန်း

လက်မှုအနုပညာတစ်ရပ်ကို ဖော်ထုတ်သည့်အနေအားဖြင့်လည်း ကောင်းမန်ကျည်းစေ့ကမ္ဘဝါအကြောင်း ကျမ်းစာတစ်စောင်ကိုရေးသား ပြုစုရန် ကျွန်တော်ဆုံးဖြတ်လိုက်မိပါသည်။

ယင်းသို့ဆုံးဖြတ်လိုက်သော်လည်း တကယ်ရေးသားမည်ရှိ သောအခါ ကျွန်တော်စိတ်တွင် စိုးရွံ့မှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။ အကြောင်းမှာ ကမ္ဘဝါစာဟူသည် ရဟန်းတို့၏ ဝိနည်းဒေသနာတော် နှင့် ဆိုင်ပါသည်။ ဝိနည်းတရားဟူသည် ဘုရားနှုတ်နက် ပိဋကတ်ထွက် ဖြစ်ရကား အလွန်တရားနက်နဲပါသည်။ ကျယ်ဝန်းပါသည်။ သိမ်မွေ့ပါ သည်။

ဤသို့ နက်နဲကျယ်ဝန်းသိမ်မွေ့လှသော ဘုရားနှုတ်နက် ပိဋကတ်ထွက် ကမ္ဘဝါစာအကြောင်းကို သာမန်လူတို့ နားလည် အောင် ရေးသားရန်နှင့် အမှားအယွင်းကင်းအောင် ရေးသားရန်မှာ မလွယ်လှ သောကိစ္စ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့ မလွယ်လှသော ကိစ္စကပ်ရပ်ကို အရဲ စွန့်လုပ်ရမည်ဖြစ်သဖြင့် ကျွန်တော်စိုးရွံ့မိ ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာ တွင် “ကြောက်လျှင်လွဲ ရဲမင်းဖြစ်” ဟူသော ဝီရ ရသဖော်စကားပုံကို နှလုံးမူကာလူတိုင်းနားလည်ရန်နှင့် အမှားကင်းအောင် ကျွန်တော် စွမ်းနိုင်သမျှ ကြိုးစားထား ပါသည်။

ဤကျမ်းစာကို ရေးသားရာ၌ အကြောင်းအရာပိုင်းကမ္ဘဝါ (Con- tent)၊ ရုပ်ဝတ္ထုပိုင်း ကမ္ဘဝါ (Form)၊ အရေးအသားပိုင်း ကမ္ဘဝါ (Type of hand writing)၊ အပြောက်အမွမ်းပိုင်းကမ္ဘဝါ (Decoration) နှင့် အထွေ ထွေပိုင်း ကမ္ဘဝါ (General) ဟူ၍ အပိုင်းကြီးငါးပိုင်း ခွဲခြားတင်ပြ ထားပါသည်။

ကျမ်းစာအမည်ကို “မန်ကျည်းစေ့ကမ္ဘဝါ ပန်းအက္ခရာ” ဟု အမည်ခံ ထားသည်အတိုင်း ဤကျမ်းကလေးပေး ဖော်ပြလိုရင်းမှာ

နိဒါန်း

မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါစာလုံးများအကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။
မန်ကျည်းစေ့ စာလုံးများသည် ပန်းကလေးများလို လှပပုံ၊
ပန်းကလေးများနှင့် တူပုံကို ဖော်ပြလိုရင်း ဖြစ်ပါသည်။
ထို့ကြောင့် ဤကျမ်း၏ အလေးပေးထားသော အပိုင်းမှာ
“အရေးအသားပိုင်း ကမ္မဝါ” ဟူသော တတိယအပိုင်း ဖြစ်သည်။

သို့ရာတွင် မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါဟူသော အမည်သည်
အရေးအသားပိုင်း ကမ္မဝါနှစ်မျိုးတွင် တစ်မျိုး၏အမည်သာ
ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အရေးအသားနှစ်မျိုးလုံး နှ့်စပ်၍
အခြေခံကျသော “ကမ္မဝါစာ” အကြောင်းကို ရှေးဦးစွာရေးသား
တင်ပြမှ သင့်တော်မည်ဟု ယူဆသဖြင့် “အကြောင်းအရာပိုင်း
ကမ္မဝါ” ဟူသော အပိုင်းကို ပထမပိုင်းအဖြစ် တင်ပြထားပါသည်။
ထိုသို့တင်ပြရာတွင် ဝိနည်းပိဋကတ်လာ ကမ္မဝါအကြောင်း
သိစရာတွေက များလွန်းလှသဖြင့် ရှည်လျားသွားရခြင်း ဖြစ်ပါ
သည်။ လူပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် လျော်ရုံ အကျဉ်းဆုံးတင်ပြထားခြင်း
ဖြစ်ပါသည်။

ကြွင်းကျန်သော အပိုင်းလေးပိုင်းမှာ မြန်မာ့ရိုးရာလက်မှု
အနုပညာရပ်များနှင့် ဆိုင်ပါသည်။ ဖတ်ကြည့်လျှင် သိရပါ
လိမ့်မည်။

ဤကျမ်းစာကို ရေးသားခြင်းမှာ စိတ်ဝင်စားသော သုတေ
သီလူပုဂ္ဂိုလ်များ သုတပွားစေရန်သာ ရည်ရွယ်ရေးသား ခြင်း
ဖြစ်ပါသည်။ သို့တစေ “အကြောင်းအရာပိုင်း ကမ္မဝါ” အပိုင်း
တစ်သည် ဝိနည်းပါဠိတော်ကြီးများကို မတက်ဖူး မသင်ယူဖူး
သေးသော ရှင်ငယ်ရဟန်းငယ်များအတွက်လည်း ဝိနည်းဗဟု
သုတ တိုးပွားစေနိုင်သဖြင့် ကျေးဇူးများလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်
ပါသည်။

နိဒါန်း

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် ရင်တွင်းခံစားချက်ကို ဖော်ပြရလျှင် ဤ“မန်ကျည်းစေ့ကမ္ဘာဝါ ပန်းအက္ခရာ” ဟူသောကျမ်းငယ်ဖြင့် သုတေသီတို့အတွက် သုတအစာကို ပေးလိုက်ခြင်း၊ မြန်မာတို့၏ ဂုဏ်ယူမြတ်နိုးဖွယ် ရိုးရာလက်မှုအနုပညာတစ်ရပ်ကို ဖော်ထုတ်မှတ်တမ်းတင်နိုင်ခြင်းနှင့် မည်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ သုတေသနမလုပ်ဘူးသေးသော မန်ကျည်းစေ့အက္ခရာနှင့် မန်ကျည်းစေ့ကမ္ဘာဝါအကြောင်းကို စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာ လေ့လာရေးသားနိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် စာရေးသူအနေဖြင့် လွန်စွာအားရကျေနပ်ခြင်း ဖြစ်ရပါကြောင်း တင်ပြလိုက်ရပါသည်။

၁။ အကြောင်းအရာ ကမ္မဝါ

ဝေါဟာရ ရှင်းလင်းချက်

ကမ္မဝါဟူသော မြန်မာဝေါဟာရသည် “ကမ္မဝါစာ” ဟူသော ပါဠိဘာသာမှ ရွှေ့လျောလာသော ပါဠိသက်ဝေါဟာရဖြစ်သည်။ ခေါ်ဝေါ်ရလွယ်ကူစေခြင်းအကျိုးငှာ “ကမ္မဝါစာ” မှ ‘စာ’ ကိုဖြုတ်၍ အတိုကောက်အားဖြင့် ကမ္မဝါဟု မြန်မာမှုပြုထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ဝိနည်းပဉ္စမကျမ်းဖြစ်သော ‘ပရိဝါရ’ ကို ပရဝါဟု လည်းကောင်း၊ ဝိနည်းတေရသကဏ္ဍအဖွင့် ဖြစ်သော သာရတ္ထဒီပဏီဒီကာကို တေရသကဏ္ဍဒီကာဟု လည်းကောင်း ခေါ်ဝေါ်သကဲ့သို့ပင်တည်း။

ကမ္မဝါစာဟူသော မူရင်းပါဠိပုဒ်သည်လည်း ကမ္မနှင့် ဝါစာဟူသော ပုဒ်နှစ်ပုဒ်ကို ပေါင်းစပ်ထားသော သမာသ်နာမ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။ ဝစနတ္ထပြုရသော် ကမ္မေသု ဝတ္တဗ္ဗာဝါစာ ကမ္မဝါစာဟု မဇ္ဈေလောပ သတ္တမိတပ္ပရိသ်သမာသ် ပြုရပါမည်။ အနက်ကား ကမ္မေသု (သံဃကမ္မေသု) သံဃာ့ကံ သံဃာ့အမှု ကိစ္စတို့၌၊

၁။ အထက် ကမ္မဝါစာပုဒ်၏ ဝစနတ္တ၌ ကမ္မကို သံဃကမ္မဟု ဖွင့်ဆိုခဲ့ခြင်းမှာ “ဣဒါနိ တေသံ ကမ္မာနံ ကာရကဿ သံဃဿ ပရိစ္ဆေဒံ ဒဿန္တော စတုဝဂ္ဂကာရဏေ ကမ္မေတိ အာဒိမာဟ” ဟူသော ပရိဝါရအဋ္ဌကထာ၊ ကမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ၊ စာ - ၂၆၀ နှင့်အညီ ဖွင့်ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း၌မူ ကမ္မကိုဝိနည်းကံဟု ဆရာဉာဏ်က ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ မမှားသော်လည်း စာနှင့်မညီပါ။

ဝတ္တဗ္ဗာ၊ ရွတ်ဆိုအပ်သော၊ ဝါစာ၊ စကားတည်း။ ဣတိ
ထိုကြောင့် ကမ္မဝါစာ၊ ကမ္မဝါစာမည်၏။ ကမ္မဝါစာ၊ သံဃာ့ကံ
သံဃာ့အမှုကိစ္စတို့၌ ရွတ်ဆိုရသော စကားဟု အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။

သံဃာဟူသည်

အထက် ကမ္မဝါစာပုဒ်၏ ဝစနတ္ထ၌ ကမ္မအရကို သံဃကမ္မ
ဟု ဖွင့်ဆိုခဲ့သဖြင့် ကမ္မဝါစာနှင့် ပတ်သက်၍ သံဃဟူသော
သိစရာစကားတစ်လုံး တိုးလာခဲ့ပြန်ပါသည်။ ထိုကြောင့် ယခု
တိုးလာသော သံဃာဟူသောစကားလုံးအကြောင်းကို ရှေးဦးစွာ
ရှင်းပြလိုပါသည်။

သံဃဟူသော ပါဠိပုဒ်ကို မြန်မာတို့က သံဃာ၊ သံဃာ
တော်ဟု အာကာရန္တဖြင့် ဣတ္ထိလိင်အသံ ပြောဆိုနေကြပါ
သည်။ ဥပမာ ရှင်အာနန္ဒကို ရှင်အာနန္ဒာဟုလည်းကောင်း၊ ရှင်
ရာဟုလကို ရှင်ရာဟုလာဟုလည်းကောင်း ခေါ်ဝေါ်နေကြ
သကဲ့သို့ပင် ဖြစ်ပါသည်။ ဤသည်မှာ သံဃဟူသော အာကာရန္တ
ပုလ္လိင် ပါဠိပုဒ်ကို မြန်မာတို့က အာကာရန္တ ဣတ္ထိလိင်အသံဖြင့်
သံဃာဟု မြန်မာမူပြုခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကြောင့် သံဃာ
ဟု ပြောဆိုရေးသားလျှင် ပါဠိဘာသာအနေဖြင့် မမှန်သော်
လည်း မြန်မာမူနယ်ပယ်၌ မှန်သည်ဟုပင် မှတ်ယူရပါမည်။

တစ်ဖန် မြန်မာမူနယ်ပယ်၌ ရဟန်းတစ်ပါးနှစ်ပါး စသည်
ကို သံဃာ၊ သံဃာတော်ဟု ခေါ်နိုင်သော်လည်း ဝိနည်းအရာ
ဤကမ္မဝါစာအရာ၌မူ ရဟန်းတစ်ပါးနှစ်ပါးစသည်ကို သံဃာဟု
မခေါ်ပါ။ လေးပါးနှင့်အထက် ရဟန်းများကိုသာ သံဃာဟု
ခေါ်ပါသည်။

သံဃာအပြား

အထက်ပါ သံဃာသည်လည်း တစ်ပါးမက ငါးပါး အပြားရှိပါသည်။

ယင်းငါးပါးတို့မှာ -

- ၁။ စတုဝဂ်သံဃာ (လေးပါးအစုသံဃာ)
- ၂။ ပဉ္စဝဂ်သံဃာ (ငါးပါးအစုသံဃာ)
- ၃။ ဒသဝဂ်သံဃာ (၁၀ ပါးအစုသံဃာ)
- ၄။ ဝိသတိဝဂ်သံဃာ (၂၀ ပါးအစုသံဃာ)
- ၅။ အတိရေကဝိသတိဝဂ်သံဃာ (အပါး ၂၀ ကျော်အစု သံဃာ) တို့ဖြစ်ပါသည်။

ကျမ်းကိုးပါဠိ

“ပဉ္စသံဃာ စတုဝဂ္ဂေါ ဘိက္ခုသံဃော၊ ပဉ္စဝဂ္ဂေါ ဘိက္ခု သံဃော၊ ဒသဝဂ္ဂေါ ဘိက္ခုသံဃော၊ ဝိသတိဝဂ္ဂေါ ဘိက္ခုသံဃော၊ အတိရေက ဝိသတိဝဂ္ဂေါ ဘိက္ခုသံဃော။”

(မဟာဝဂ္ဂပါဠိ၊ စမ္မေယျက္ခန္ဓက၊ စတုဝဂ္ဂ ကရဏာဒိ ကထာ။ စာ - ၄၃၉)

ကမ္မဟူသည်

ကမ္မဝါစာနှင့် ပတ်သက်၍ သံဃအကြောင်းကို သိပြီးသော အခါ ကမ္မအကြောင်းကို သိဖို့လိုလာပြန်ပါသည်။

ကမ္မဟူသည် ကံပင်ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းကံသည် အဘိဓမ္မာ ၌လာသော ကုသိုလ်ကံ၊ အကုသိုလ်ကံ၊ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနော ကံ၊ ဇနကကံ၊ ဥပတ္တမ္ဘကကံ၊ ဥပပိဋကကံ၊ ဥပစ္ဆေဒကကံ စသော ကံမျိုးပင်လောဟု စောကြောလျဉ်းပါးစရာရှိပါသည်။ ယင်းသို့ စောဒကတက်ခဲ့သော် ဤကမ္မဝါစာ၌ အကျုံးဝင် သောကံသည် အထက်ဖော်ပြပါ အဘိဓမ္မာကံမျိုးမဟုတ်ပါ။

ရဟန်းသံဃာသည် ပြုအပ်သောသံဃကံ (ဝိနည်းကံ) သာ ဖြစ်သည်ဟု ဖြေဆိုရပါမည်။

ကမ္မ (ကံ)အပြား

ယင်းသံဃကံ (ဝိနည်းကံ)သည်လည်း အကျဉ်းအားဖြင့် လေးပါးရှိပါသည်။

ယင်းတို့မှာ -

၁။ အပလောကနကံ (သံဃာအားပန်ကြားသောကံ)

၂။ ဥတ္တိကံ (သံဃာအားအသိပေးသောကံ)

၃။ ဥတ္တိဒုတိယကံ (ဥတ်လျှင် နှစ်ကြိမ် မြောက်ရှိသော ကြားလျှောက်သောကံ)

၄။ ဥတ္တိစတုတ္ထကံ (ဥတ်လျှင် လေးကြိမ် မြောက်ရှိသော ကြားလျှောက်သောကံ) တို့ ဖြစ်ကြပါသည်။

ကျမ်းကိုးပါဠိ

“စတ္တာရိ ကမ္မာနိ အပလောကနကမ္မံ၊ ဥတ္တိကမ္မံ၊ ဥတ္တိ ဒုတိယကမ္မံ၊ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ”

(ပရိဝါရ ပါဠိ၊ ပဉ္စဝဂ္ဂ၊ ကမ္မဝဂ္ဂ စာ - ၃၈၀)

အကျယ်အားဖြင့် ရေတွက်လျှင်မူ သံဃကံသည် လေးပါး မက များစွာရှိပါသေးသည်။

ကံလေးမျိုးနှင့် ၎င်းတို့၏ အရာဋ္ဌာနများ

ထိုကံလေးမျိုးတို့တွင် အပလောကနကံသည် ငါးဋ္ဌာနသို့ ရောက်၏။ ဥတ္တိကံသည် ကိုးဋ္ဌာနသို့ရောက်၏။ ဥတ္တိ ဒုတိယကံ သည် ခုနစ်ဋ္ဌာနသို့ ရောက်၏။ ဥတ္တိ စတုတ္ထကံသည်လည်း ခုနစ် ဋ္ဌာနသို့ ရောက်၏။

အပလောကနကံ ရောက်သောငါးဌာန

- ၁။ သြဿာရဏ (ထုတ်သောသူကို သွင်းခြင်းကံ)
- ၂။ နိဿာရဏ (ထုတ်ခြင်းကံ)
- ၃။ ဘဏ္ဍကမ္မ (ဆံရိတ်ခြင်းကံ)
- ၄။ ဗြဟ္မဒဏ္ဍ (ဗြဟ္မဒဏ်ပေးခြင်းကံ)
- ၅။ ကမ္မလက္ခဏ (ကံသာလျှင် လက္ခဏာ ဖြစ်သော အဝနိဗ္ဗိယ စသောကံ)

ဥတ္တိကံရောက်သောကိုးဌာန

- ၁။ သြဿာရဏ (သွင်းခြင်းကံ)
- ၂။ နိဿာရဏ (ထုတ်ခြင်းကံ)
- ၃။ ဥပေါသထ (ဥပုသ်ကံ)
- ၄။ ပဝါရဏ (ပဝါရဏာကံ)
- ၅။ သမ္ပုတိ (သမုတ်ခြင်းကံ)
- ၆။ ဒါန (သင်္ကန်းစသည်ကို ပေးခြင်းကံ)
- ၇။ ပဋိဂ္ဂဟ (အာပတ်ကိုခံခြင်းကံ)
- ၈။ ပစ္စုက္ကဗုဒ္ဓ (ပဝါရဏာကို ငင်ခြင်းကံ)
- ၉။ ကမ္မလက္ခဏ (ကံသည်သာ လက္ခဏာ ဖြစ်သောကံ)

ဥတ္တိဒုတိယကံရောက်သောခုနစ်ဌာန

- ၁။ သြဿာရဏ (သွင်းခြင်းကံ)
- ၂။ နိဿာရဏ (ထုတ်ခြင်းကံ)
- ၃။ သမ္ပုတိ (သမုတ်ခြင်းကံ)
- ၄။ ဒါန (သင်္ကန်းစသည်ကို ပေးခြင်းကံ)
- ၅။ ဥဒ္ဓရဏ (ကထိန်နုတ်ခြင်းကံ)
- ၆။ ဒေသန (ကုဋိရာကျောင်းရာကို ကြားခြင်းကံ)
- ၇။ ကမ္မလက္ခဏ (ကံသည်သာလက္ခဏာ ဖြစ်သောကံ)

ဥတ္တိစတုတ္ထကံရောက်သောခုနစ်ဌာန

- ၁။ ဩသာရဏ (သွင်းခြင်းကံ)
- ၂။ နိဿာရဏ (ထုတ်ခြင်းကံ)
- ၃။ သမ္မုတိ (သမုတ်ခြင်းကံ)
- ၄။ ဒါန (သင်္ကန်းစသည်ကိုပေးခြင်းကံ)
- ၅။ နိဂ္ဂဟ (နှိပ်ခြင်းကံ)
- ၆။ သမနုဘာသန (ဆုံးမခြင်းကံ)
- ၇။ ကမ္မလက္ခဏ (ကံသည်သာ လက္ခဏာဖြစ်သောကံ)

ကျမ်းကိုးပါဠိ

“အပလောကနကမ္မံ ပဉ္စဌာနာနိဂစ္ဆတိ။ ဥတ္တိကမ္မံ နဝဌာနာနိ ဂစ္ဆတိ။ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မံ သတ္တဌာနာနိ ဂစ္ဆတိ။ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ သတ္တဌာနာနိ ဂစ္ဆတိ။

(ပ) ဩသာရဏံ နိဿာရဏံ ဘဏ္ဍကမ္မံ ဗြဟ္မဒဏ္ဍံ ကမ္မလက္ခဏညေဝ ပဉ္စမံ။ အပလောကန ကမ္မံ ဣမာနိ ပဉ္စဌာနာနိ ဂစ္ဆတိ။

(ပ) ဩသာရဏံ နိဿာရဏံ ဥပေါသထံ ပဝါရဏံ သမ္မုတိံ ဒါနံ ပဋိဂ္ဂဟံ ပစ္စုက္ကဗုဒ္ဓံ ကမ္မလက္ခဏညေဝ နဝမံ။ ဥတ္တိကမ္မံ ဣမာနိ နဝဌာနာနိ ဂစ္ဆတိ။

(ပ) ဩသာရဏံ နိဿာရဏံ သမ္မုတိံ ဒါနံ ဥဒ္ဓရဏံ ဒေသနံ ကမ္မလက္ခဏညေဝ သတ္တမံ။ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မံ ဣမာနိ သတ္တဌာနာနိ ဂစ္ဆတိ။

(ပ) ဩသာရဏံ နိဿာရဏံ သမ္မုတိံ ဒါနံ နိဂ္ဂဟံ သမနုဘာသနံ ကမ္မလက္ခဏညေဝ သတ္တမံ။ ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မံ ဣမာနိ သတ္တဌာနာနိ ဂစ္ဆတိ။ ”

(ပရိဝါရပါဠိ ကမ္မဝဂ္ဂ၊ စာ - ၃၈၃ - ၃၈၄)

အပလောကနကံစသော ဤကံလေးပါးတို့ ရောက်ရာဌာနများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဤပရဝါပါဠိတော်နှင့် ပရိဝါရပါဠိတော် မြန်မာပြန်စကားမျှဖြင့် သာမန်လူတို့ နားလည်ရန် မလွယ်ပါ။ သာမန်လူတို့ နားလည်ရန်ဟု အဋ္ဌကထာ ဖွင့်ဆိုချက်များဖြင့် ရှင်းပြပါကလည်း ပို၍ နားရှုပ်ကုန်မည်သာ ဖြစ်ပါသည်။ အမှန်စင်စစ် ယင်းဌာနများနှင့် ဆိုင်သော မူရင်းပါဠိတော် အတ္ထုပ္ပတ္တိကြောင်းများကို ဖတ်ရှုနိုင်မှသာလျှင် သာမန်လူတို့ အနေဖြင့် အနည်းအကျဉ်းသဘောပေါက်နိုင်ပါလိမ့်မည်။ ထိုကြောင့် ယင်းကံလေးပါးတို့ ရောက်ရာဌာနများ၏ အဓိပ္ပာယ် အကျယ်ကို ရှင်းမပြလိုက်တော့ပါ။ ဤနေရာ၌ သရုပ်သိရုံမျှ ဖြင့်သာ ကျေနပ်ကြစေလိုပါသည်။

အထက်ကံလေးပါးတို့၏ ဌာနသရုပ်ကို ရေတွက်ရာ၌ အပလောကနကံ၌ ငါးဌာန၊ ဥတ္တိကံ၌ ကိုးဌာန၊ ဥတ္တိဒုတိယကံ၌ ခုနစ်ဌာန၊ ဥတ္တိစတုတ္ထကံ၌ ခုနစ်ဌာန ဖြစ်သဖြင့် အားလုံး (၂၈) ဌာန ရှိပါသည်။

အထက်ပါ ကံလေးပါးတို့၏ ဌာန ၂၈ ပါးတွင် သြဿရဏ၊ နိဿာရဏ၊ သမ္မုတိ၊ ဒါနစသောဌာနများသည် ကံလေးပါး၌ သုံးလေးကြိမ်ပါဝင်နေသဖြင့် အတူတူဟု မယူဆသင့်ပါ။ အမည်တူသော်လည်း သူ၏ ကံအလိုက် အခြင်းအရာအားဖြင့် ကွဲပြားကြပါသည်။ ဥပမာ သမုတ်ခြင်းကံ တစ်ခုတည်းကပင် သမုတ်ခြင်း ၁၃ ပါး၊ ၁၅ ပါး စသည်ဖြင့် ကွဲပြားနေသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ပါဠိတော်က ယင်း ၂၈ ပါးကို ကံလေးပါး၏ ဌာနများဟု ဆိုသဖြင့် ကံမဟုတ်ဟူ၍လည်း မမှတ်ယူသင့်ပါ။ ယင်းတို့သည်လည်း ကံများပင် ဖြစ်ကြပါသည်။ ယင်းဌာနများကံပင်

ဖြစ်ကြောင်းကို ကမ္မလက္ခဏာ ဟူသော ပဉ္စမ၊ နဝမ၊ သတ္တမဌာနများဖြင့်ပင် သိနိုင်ပါသည်။

၎င်းပြင် “တတြာဘိက္ခဝေ ယွာယံ စတုဝဂ္ဂေါ ဘိက္ခုသံဃော ဌပေတွာ တိဏိကမ္မာနိ ဥပသမ္ပဒံ၊ ပဝါရဏံ၊ အဟ္တာနံ ဓမ္မေန သမဂ္ဂေါ သဗ္ဗကမ္မေသု ကမ္မပ္ပတ္တော” ဟူသော ဝိနည်း မဟာဝါပါဠိတော် စမ္ပေယျက္ခန္ဓက၊ စတုဝဂ္ဂကရဏာဒိကထာ စာ - ၄၃၉ နှင့်လည်း ရဟန်းခံခြင်း၊ ပဝါရဏာပြုခြင်း၊ အဟ္တာနံသွင်းခြင်းတို့ကို ကံဟု ဖော်ပြထားသဖြင့်လည်းကောင်း၊

ထိုမှတစ်ပါး “တတ္ထသီမာသမ္ပုတံ၊ သီမာသမ္ပုဟနနံ၊ ကထိနဒါနံ၊ ကထိနဒ္ဓါရော၊ ကုဋိဝတ္ထုဒေသနာ၊ ဝိဟာရဝတ္ထုဒေသနာတိ၊ ဣမာနိ ဆကမ္မာနိ ဂရဏနိ အပလောကေတွာ ကာတုံ နဝဋ္ဌန္တိ။ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစံ သာဝေတွာဝကာတဗ္ဗာနိ။ အဝ သေသာတေရသ သမ္ပုတိယော သေနာသနဂ္ဂါဟက မတကာ စီဝရဒါနာဒိ သမ္ပုတိယောစာတိ တောနိ လဟုကကမ္မာနိ အပလောကေတွာပိကာတုံ ဝဋ္ဌန္တိ၊ ဥတ္တိကမ္မ ဥတ္တိစတုတ္ထ ကမ္မဝသေန ပန နကာတဗ္ဗမေဝ။” ဟူသော ပရိဝါရအဋ္ဌကထာ၊ ကမ္မဝဂ္ဂဝတ္ထုနာ (စာ ၂၄၃ - ၂၄၇) ၌ သိမ်သမုတ်၊ သိမ်နုတ်၊ ကထိန်သင်္ကန်းပေး၊ ကထိန်နုတ်၊ ကုဋိဝတ္ထုကြား၊ ဝိဟာရ ဝတ္ထုကြားခြင်းတို့ကို ဂရဏံ (၁၅) ဝါသော သမုတ်ခြင်းတို့ကို လဟုကံဟု သုံးထားသဖြင့် လည်းကောင်း၊

၎င်းပြင် စူဠဝါပါဠိတော်၊ ကမ္မက္ခန္ဓက၊ (စာ ၁ - ၇၉) ၌ တဇ္ဇနိယကမ္မ၊ နိဿယကမ္မ၊ ပပ္ဖာဇနိယကမ္မ၊ ပဋိသာရဏိယကမ္မ၊ အာပတ္တိယာ အဒဿနေ ဥက္ခေပနိယကမ္မ၊ အာပတ္တိယာ

အပဋိကဓမ္မ ဥက္ခေပနိယကမ္မ၊ ပါပိကာယဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂ ဥက္ခေပနိယကမ္မ ဟူသော ကံခုနစ်ပါးကို ပြထားသောကြောင့် လည်းကောင်း၊

ပရိဝါအဋ္ဌကထာ၊ ကမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ (စာ ၂၅၀ - ၂၆၀) ၌ “တန္တုနိယကမ္မာဒိနံ သတ္တန္တံ ကမ္မာနံဝသေန နိဿာရဏာ” စသည်ဖြင့် ယင်းတို့ကိုကံဟုဖွင့်ဆိုထားသောကြောင့်လည်းကောင်း၊

ထိုမှတစ်ပါး ဆဋ္ဌသံဂါယနာမူ ပရဝါပါဠိတော် မြန်မာပြန်၌ လည်း ယင်းဋ္ဌာန (၂၈) ပါးကို ကံဟု ပြန်ဆိုထားသောကြောင့် လည်းကောင်း၊

ဤအကြောင်းများကို ထောက်ဆ၍ ဤ ကံလေးပါး၏ ဋ္ဌာန (၂၈) ပါးတို့ကိုလည်း ကမ္မ (ကံ) ဟု ကော်မည်မှချမှတ်အပ် လှတော့သည်။ ထို့ကြောင့် အထက်၌ “အကျယ်အားဖြင့် ရေ ကွက်လျှင် သံဃာကံသည် လေးပါးမကများစွာ ရှိသေးသည်” ဟု ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဝိနည်း၌ လာသော ကံဟူသမျှတို့သည် ဤ ကံ (၂၈) ပါးသို့ အကျုံးဝင်ကုန်သည်သာ ဖြစ်တော့၏။

ကမ္မ (ကံ) လေးပါးအဓိပ္ပာယ်

အထက် ကံအပြားခေါင်းစဉ်၌ ကံလေးပါး၏ သရုပ်ကို အကျဉ်းအားဖြင့် ပြခဲ့ပါသည်။ ယင်းကံလေးပါးတို့၏ အဓိပ္ပာယ် ကို အောက်ပါအတိုင်း မှတ်အပ်ပါသည်။

သိမ်၌တည်သော သံဃာကို သုတ်သင်၍ ဆန္ဒထိုက်သော ရဟန်းတို့၏ ဆန္ဒကိုဆောင်၍ ညီညွတ်သော သမဂ္ဂသံဃာ၏ အလိုအားဖြင့် သုံးကြိမ်ပန်ကြား၍ ပြုအပ်သောကံသည် အပ လောကနကံ မည်၏။

ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့် သိမ်၌ တည်သော သံဃာကို သုတ်သင်၍ ဆန္ဒထိုက်သော ရဟန်းတို့၏ ဆန္ဒကို ယူ၍ ညီညွတ်သော သံဃာ၏ အလိုအားဖြင့် ဥတ်တစ်ကြိမ်ဖြင့် အသိပေးအပ်သောကံသည် ဥတ္တိကံ မည်၏။

ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့် သိမ်၌ တည်သော သံဃာကို သုတ်သင်၍ ဆန္ဒထိုက်သော ရဟန်းတို့၏ ဆန္ဒကိုယူ၍ ညီညွတ်သော သံဃာ၏ အလိုအားဖြင့် ဥတ်တစ်ကြိမ်၊ အနုဿာဝန ဟူသော ကြားလျှောက်ခြင်း တစ်ကြိမ် ဤသို့ ဥတ်လျှင် နှစ်ခု မြောက်ဖြစ်သော အနုဿာဝနဖြင့် ပြုအပ်သောကံသည် ဥတ္တိဒုတိယကံ မည်၏။

ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့် သိမ်၌ တည်သော သံဃာကို သုတ်သင်၍ ဆန္ဒထိုက်သော ရဟန်းတို့၏ ဆန္ဒကို ယူ၍ ညီညွတ်သော သံဃာ၏ အလိုအားဖြင့် ဥတ်တစ်ကြိမ် အနုဿာဝန သုံးကြိမ် ဤသို့ ဥတ်လျှင် လေးခုမြောက်ဖြစ်သော အနုဿာဝန သုံးကြိမ်တို့ဖြင့် ပြုအပ်သော ကံသည် ဥတ္တိစတုတ္ထကံ မည်၏။

ထိုကံလေးပါးတို့တွင် အပလောကနကံကို ပန်ကြား၍သာ လျှင် ပြုအပ်၏။ ဥတ္တိကံစသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် မပြုအပ်။ ဥတ္တိကံကိုလည်း ဥတ်တစ်ကြိမ်ထား၍ သာလျှင် ပြုအပ်၏။ အပလောကနကံ စသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် မပြုအပ်။ ဥတ္တိဒုတိယကံသည်မူကား ပန်ကြား၍ ပြုအပ်သည်လည်း ရှိ၏။ မပြုအပ်သည်လည်း ရှိ၏။

ထိုကံတို့တွင် သိမ်သမုတ်ခြင်း၊ သိမ်နုတ်ခြင်း၊ ကထိန်သင်္ကန်းပေးခြင်း၊ ကထိန်နုတ်ခြင်း၊ ကျောင်းငယ်ရာကြားခြင်း၊

ကျောင်းကြီးရာကြားခြင်း ဟူသော ဤခြောက်ပါးသောကံတို့ သည် ဂရုကံ ဖြစ်ကုန်၏။ ပန်ကြား၍ ပြုခြင်းငှါ မအပ်ကုန်။ ဥတ္တိ ဒုတိယကမ္မဝါစာကို ကြား၍သာလျှင် ပြုအပ်ကုန်၏။

ကြွင်းကျန်သော ၁၃ ပါးသော သမုတ်ခြင်းနှင့် ကျောင်း အိပ်ရာ နေရာ ယူရန် သမုတ်ခြင်း၊ သေသော ရဟန်း၏ သင်္ကန်းကို ပေးခြင်း စသော သမုတ်ခြင်းတို့သည် လဟုကံ ဖြစ်ကုန်၏။ ပန်ကြား၍လည်း ပြုကောင်းကုန်၏။ ဥတ္တိကံ ဥတ္တိစတုတ္ထကံတို့၏ အစွမ်းအားဖြင့်ကား မပြုအပ်သည်သာလျှင်တည်း။

ဥတ္တိစတုတ္ထကံကို ဥတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကမ္မဝါစာ သုံးကြိမ်ကိုလည်းကောင်း ကြားစေ၍သာလျှင် ပြုအပ်၏။ အပ လောကနကံ စသည်တို့၏ အစွမ်းအားဖြင့် မပြုအပ်။

ကျမ်းကိုးပါဠိ

“အပလောကနကမ္မံ နာမ သီမဋ္ဌကသံဃံသောစေတွာ ဆန္ဒာရဟာနံဆန္ဒံ အာဟရိတွာ သမဂ္ဂဿ သံဃဿ အနုမတိယာ တိက္ခတ္တံ သာဝေတွာ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ။

ဥတ္တိကမ္မံနာမ ဝုတ္တနယေနေဝ သမဂ္ဂဿ အနုမတိယာ ဧကာယ ဥတ္တိယာ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ။

ဥတ္တိဒုတိယ ကမ္မံနာမ ဝုတ္တနယေနေဝ သမဂ္ဂဿ သံဃဿ အနုမတိယာ ဧကာယဥတ္တိယာ ဧကာယစ အနုဿာဝနာယာတိ ဧဝံ ဥတ္တိဒုတိယာယ အနုဿာဝနာယ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ။

ဥတ္တိစတုတ္ထ ကမ္မံနာမ ဝုတ္တနယေနေဝ သမဂ္ဂ သံဃဿ အနုမတိယာ ဧကာယဥတ္တိယာ တိဟိစ အနုဿာဝနာဟိတိဧဝံ ဥတ္တိစတုတ္ထာဟိ တိဟိအနုဿာဝနာဟိ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ။

တတ္တ အပလောကနကမ္ဘာ အပလောကေတွာဝ ကာတဗ္ဗံ။
ဥတ္တိကမ္ဘာဒိဝသေန နကာတဗ္ဗံ။ ဥတ္တိကမ္ဘာမိဇကဥတ္တိံ ဌပေ
တွာဝ ကာတဗ္ဗံ။ အပလောကန ကမ္ဘာဒိဝသေန နကာတဗ္ဗံ။ ဥတ္တိ
ဒုတိယကမ္ဘာပန အပလောကေတွာ ကာတဗ္ဗမိအတ္ထိံ၊ အကာ
တဗ္ဗမိ အတ္ထိံ။

တတ္ထ သိမာ သမ္ပတိံ၊ သိမာသမ္ပဟနနံ၊ ကထိနဒါနံ၊ ကထိ
နဒါရော၊ ကုဋိဝတ္ထုဒေသနာ၊ ဝိဟာရဝတ္ထုဒေသနာတိ ဣမာနိဆ
ကမ္ဘာနိ ဂရကာနိ အပလောကေတွာ ကာတု နဝဋ္ဌန္တိ။ ဥတ္တိ
ဒုတိယကမ္ဘာဝါစံ သာဝေတွာဝ ကာတဗ္ဗာနိ။ အဝသေသာ သမ္ပ
တိယော သေနာသနဂ္ဂါဟက မတကစီဝရဒါနာဒိ သမ္ပတိယော
စာတိ ဧတာနိလဟကမ္ဘာနိ အပလောကေတွာပိ ကာတုဝဋ္ဌန္တိ။
ဥတ္တိကမ္ဘာ ဥတ္တိစတုတ္ထ ကမ္ဘာဝသေန ပန နကာတဗ္ဗမေဝ။

ဥတ္တိစတုတ္ထ ကမ္ဘာ ဥတ္တိံ စ တိသေသာစ ကမ္ဘာဝါစာယော
သာဝေတွာဝ ကာတဗ္ဗံ။ အပလောကန ကမ္ဘာဒိဝသေန နကာ
တဗ္ဗံ။”

(ပရိဝါရအဋ္ဌကထာ၊ ကမ္ဘာဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ၊ စာ ၂၄၃ - ၂၄၄)

ကံလေးပါးတို့၏ ပျက်ပြားခြင်း

အပလောကနကံစသော ယင်းကံလေးပါးတို့သည် ဝတ္ထု
အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥတ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနာသာ
ဝနအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သိမ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝရီ
သတ်အားဖြင့်လည်းကောင်း ဤငါးပါးသော အခြင်းအရာ တို့ဖြင့်
ပျက်ကုန်၏။

ထိုတွင် (၁၇) ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဝတ္ထုကြောင့်
ပျက်ကုန်၏။ ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ဥတ်ကြောင့်
ပျက်ကုန်၏။ ငါးပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့် အနာသာဝန

ကြောင့် ပျက်ကုန်၏။ (၁၁) ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်
သိမ်ကြောင့် ပျက်ကုန်၏။ (၁၂) ပါးသော အခြင်းအရာတို့ဖြင့်
ပရိသတ်ကြောင့် ပျက်ကုန်၏။

ကျမ်းကိုးပါဠိ

“ဣမာနိ စတ္တာရိ ကမ္မာနိ ကတိဟာကာရေဟိဝိပဇ္ဇန္တိ။
ဣမာနိ စတ္တာရိ ကမ္မာနိ ပဉ္စဟာကာရေဟိဝိပဇ္ဇန္တိ။ ဝတ္ထု တောဝါ
ဥတ္တိတောဝါ အနုဿာဝနတောဝါ သိမတောဝါ ပရိသ တောဝါ။

ကထံ ဝတ္ထုတောကမ္မာနိ ဝိပဇ္ဇန္တိ။ ပ။ ဣမေဟိ ဒွါဒသဟာ
ကာရေဟိ ပရိသတော ကမ္မာနိ ဝိပဇ္ဇန္တိ။”

(ပရိဝါရပါဠိ၊ ကမ္မဝဂ္ဂ၊ စာ ၃၈၀ - ၃၈၁)

အားလုံးပေါင်းလိုက်လျှင် ကံပျက်ကြောင်း အခြင်းအရာ
၅၀ ရှိကုန်၏။ ယင်းကံပျက်ကြောင်း အခြင်းအရာ ၅၀ တို့၏
အဓိပ္ပာယ်ကိုကား သာမန်လူတို့ နားလည်ရန် မလွယ်သော
ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကျမ်းလေးအံ့စိုးသောကြောင့်လည်း
ကောင်း အကျယ်ရှင်းမပြသတော့ပါ။

အလိုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ပရိဝါရပါဠိ၊ ကမ္မဝဂ္ဂ ၊ စာ ၃၈၀ -
၃၈၃၊ ယင်း၏ အဖွင့် ပရိဝါရ အဋ္ဌကထာနှင့် ယင်းတို့၏ နိဿယ၊
မြန်မာပြန် ကျမ်းစာများမှ ယူရန် တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

သံဃာငါးမျိုးသည် ပြုနိုင်သောကံများ

အထက်၌ ပြခဲ့သော သံဃာအစုငါးမျိုးတို့တွင် လေးပါး
အစုရှိသော စတုဝဂ်သံဃာသည် ရဟန်းခံသောဥပသမ္ပဒကံ၊
ပဝါရဏာကံနှင့် အတ္တနိကံသုံးမျိုးတို့မှ တစ်ပါး အလုံးစုံသောကံ
တို့ကို ပြုကောင်း၏။ ငါးပါးအစုရှိသော ပဉ္စဝဂ်သံဃာသည်
မဇ္ဈိမဒေသ ဇနပုဒ်တို့၌ ရဟန်းခံသော ဥပသမ္ပဒကံနှင့် အတ္တနိကံ

တို့မှ တစ်ပါး အလုံးစုံသော ကံတို့ကို ပြုကောင်း၏။ ဆယ်ပါးအစု
 ရှိသော ဒသဝ်သံဃာသည် အတ္တန်ကံ တစ်မျိုးမှ တစ်ပါး အလုံးစုံ
 သော ကံတို့ကို ပြုကောင်း၏။ ၂၀ ပါးအစု ရှိသော ဝိသတိဝဂ်
 သံဃာနှင့် ၂၀ ပါးထက်ပိုသော အစုရှိသော အတိရေကဝိသတိ
 ဝဂ်သံဃာတို့သည်မူကား မပြုအပ် မပြုကောင်းသော ကံ ဟူ၍
 မရှိ။ ကံအားလုံးတို့ကို ပြုကောင်းသည်သာတည်း။

ကျမ်းကိုးပါဠိ

“တတြဘိက္ခဝေ ယွာယံ စတုဝဂ္ဂေါ ဘိက္ခုသံဃော ဌပေ
 တွာတိဏိကမ္မာနိ ဥပသမ္ပဒံ ပဝါရဏံ အတ္တန် ဓမ္မေန သမဂ္ဂေါ
 သဗ္ဗကမ္မေသု ကမ္မပုတ္တော။ တတြဘိက္ခဝေယာယံ ပဉ္စဝဂ္ဂေါ
 ဘိက္ခုသံဃော ဌပေတွာ ဒွေကမ္မာနိ မဇ္ဈိမေသု ဇန ပဒေသု
 ဥပသမ္ပဒံ အတ္တန် ဓမ္မေန သမဂ္ဂေါ သဗ္ဗကမ္မေသု ကမ္မ ပုတ္တော။
 တတြဘိက္ခဝေ ယွာယံ ဒသ ဝဂ္ဂေါ ဘိက္ခုသံဃော ဌပေတွာ ဧက
 ကမ္မံ အတ္တန် ဓမ္မေန သမဂ္ဂေါ သဗ္ဗကမ္မေသု ကမ္မ ပုတ္တော။
 တတြဘိက္ခဝေ ယွာယံ ဝိသတိဝဂ္ဂေါ ဘိက္ခုသံဃော ဓမ္မေန
 သမဂ္ဂေါ သဗ္ဗကမ္မေသု ကမ္မပုတ္တော။ တတြဘိက္ခဝေ ယွာယံ
 အတိရေက ဝိသတိ ဝဂ္ဂေါ ဘိက္ခုသံဃော ဓမ္မေန သမဂ္ဂေါ
 သဗ္ဗကမ္မေသု ကမ္မပုတ္တော။”

(မဟာဝဂ္ဂပါဠိ၊ စမ္မေယျက္ခန္ဓက၊ စတုဝဂ္ဂကရဏာ ဒိက
 ထာ၊ စာ - ၄၃၉ - ၄၄၀)

၁။ မဇ္ဈိမေသုဇနပဒေသု ဆိုသည်မှာ မဇ္ဈိမဒေသ တိုင်းနိုင်ငံတို့၌ ဟု
 ဆိုလိုသည်။ မဇ္ဈိမဒေသ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ သံဃာငါးပါးဖြင့် ရဟန်းပြု
 မပေးနိုင်။ သံဃာ ၁၀ ပါးရှိမှသာ ပရိသ သမ္ပတ္တိဖြစ်၍ ရဟန်းပြု
 ပေးနိုင်သည်။

ကမ္မဝါစာဟူသည်

အထက်ဝေါဟာရရှင်းလင်းချက်အခန်း၌ ကမ္မကို သံဃာ့ကံဟု ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်။ အားလျော်စွာ သံဃာအကြောင်းကို လည်းကောင်း၊ ကမ္မအကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ သံဃာနှင့် ကမ္မတို့၏ ကတ္တု ကမ္မအဖြစ်ဖြင့် ဆက်နွယ်ပတ်သက်နေမှုကို လည်းကောင်း ပြဆိုခဲ့ပါပြီ။ ထို့ကြောင့် ယခု အခါကမ္မဝါစာအကြောင်းကိုပြဆိုရန် အခွင့် ရောက်လာခဲ့ပါ သည်။ အထက်၌ ဖွင့်ဆိုခဲ့သည်အတိုင်း ကမ္မဝါစာဟူသည် သံဃာ့ကံ သံဃာ့အမှုကိစ္စတို့၌ ရွတ်ဆို အပ်သောစကားများပင် ဖြစ်သည်။

ကမ္မဝါစာအမျိုးအစား

အထက်၌ သံဃာ့ကံကို အကျဉ်းအားဖြင့် လေးမျိုး အကျယ်အားဖြင့် (၂၈) မျိုးဟု ပြခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့ပြခဲ့သဖြင့် ထိုကံတို့၌ ရွတ်ဆိုရသော ကမ္မဝါစာကိုလည်း (၂၈) မျိုးပင် ရှိလိမ့်မည်ဟု မမှတ်ယူသင့်ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကံ တစ်မျိုးတည်း၌ ပင် ရွတ်ဆိုရသော ကမ္မဝါစာကတစ်မျိုးမက များစွာရှိနေသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့်ယခုအခါ(၃၇)ခန်းကမ္မဝါစာသည်ဖြင့် တွေ့ရှိနေရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ နမူနာအဖြစ် မင်းကွန်းတိပိဋက ဓရဆရာတော်ကြီး ဘဒ္ဒန္တဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသ စုစည်းတင်ပြ သော (၃၇) ခန်း ကမ္မဝါစာ မာတိကာကို ဖော်ပြပါသည်။

- ၁။ ဥပသမ္ပဒါဝိဓိ
- ၂။ ဥပသမ္ပဒကမ္မဝါစာ
- ၃။ သြဝါဒ
- ၄။ ဒွန္ဒုဥပသမ္ပဒါဝိဓိ

၅။ တဇ္ဇနိယကမ္ဘပါဠိ အနုလောမ ဒွန္ဒုဥပသမ္ပဒ
ကမ္ဘဝါစာ

၆။ ကုဋိဝတ္ထု ဩလောကနာဒိပါဠိ အနုလောမဒွန္ဒု
ကမ္ဘဝါစာ

၇။ ဝိမတိဝိနောဒနိဋီကာ အနုလောမဒွန္ဒုဥပသမ္ပဒ
ကမ္ဘဝါစာ

၈။ ကထိန စိဝရဒါန ကမ္ဘဝါစာ

၉။ ကထိနဒွါရ ကမ္ဘဝါစာ

၁၀။ အဝိပ္ပဝါသ သိမာသမူ ဟနန ကမ္ဘဝါစာ

၁၁။ သမာန သံဝါသ သိမာ သမူ ဟနန ကမ္ဘဝါစာ

၁၂။ သိမာ သမ္ပုတိ ဝိဓိ

၁၃။ သမာန သံဝါသ သိမာ သမ္ပုတိ ကမ္ဘဝါစာ

၁၄။ အဝိပ္ပဝါသ သိမာ သမ္ပုတိ ကမ္ဘဝါစာ

၁၅။ ဥပေါသထာဂါရ သမ္ပုတိ ကမ္ဘဝါစာ

၁၆။ ဥပေါသထာဂါရ သမူ ဟနန ကမ္ဘဝါစာ

၁၇။ ကပ္ပိယဘူမိ သမ္ပုတိ ကမ္ဘဝါစာ

၁၈။ ကုဋိဝတ္ထု ဩလောကန သမ္ပုတိ ကမ္ဘဝါစာ

၁၉။ စိဝရ ပဋိဂ္ဂါဟက သမ္ပုတိ ကမ္ဘဝါစာ

၂၀။ စိဝရ နိဒဟက သမ္ပုတိ ကမ္ဘဝါစာ

၂၁။ ဘဏ္ဍာဂါရ သမ္ပုတိ ကမ္ဘဝါစာ

၂၂။ ဘဏ္ဍာဂါရိက သမ္ပုတိ ကမ္ဘဝါစာ

၂၃။ စိဝရ ဘာဇက သမ္ပုတိ ကမ္ဘဝါစာ

၂၄။ ဘတ္တုဒ္ဒေသက သမ္ပုတိ ကမ္ဘဝါစာ

၂၅။ သေနသန ပညာပကာဒိ သမ္ပုတိ ကမ္ဘဝါစာ

၂၆။ အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒ မာနတ္တ

၂၇။ အပ္ပဋိစ္ဆန္ဒ အဟ္တာန

၂၈။ အဋ္ဌသမောဓာန ပရိဝါသ

၂၉။ အဋ္ဌသမောဓာန မာနတ္တ

၃၀။ အဋ္ဌသမောဓာန အဟ္တာန

၃၁။ သုဒ္ဓန္တ ပရိဝါသ

၃၂။ သုဒ္ဓန္တ မာနတ္တ

၃၃။ သုဒ္ဓန္တ အဟ္တာန

၃၄။ အနန္တရာယိကဓဏ္ဍ ပဗ္ဗာဇနိယ ကမ္မဝါစာ

၃၅။ မဟိဒ္ဓိက ဒေဝရက္ခ သမ္မုတိ ကမ္မဝါစာ

၃၆။ ဂိရိမာနန္ဒ သုတ္တ ဘာသန သမ္မုတိ ကမ္မဝါစာ

၃၇။ ပကိဏ္ဍကဓဏ္ဍ ဥပသမ္ပဒါဓဏ္ဍ ပါဠိ နိဿယာဒိ

အထက်ပါ (၃၇) ခန်း ကမ္မဝါစာတွင် ရဟန်းတို့၏ ဂရုဏာ အပတ်ဖြေရာ ကျင့်ဝတ်တစ်ခု ဖြစ်သော ဝုဋ္ဌာနကံ ဆိုင်ရာ ဝတ် ကမ္မဝါစာ တစ်မျိုးတည်း၌ပင် အမှတ်စဉ် (၂၆) မှ (၃၃) အထိ ကမ္မဝါစာ ရှစ်မျိုး ပါဝင်နေပါသည်။ “လယ်တီကမ္မဝါဒိပနီ” ကျမ်းစာ တွင်မူ ယင်းဝတ်ကမ္မဝါစာ တစ်မျိုးတည်း၌ပင် ကမ္မဝါစာ မျိုးကွဲ (၁၈) မျိုး ပါဝင်နေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကံတစ်မျိုးတည်း၌ပင် ရွတ်ဆိုရသော ကမ္မဝါစာက တစ်မျိုးမက များစွာရှိနေကြောင်း အထက်၌ ဆိုခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤအကြောင်းအရာတို့ကို ထောက်ဆ၍ ကမ္မဝါစာသည် (၃၇) မျိုးမက ရှိနိုင်ကြောင်း သိရှိ နိုင်ပေသည်။ အရေအတွက် အတိအကျ ပြောရန်ကား မလွယ် လှပါ။ ဝိနည်းဆောင် ဝိနယဓရပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အရာသာ ဖြစ်သင့် ပါသည်။

ကမ္ဘဝါစာ ရွတ်ဖတ်ရာ၌ အရေးအကြီးဆုံးအချက်

အထက်ကံ လေးပါးတို့၏ ပျက်ပြားခြင်း ခေါင်းစဉ်တွင် အနုဿာဝနကြောင့် ကံပျက်ခြင်း ငါးပါးရှိကြောင်း ပြဆိုခဲ့ပါသည်။ အနုဿာဝနဟူသည် ကမ္ဘဝါစာ၏ ပရိယာယ်ပင် ဖြစ်ပါသည်။ အနုဿာဝနကြောင့် ကံပျက်ခြင်းငါးပါးတွင် သာဝနံဟာပေတံ (ကမ္ဘဝါစာကို ယုတ်လျော့စေခြင်း) ဟူသော အင်္ဂါတစ်ချက် ပါဝင်နေပါသည်။ ဤအင်္ဂါသည် လွန်စွာ အရေးကြီးပါသည်။

ကမ္ဘဝါစာရွတ်ဖတ်ရာ၌ ပရိတ်ကြီးစသော အခြားစာများကို ရွတ်ဖတ်သကဲ့သို့ ပေါ့ပေါ့တန်တန် ရွတ်ဖတ်၍ မရပါ။ ပရိတ်စသည်ကို မှန်အောင် မရွတ်နိုင်သော်လည်း အကျိုးဆုတ်ယုတ်မှု မရှိလှပါ။ ကမ္ဘဝါစာကို ပေါ့ဆသော အားဖြင့် မှန်ကန်စွာ မရွတ်ဆိုနိုင်ခဲ့သော် မိမိတို့ ပြုလိုရင်း ကံပျက်ပါသည်။ ယင်းကံသည် အထမမြောက်တော့ပါ။ ဥပမာ ရဟန်းခံရာ၌ ဥပသမ္ပဒ ကမ္ဘဝါစာကို ဌာန်ကရိုဏ်းကျနအောင် မရွတ်ဆိုနိုင်ပါက ပဉ္စင်းလောင်းသည် ရဟန်းမဖြစ်တော့ပါ။ ထို့ကြောင့် ကမ္ဘဝါစာရွတ်ဖတ်ရာ၌ လွန်စွာ အရေးကြီးသော အချက်များကို အသေးစိတ် ထပ်မံတင်ပြပါဦးမည်။

အနုဿာဝနံ ဟာပေတံ (ကမ္ဘဝါစာကို ယုတ်လျော့စေ၏) ဟူသည် အချင်းခပ်သိမ်းကမ္ဘဝါစာကို မရွတ်ခြင်းနှင့် ကမ္ဘဝါစာသုံးကြိမ်ရွတ်ရမည့် ဥတ္တံစတုတ္ထကံ၌ ကမ္ဘဝါစာတစ်ကြိမ်နှစ်ကြိမ်သာ ရွတ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း ကမ္ဘဝါစာကို အကြိမ်ပြည့်ပင် ရွတ်သော်လည်း အက္ခရာကျန်နေခြင်း၊ လွဲမှား၍ ရွတ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း ကမ္ဘဝါစာကို ယုတ်လျော့စေသည် မည်၏။ ကံပျက်နိုင်၏။

ထို့ကြောင့် ကမ္မဝါစာကို ရွတ်ဖတ်ရာ၌ ဗျဉ္ဇန ဗုဒ္ဓိ (၁၀) ပါး၊ ဌာန်ကရိုဏ်းပယတ်တို့နှင့် အညီ အသံထွက်မှန်ကန်အောင် ရွတ်ခြင်းသည် လွန်စွာ အရေးကြီးပေသည်။

ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိ (၁၀) ပါး ဟူသည်

- ၁။ သိထိလ (ပျော့ပျော့ ရွတ်ရသော ဝဂ်ငါးပါးတို့၏ ပထမ က္ခရာ ငါးလုံးနှင့် တတိယက္ခရာ ငါးလုံး)
- ၂။ ဓနိတ (မာမာရွတ်ရသော ဝဂ်ငါးပါးတို့၏ ဒုတိယက္ခရာ ငါးလုံးနှင့် စတုတ္ထက္ခရာငါးလုံး)
- ၃။ ဒီဃ (ရှည်ရှည်ရွတ်ရသော အာ၊ ဣ၊ ဥ၊ ဧ၊ ဩ ဟူသော ဒီဃ သရငါးလုံး)
- ၄။ ရဿ (တိုတို ရွတ်ရသော အ၊ ဣ၊ ဥ ဟူသော ရဿ သရ သုံးလုံး)
- ၅။ ဂရုက (လေးလေးရွတ်ရသော ဒီဃသရ ငါးလုံးနှင့် နက္ခမတိ၌ “န” ကဲ့သို့ သံယုတ်နောက်၌ ရှိသော အက္ခရာ)
- ၆။ လဟုက (ပေါ့ပေါ့ရွတ်ရသော ရဿသရ သုံးလုံးနှင့် နခမတိ၌ “န” ကဲ့သို့ သံယုတ်နောက်၌ မရှိသော အက္ခရာ)
- ၇။ နိဂ္ဂဟိတ (ကရိုဏ်းတို့ကို နှိပ်၍ ခံတွင်းကို မဖွင့်ဘဲ နှာသံဖြင့် ရွတ်ဆိုအပ်သော အက္ခရာ)
- ၈။ သမ္ပန္န (နောက်ပုဒ်နှင့် ဆက်စပ်၍ ရွတ်အပ်သော တုဏှိဿ စသော အက္ခရာ)
- ၉။ ဝဝတ္ထိတ (နောက်ပုဒ်နှင့် မဆက်စပ်ဘဲ ရွတ်အပ်သော တုဏှိ အဿစသော အက္ခရာ)

၁၀။ ဝိမုတ္တ (ကရိုဏ်းတို့ကို မနှိပ်မူ၍ လွတ်လွတ် ခံတွင်းကို ဖွင့်ပြီး နှာသံ မပါဘဲ ရွတ်အပ်သော အက္ခရာ) ဤ ၁၀ ပါးတို့တည်း။

ကျမ်းကိုးပါဠိ

“ဒုရုတ္တံ ကရောတိတိ ဧတ္ထပန အယံဝိနိစ္ဆယော။ ယောဟိ အညသ္မိံ အက္ခရေဝတ္တဗ္ဗေ အညံ ဝဒတိ၊ အယံ ဒုရုတ္တိံ တရောတိ နာမ။ တသ္မာ ကမ္မဝါစံ ကရော န္ဇေန ဘိက္ခုနာ ယွာယံ - သိထိလံ ဓနိ တဉ္စ ဒီဃရဿံ၊ ဂရကံလဟုကဉ္စ နိဂ္ဂ ဟိတံ။ သမ္ဗန္ဓံ ဝဝတ္ထိတံ ဝိမုတ္တံ၊ ဒသဓာ ဗျဉ္ဇန ဗုဒ္ဓိယာ ပဘော ဒေါတိ ဝုတ္တော။ အယံသုဋ္ဌ၊ ဥပလက္ခေတဗ္ဗော။

ဧတ္တဟိ သိထိလံနာမ ပဉ္စသုဝဂ္ဂေသု ပဋ္ဌမ တတိယံ။ ဓနိတံ နာမ တေသွေဝ ဒုတိယစတုတ္ထံ။ ဒီဃန္တိ ဒီဃေန က လေ နဝတ္တဗ္ဗံအာကာရာဒိ။ ရဿန္တိ တတောဥပမုကာလေန ဝတ္တဗ္ဗံ အကာရာဒိ။ ဂရကန္တိ ဒီဃမေဝ၊ ယံဝါအာယသ္မတော ဗုဒ္ဓ ရက္ခိတတ္ထေရဿ၊ ယဿနက္ခမတိတိ ဧဝံ သံယောဂပရံ ကတွာ ဝုစ္စတိ။ လဟုကန္တိ ရဿမေဝ၊ ယံဝါအာယသ္မတော ဗုဒ္ဓရက္ခိတ ထေရဿ၊ ယဿနခမတိတိ ဧဝံ အသံယောဂပရံ ကတွာ ဝုစ္စတိ။ နိဂ္ဂဟိတန္တိ ယံ ကရဏာနိ နိဂ္ဂဟေတွာ အဝိဿဇ္ဇေတွာ အဝိဝ င္ဍေန မုခေန သာနုနာသိကံ ကတွာ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သမ္ဗန္ဓန္တိ ယံပရပဒေန သမ္ဗန္ဓိတွာ တုဏှိဿာတိဝါ တုဏှ သ္မာတိဝါ ဝုစ္စတိ။ ဝဝတ္ထိတန္တိ ယံပရပဒေန အသမ္ဗန္ဓံ ကတွာ ဝိစ္ဆိန္တိတွာ တုဏှိ အဿာတိဝါ တုဏှ အဿာတိဝါ ဝုစ္စတိ။ ဝိမုတ္တန္တိ ယံကရဏာနိ အနိဂ္ဂ ဟေတွာ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဝိဝဋ္ဌေန မုခေန အနု နာသိကံ အကတွာ ဝုစ္စတိ။”

(ပရိဝါရအဋ္ဌကထာ၊ ကမ္မဝဂ္ဂ ဝဏ္ဏနာ၊ စာ - ၂၄၇)

အထက်၌ ပြခဲ့သော ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိ ၁၀ ပါးတွင်လည်း သိထိလနှင့် ခနိတ၊ နိဂ္ဂဟိတနှင့် ဝိမုတ္တ ဤ ဗျဉ္ဇနလေးပါးတို့ကို မှန်ကန်အောင် မရွတ်ဆိုနိုင်ခဲ့သော် ကံပျက်စေနိုင်၏။ ကြွင်းကုန်သော ဗျဉ္ဇနခြောက်ပါးတို့သည်ကား ကံကို မပျက်စေနိုင်။ ထို့ကြောင့် ဗျဉ္ဇန ဗုဒ္ဓိ ၁၀ ပါးတွင် သိထိလ၊ ခနိတ၊ နိဂ္ဂဟိတ၊ ဝိမုတ္တ ဟူသော ဗျဉ္ဇန လေးပါးသည် ကမ္မဝါရွတ်ဖတ်ရာ၌ အရေးအကြီးဆုံး အချက်များဖြစ်သည်ကို သတိရှိဖို့ လိုလေသည်။

ကျမ်းကိုးပါဠိ

“ဣတိသိထိလေ ကတ္တဗ္ဗေ ခနိတံ၊ ခနိတေ ကတ္တဗ္ဗေ သိထိလံ၊ ဝိမုတ္တေ ကတ္တဗ္ဗေ နိဂ္ဂဟိတံ၊ နိဂ္ဂဟိတေ ကတ္တဗ္ဗေ ဝိမုတ္တန္တိ ဣမာနိ စတ္တာရိ ဗျဉ္ဇနာနိ အန္တောကမ္မဝါစာယ ကမ္မံ ဒူသေန္တိ။ ဧဝံဒန္တောဟိ အညသ္မိ အက္ခရေ ဝတ္တဗ္ဗေ အညံဝဒတိ၊ ဒုရတ္တံ ကရောတိတိ ဝုစ္ဆတိ။ ဣတရေသုပန ဒိဃရဿာဒိသု ဆသုဗျဉ္ဇနေသု ဒိဃဌာနေ ဒိဃမေဝ ရဿဌာနေစရဿမေဝါတိ ဧဝံ ယထာဌာနေ တံတဒေဝ အက္ခရံ ဘာသန္တေန အနုက္ကမာဂတံ ပဝေဏိ အဝိနာသန္တေန ကမ္မဝါစာ ကာတဗ္ဗာ။ သံစေပန ဧဝံ အကတွာ ဒိဃေဝတ္တဗ္ဗေ ရဿံ၊ ရဿဝါ ဝတ္တဗ္ဗေ ဒိဃံဝဒတိ။ တထာဂရကေဝတ္တဗ္ဗေ လဟုကံ၊ လဟုကေ ဝတ္တဗ္ဗေ ဂရကံဝဒတိ၊ သမ္ပန္နေဝါပန ဝတ္တဗ္ဗေ ဝဝတ္တိတံ၊ ဝဝတ္တိတေ ဝါဝတ္တဗ္ဗေ သမ္ပန္နံ ဝဒတိ။ ဧဝံ ဝုတ္တေပိ ကမ္မဝါစာန ကုပ္ပတိ။ ဣမာနိဆဗျဉ္ဇနာနိ ကမ္မံ နကောပေန္တိ။”

(ပရိဝါရ အဋ္ဌကထာ၊ ကမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ၊ စာ - ၂၄၈)

ဌာန်ငါးပါး

- ၁။ ကဏ္ဍဌာန် (လည်ချောင်းအရပ်)
- ၂။ တာလုဌာန် (အာစောက်အရပ်)

၃။ မုဒ္ဒဋ္ဌာန် (လျှာထိပ်အရပ်)

၄။ ဒန္တဋ္ဌာန် (သွားအရပ်)

၅။ ဩဋ္ဌဋ္ဌာန် (နှုတ်ခမ်းအရပ်)

(ဤဋ္ဌာန်ငါးပါးသည် အက္ခရာတို့ဖြစ်ရာ အရပ်ဒေသနှင့် ဆိုင်၏)

ဋ္ဌာန်နှင့် အက္ခရာ

အဝဏ်နှစ်လုံး၊ ကဝဂ်ငါးလုံး၊ ဟ အက္ခရာ ဤ ရှစ်လုံးသော အက္ခရာတို့သည် လည်ချောင်းအရပ်၌ ဖြစ်ကုန်၏။

ဣဝဏ်နှစ်လုံး၊ စဝဂ်ငါးလုံး၊ ယအက္ခရာ၊ ဤ ရှစ်လုံးသော အက္ခရာတို့သည် အာစောက်အရပ်၌ ဖြစ်ကုန်၏။

ဋဝဂ် ငါးလုံး၊ ရ အက္ခရာ၊ ဌ အက္ခရာ၊ ဤ ခုနစ်လုံးသော အက္ခရာတို့သည် လျှာထိပ်အရပ်၌ ဖြစ်ကုန်၏။

တဝဂ် ငါးလုံး၊ လအက္ခရာ၊ သ အက္ခရာ၊ ဤ ခုနစ်လုံးသော အက္ခရာတို့သည် သွားအရပ်၌ ဖြစ်ကုန်၏။

ဥဝဏ်နှစ်လုံး၊ ပဝဂ်ငါးလုံး၊ ဤ ခုနစ်လုံးသော အက္ခရာတို့ သည် နှုတ်ခမ်းအရပ်၌ ဖြစ်ကုန်၏။

ဇ အက္ခရာသည် လည်ချောင်းအရပ်၊ အာစောက်အရပ် နှစ်ဋ္ဌာန်၌ ဖြစ်၏။

ဩအက္ခရာသည် လည်ချောင်းအရပ်၊ နှုတ်ခမ်းအရပ် နှစ် ဋ္ဌာန်၌ ဖြစ်၏။

ဝ အက္ခရာသည် သွားအရပ်၊ နှုတ်ခမ်းအရပ် နှစ်ဋ္ဌာန်၌ ဖြစ်၏။

ကရိုဏ်းလေးပါး

၁။ ဇိဝါမဇ္ဈ (လျှာလယ်အရပ်)

၂။ ဇိဝါဖဂ္ဂ (လျှာဖျား၏ အနီးအရပ်)

၃။ ဇိဝုဂ္ဂ (လျှာဖျားအရပ်)

၄။ သကဋ္ဌာန (မိမိတို့၏ ဌာန်အရပ်)
(ဤကရိုဏ်းလေးပါးတို့သည် အက္ခရာတို့ကို ရွတ်ရာ၌ လျှာ
အနေအထားနှင့် ဆိုင်၏။)

ကရိုဏ်းနှင့် အက္ခရာ

အထက်၌ ပြခဲ့သော တာလုဇ အက္ခရာ ရှစ်လုံးသည် ဇိဝါမဇ္ဈ
ကရိုဏ်းကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။

မုဒ္ဒဇအက္ခရာ ခုနစ်လုံးသည် ဇိဝါပဂ္ဂကရိုဏ်းကြောင့် ဖြစ်
ကုန်၏။

ဒန္တဇအက္ခရာ ခုနစ်လုံးသည် ဇိဝုဂ္ဂကရိုဏ်းကြောင့် ဖြစ်
ကုန်၏။

ကြွင်းသော အက္ခရာ ၁၉ လုံးတို့သည် သကဋ္ဌာန ကရိုဏ်း
ကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။

ပယတ်လေးပါး

၁။ သံဝုဋ (နှုတ်ခမ်းတို့၏ ပိတ်ခြင်း)
၂။ ဝိဝုဋ (နှုတ်ခမ်းတို့၏ ဖွင့်ခြင်း)
၃။ ဖုဋ (နှုတ်ခမ်းတို့၏ ထိခြင်း)
၄။ ဤ သံဖုဋ (နှုတ်ခမ်းတို့၏ စဉ်းငယ်ထိခြင်း)
(ဤ ပယတ်လေးပါးတို့သည် အက္ခရာတို့ကို ရွတ်ရာ၌
နှုတ်ခမ်းအနေအထားနှင့် ဆိုင်၏။)

ပယတ်နှင့် အက္ခရာ

အသရသည်၊ သံဝုဋ ပယတ်ကြောင့် ဖြစ်၏။

အာအစရှိသော ခုနစ်လုံးသော သရ၊ သအက္ခရာ၊ ဟ အက္ခ
ရာ၊ ဤ ကိုးလုံးသော အက္ခရာ တို့သည် ဝိဝုဋပယတ်ကြောင့်
ဖြစ်ကုန်၏။

ဝက်အက္ခရာ ၂၅ လုံးတို့သည် ဖုဋ္ဌပယတ်ကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။
 ယ၊ ရ၊ လ၊ ဝ၊ ဤ လေးလုံးသော အက္ခရာတို့သည် ဤ သံဖုဋ္ဌ
 ပယတ်ကြောင့် ဖြစ်ကုန်၏။

ဤ ဌာန်ကရိုဏ်း ပယတ်တို့၌ ဖော်ပြခဲ့သော ပါဠိဘာသာ
 သဒ္ဒါ အသုံးအနှုန်းများကို သဘောပေါက် နားလည်စေရန်
 ဇယားပြုလုပ်ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

ပါဠိဘာသာ မျည်း (၃၃) လုံး သဒ္ဒါ အသုံး

	ပထမအက္ခရာ	ဒုတိယအက္ခရာ	တတိယအက္ခရာ	စတုတ္ထအက္ခရာ	ပဉ္စမအက္ခရာ			
ကဝက် ၅ လုံး	ဒ	စ	ဂ	ဃ	င			
စဝက် ၅ လုံး	စ	ဆ	ဇ	ဈ	ည			
ငှဝက် ၅ လုံး	ငှ	ဋ	ဎ	ဗ	ဏ			
တဝက် ၅ လုံး	တ	ထ	ဒ	စ	န			
ပဝက် ၅ လုံး	ပ	ဖ	ဗ	ဘ	မ			
အဝက် ၈ လုံး	ယ	ရ	လ	ဝ	သ	ဟ	ဠ	အံ

င၊ ဥ၊ ဏ၊ န၊ မ ဤငါးလုံးသည် ဝက်၏အဆုံး၌ တည်ရှိသောကြောင့်
 ဝဂ္ဂန္တမည်ကုန်၏။

ပါဠိဘာသာသရ (၈) လုံး သဒ္ဒါ အသုံး

အဝက်		ဣဝက်		ဥဝက်		အသဝက်	
ရုဿ	ဒီဃ	ရုဿ	ဒီဃ	ရုဿ	ဒီဃ	ဒီဃ	ဒီဃ
အ	အာ	ဣ	ဤ	ဥ	ဦ	ဇ	ဩ

ဤသို့ ဗျဉ္ဇနဗုဒ္ဓိ ၁၀ ပါးနှင့် အညီရွတ်ဆိုရမည်ဟု ဆိုသဖြင့် အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များသည် ခမတိ သံဃုသယံ “ခ” နှင့် “ဃ” ကဲ့သို့သော ခနိတအက္ခရာများကို ရွတ်ဆိုရာဝယ် ခေါင်းတုန် ဖင်တုန် ဣန္ဒြေပျက်လောက်အောင် အလွန်ပြင်းစွာ ရွတ်ဆို တတ်ကြပါသည်။ အမှန်မှာ ခနိတ အက္ခရာများကို အခြားအက္ခရာ များထက် အသံမာမာဖြင့် ရွတ်ဆိုလျှင် လုံလောက်ပါသည်။ ဣန္ဒြေပျက်လောက်အောင် ပြင်းပြင်းရွတ်ဖို့ မလိုပါ။ ကျမ်းပြု အကျော် မဟာဂန္ဓာရုံဆရာတော်ကလည်း ထိုသို့ ဣန္ဒြေပျက် လောက်အောင် အလွန်ပြင်းစွာ ရွတ်ဆိုမှုများကို မလိုလားအပ်ဟု ပြစ်တင်ရှုတ်ချ တော်မူခဲ့ပါသည်။

ကမ္မဝါစာကို ရဟန်းတော်များသာ ရွတ်ကောင်းသလော

“ကမ္မဝါစာကို ရဟန်းတော်များသာ ရွတ်ကောင်းသလား၊ လူပုဂ္ဂိုလ်များကော မရွတ်ကောင်းဘူးလား။” ဤကား စိတ်ဝင် စားသူ အချို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များက ဓမ္မသာကတ္ထာ စကားဝိုင်းများ တွင် မေးတတ်သော မေးခွန်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤမေးခွန်းကို ဖြေရပါလျှင် ကမ္မဝါစာသည် သာဃာ့ကံ သံဃာ့ အမှုကိစ္စတို့၌ ရွတ်ဆိုအပ်သော စကားဟု ဖွင့်ဆိုခဲ့သည့် အတိုင်း သံဃာ့ကံ သံဃာ့အမှုကိစ္စနှင့် ဆိုင်သော ကမ္မဝါစာကို ရဟန်းတော်များသာ ရွတ်ဆိုကောင်းပါသည်။ သို့ရာတွင် သံဃာ့ ကံ သံဃာ့အမှုကိစ္စနှင့် မဆိုင်သော ကမ္မဝါစာများလည်း ရှိပါသေး သည်။ ဥပမာ - အန္တရာယ်ကင်း ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မဝါစာ စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ သံဃာ့ကံ သံဃာ့အမှုကိစ္စနှင့် မဆိုင်သော ကမ္မဝါစာမျိုးကိုမူ လူပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ရွတ်ကောင်းသည်ဟု

ဖြေဆိုရပါမည်။ ဤသို့ဆိုခြင်းမှာ ဆရာသမားတို့၏ အစဉ်အလာ ဒိဋ္ဌာနဂတိအရ ဆိုခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ မုံရွာမြို့ လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် ဤအန္တရာယ်ကင်း ပဗ္ဗာဇနိယ ကမ္ဘာဝါစာကို လူပုဂ္ဂိုလ်များအား ရွတ်ဆိုစေခဲ့သော အစဉ်အလာရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့်ဆရာတော်၏ ပရိယတ္တိဝိသာရဒဂုဏ်ကို ယုံကြည် လေးစားမှုဖြင့် အထက်ပါအတိုင်း ဖြေဆိုလိုက်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္ဘာဝါစာကို သိမ်ထဲမှာသာ ရွတ်ဆိုကောင်းသလော

အချို့သော သုတေသီများကမူ “ကမ္ဘာဝါစာကို သိမ်ထဲမှာသာ ရွတ်ကောင်းသလား သိမ်ပြင်ပ၌ကော မရွတ်ဆိုကောင်းဘူးလား” ဟု မေးမြန်းတတ်ကြ ပြန်ပါသည်။

ဤမေးခွန်း၌လည်း အထက်မေးခွန်းနည်းတူ သံဃာ့ကံ သံဃာ့အမှုကိစ္စနှင့် ဆိုင်သော ကမ္ဘာဝါစာများကို သိမ်အတွင်းမှာ သာ ရွတ်ဆိုရပါမည်။ သံဃာ့ကံ သံဃာ့အမှုကိစ္စနှင့် မဆိုင်သော ကမ္ဘာဝါစာများကိုမူ သိမ်ပြင်ပ၌လည်း ရွတ်ဆိုကောင်းသည်ဟု ဖြေဆိုရပါမည်။

ဤသို့ ဖြေရခြင်းမှာလည်း မုံရွာမြို့လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးသည် သံဃာ့ကံ သံဃာ့အမှုကိစ္စနှင့် မသက်ဆိုင်သော အန္တရာယ်ကင်း ပဗ္ဗာဇနိယ ကမ္ဘာဝါစာနှင့် မိုးကမ္ဘာဝါစာ တို့ကို သိမ်ပြင်ပ မြို့ရွာလမ်းမများ၌ ရွတ်ဆိုစေခဲ့ဖူးသော အစဉ်အလာ ရှိသောကြောင့် ယင်းအစဉ်အလာကို ဒိဋ္ဌာနဂတိလိုက်၍ ဖြေဆို လိုက်ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဤနေရာ၌ အပလောကနက် ဟုဆိုအပ်သော သံဃာ့ကံကို သိမ်ပြင်ပ၌ ပြုကောင်းသည်မဟုတ်ပါလောဟု စောဒကဝင်စရာ

ရှိပါသည်။ ဟုတ်ပါသည်။ အပလောကနက်ကို သိမ်အပြင်ပ၌ ပြုကောင်းသော်လည်း ယင်းကံ၌ ရွတ်ဆိုရသော အပလောကနဝါစာ (ပန်ကြားစကား) ကို ပရိဝါအဋ္ဌကထာက ကမ္မဝါစာဟု မဆိုသောကြောင့် အထက်ပါအတိုင်း ဖြေဆိုလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္မဝါစာကို ပါဠိဘာသာဖြင့်သာ ရွတ်ကောင်းသလော

ကမ္မဝါစာကို ပါဠိဘာသာဖြင့်သာ ရွတ်ဆိုကောင်းပါသလား။ မြန်မာဘာသာဖြင့်ကော မရွတ်ဆိုကောင်းဘူးလား။ ဤကား စာပေပညာရှင်များ၏ စာပေဝိုင်းများ၌ အချို့သော စာပေသမားများက မေးမြန်းတတ်သော မေးခွန်း ဖြစ်ပါသည်။

ယခုအခါ ပိဋကတ်သုံးပုံကို မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆို၍ သင်အံ့လေ့ကျက်နေကြသဖြင့် ဤမေးခွန်းသည် အလွန်မေးထိုက်သော မေးခွန်းဟု ယူဆမိပါသည်။

ဤမေးခွန်း၌ သံဃာ့ကံ ဝိနည်းကံကို ပြုရာ၌ ကမ္မဝါစာကို အခြားဘာသာဖြင့် မရွတ်ဆိုကောင်း၊ ပါဠိဘာသာဖြင့်သာ ရွတ်ဆိုရမည်ဟု ဖြေဆိုလိုပါသည်။

ကျမ်းကိုးပါဠိ

“ယထာပါဠိယာ နိရုတ္တိံ သောဓေတွာ ဒသဝိဓာယ ဗျဉ္ဇနနိရုတ္တိယာ ဝုတ္တဒေါသေ ပရိဟရန္တေန ကမ္မဝါစာ ကာတဗ္ဗာ၊ ဣတရထာဟိ သာဝနံ ဟာပေတိနာမ။”

(ပရိဝါရအဋ္ဌကထာ၊ ကမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ၊ စာ - ၂၄၈)

(ရှင်းလင်းချက်)

အထက် “ကံလေးပါးတို့၏ ပျက်ပြားခြင်း” ဟူသော ခေါင်းစဉ်၌ ကံပျက်ခြင်းငါးပါးကို ပြဆိုခဲ့ပါသည်။ ထိုကံပျက်ခြင်း

ငါးပါးတွင် တတိယမြောက် ဖြစ်သော အနုဿာဝန (ကမ္မဝါစာ) ကြောင့် ကံပျက်ခြင်းသည်လည်း ငါးမျိုးရှိကြောင်း သင်္ချာမျှကို ပြဆိုခဲ့ပါသည်။ အနုဿာဝနကြောင့် ကံပျက်ခြင်းငါးမျိုးတွင် သာဝနံဟာပေတိ (ကမ္မဝါစာကို ယုတ်လျော့စေခြင်း) ဟူသော အင်္ဂါတစ်ပါး ပါဝင်ပါသည်။ ယင်းအင်္ဂါအကြောင်းကိုလည်း အထက် “ကမ္မဝါစာရွတ်ဖတ်ရာ၌ အရေးအကြီးဆုံးအချက်” ဟူသောခေါင်းစဉ်၌ အတန်ငယ်ရှင်းပြခဲ့ပြီးလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ယခု ကိုးကားသော အဋ္ဌကထာပါဌ်သည်လည်း အနုဿာဝန ကြောင့် ကံပျက်ခြင်းနှင့် ဆိုင်ပါသည်။ ဤ အဋ္ဌကထာစကား၌ “ယထာပါဠိယာ” ဟူသော စကားသည် အဓိက ကိုးကားလိုရင်း ဖြစ်ပါသည်။

ယင်းပါဌ်ကို အဋ္ဌကထာဆိုရခြင်းမှာ သုတ္တန်ဆောင်မထေရ် များက တ အက္ခရာနှင့် ဒ အက္ခရာကဲ့သို့ ကာရီ ကာရီယ အပြောင်း အလဲရှိသော အက္ခရာများ၌ တ အက္ခရာဖြင့် ရွတ်ရမည် အရာ၌ ဒ အက္ခရာဖြင့် ရွတ်သော်လည်း မဆန့်ကျင်၊ ရွတ်ကောင်းသည် ဟု ဆိုကြသဖြင့် ဤသို့ ကာရီ ကာရီယ ပြောင်းလဲ၍ ရွတ်ခြင်း သည် အခြားနေရာများ၌ သာအပ်သည်။ ကမ္မဝါစာ၌မူ ဤသို့ ပြောင်းလဲမရွတ်အပ်။ ပါဠိ ရှိသည့် အတိုင်းသာ ရွတ်ဆိုရမည်ဟု သိစေလိုသဖြင့် ယထာပါဠိယာ ဟူသော စကားကို အဋ္ဌကထာ ဆရာ ဆိုခြင်း ဖြစ်သည်။

ဤသို့ ပါဠိဘာသာ၌ပင် ကာရီ ကာရီယ ပြောင်းလဲ၍ မရွတ် အပ် ဟုဆိုလျှင် အခြားသော ဘာသန္တရဖြင့် ရွတ်ခြင်း၌ အဘယ် ဆိုဖွယ်ရာ ရှိတော့အံ့နည်း။ မရွတ်အပ်သည်သာတည်းဟု အဓိပ္ပာယ် သက်ရောက်သဖြင့် အထက်ပါ ပါဠိကို ကိုးကားလိုက် ရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္မဝါစာကို တီထွင်ကောင်းပါသလား

အထက် ခေါင်းစဉ်ပါ မေးခွန်းကို ဖြေဆိုရလျှင် ကမ္မဝါစာကို တီထွင်ကောင်းသည်ဟုပင် ဖြေရပါမည်။ တီထွင်ခဲ့သော သာဓက များလည်း ရှိပါသည်။

ဥပမာ မင်းကွန်းတိပိဋကဓရ(၃၇) ခန်း ကမ္မဝါစာလာ တဇ္ဇနိယ ကမ္မပါဠိ အနုလောမ ဒွန္ဒုဥပမ္ပဒကမ္မဝါစာ၊ ဣဒ္ဓိဝတ္ထု ဩလောကနာဒိ ပါဠိအနုလောမ ဒွန္ဒုဥပသမ္ပဒ ကမ္မဝါစာ၊ ဝိမတိ ဝိနောဒနိဋီကာအနုလောမ ဒွန္ဒုဥပသမ္ပဒကမ္မဝါစာ၊ မဟိန္ဒိက ဒေဝ ရက္ခသမ္ပတိကမ္မဝါစာ၊ ဂိရိမာနန္ဒသုတ္တဘာသန သမ္ပတိ ကမ္မဝါစာ၊ အနန္တရာယိက ပဗ္ဗာဇနိယ ကမ္မဝါစာနှင့် လယ်တီ ဆရာတော်၏ မိုးကမ္မဝါစာ စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့ ကမ္မဝါစာကို တီထွင်ကောင်းသည်ဟု ဆိုသဖြင့် စည်းမရှိကမ်းမရှိ မိမိစိတ်ထင်ရာ တီထွင်၍ ရသည်ဟု မမှတ်ယူ သင့်ပါ။ အကြောင်းခြင်းရာတူ အမှုကိစ္စမျိုး၌ လာသော အလား တူ ကမ္မဝါစာကို နည်းမှီး၍ အလျော်ဖြစ်အောင်သာ တီထွင် ကောင်းပါသည်။ အထက်၌ ပြခဲ့သော ဒွန္ဒုဥပသမ္ပဒကမ္မဝါစာ များသည် ပါဠိတော်၌ တိုက်ရိုက်မလာရှိဘဲ သဘောနီးစပ်ရာ တဇ္ဇနိယကမ္မပါဠိ၊ ဣဒ္ဓိဝတ္ထုဩလောကနာဒိပါဠိ၊ ဝိမတိဝိ နောဒနိ ဋီကာတို့ကို နည်းမှီး၍ အလျော်စီရင်ထားသော ကမ္မဝါ စာများ ဖြစ်ပါ သည်။ ၎င်းပြင် မဟိန္ဒိက ဒေဝ ရက္ခသမ္ပတိ ကမ္မဝါ စာနှင့် ဂိရိမာနန္ဒသုတ္တ ဘာသန သမ္ပတိကမ္မဝါစာ တို့သည်လည်း ပါဠိတော်လာ သမ္ပတိ ကမ္မဝါစာများကို နည်းမှီး၍ စီရင် ထားခြင်း ဖြစ်ပြီး အနန္တရာယိက ပဗ္ဗာဇနိယကမ္မဝါစာသည် စူဠဝါပါဠိ

တော်လာ ပဗ္ဗာဇနိယ ကမ္မဝါစာကို နည်းမှီး၍ အလျော်စီရင်ထားသော ကမ္မဝါစာ ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် လယ်တီ ဆရာတော်၏ မိုးကမ္မဝါစာကိုကား အလားတူမည်သည့် ကမ္မဝါစာ ကို နည်းမှီး၍ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ဖော်ပြနိုင်စွမ်း မရှိပါ။

ဥတ်သည် ကမ္မဝါစာ မည်သလော

ဤခေါင်းစဉ် မေးခွန်းကို ဖြေနိုင်ရန်အတွက် ကမ္မဝါစာကို သရုပ်ခွဲ၍ ပြရပေလိမ့်မည်။ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာနှင့် ဥတ္တိစတုတ္ထကမ္မဝါစာတို့ကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ၍ ကြည့်လိုက်သော် ဥတ်၊ အနုဿာဝနနှင့် ကမ္မနိဋ္ဌာန ဟူသော အပိုင်းသုံးပိုင်းကို တွေ့ရပါမည်။

ထိုတွင် “သုဏာတုမေ ဘန္တေ သံဃော” ဖြင့် စ၍ “ဧသာ ဥတ္တိ” တွင် ဆုံးသောစကားစုကို ဥတ်ဟု ခေါ်ပါသည်။ ဥတ်ဟူသည် သံဃာကို အသိပေးသော စကားဖြစ်သည်။ ယင်းဥတ်စကားကို ကမ္မဝါစာ၏ နိဒါန်း (Introduction) ဟုဆိုနိုင်ပါသည်။

“သုဏာတုမေ ဘန္တေ သံဃော” ဖြင့် ပင်စ၍ “သောဘာ သေယျ” တွင် ဆုံးသော စကားစုကို အနုဿာဝန ဟုခေါ်ပါသည်။ အနုဿာဝန ဟူသည် သံဃာကို လိုရင်းကိစ္စ ကြားလျှောက်သော စကား ဖြစ်သည်။ ယင်းအနုဿာဝနကို ကမ္မဝါစာ၏ စာကိုယ် (Body of Kammawasa) ဟု ခေါ်နိုင်ပါသည်။

အမှုကိစ္စအားလျော်စွာ စ၍ “ဧဝံမေတံစာရယာမိ” တွင် ဆုံးသော စကားစုကို “ကမ္မနိဋ္ဌာန” ဟုခေါ်ပါသည်။ ယင်းကမ္မနိဋ္ဌာနကို ကမ္မဝါစာ၏ နိဂုံးပိုင်း (Conclusion) ဟု ခေါ်နိုင်ပါသည်။

ထိုသုံးပိုင်းတွင် ပရိဝါအဋ္ဌကထာ အလိုအားဖြင့် အနုဿာဝန ကိုသာ ကမ္မဝါစာ ခေါ်ပါသည်။ ဥတံကို ကမ္မဝါစာ ဟု မခေါ်ပါ။ အဘယ်သဒ္ဓါရိပ်ကို ထောက်၍ သိရသနည်းဆိုသော် ဥတ္တိ ဒုတိယ ကံအဖွင့်၌ “ဧကာယ ဥတ္တိယာ ဧကာယစ အနုဿာဝနာယ” ဟု ဥတံနှင့် အနုဿာဝနကို ဒွန်ဝါကျဖြင့် ခွဲခြား ဖွင့်ဆိုထားသော သဒ္ဓါရိပ်ကို ထောက်သဖြင့်လည်းကောင်း၊ တစ်ဖန် ဥတ္တိစတုတ္ထ ကံအဖွင့်၌ “ဥတ္တိဉ္စ တိဿောစ ကမ္မဝါစာယော” ဟု အနုဿာဝန နှင့် ကမ္မဝါစာကို ပရိယာယ်အဖြစ် အလဲအလှယ် ဖွင့်ဆိုထားသော သဒ္ဓါရိပ်ကို ထောက်သဖြင့် လည်းကောင်း သိရပါသည်။ အချုပ် အားဖြင့် ကမ္မဝါစာဟူသည် အနုဿာဝနကိုသာ ခေါ်ခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။ ကမ္မဝါစာ၏ စာကိုယ် (Body)ကိုသာ ခေါ်လိုခြင်း ဖြစ်ပါ သည်။

ကျမ်းကိုးပါဠိ

“ဥတ္တိဒုတိယကမ္မံနာမ ဝုတ္တနယေနေဝ သမဂ္ဂဿ သံဃဿ အနုမတိယာ ဧကာယဥတ္တိယာ ဧကာယစ အနုဿာဝနာယာတိ ဧဝံ ဥတ္တိ ဒုတိယာယ အနုဿာဝနာယ ကတ္တမ္ပံ ကမ္မံ။

ဥတ္တိ စတုတ္ထ ကမ္မံ ဥတ္တိဉ္စ တိဿောစ ကမ္မဝါစာယော သာဝေ တွာဝကာတမ္ပံ။”

(ပရိဝါရအဋ္ဌကထာ၊ ကမ္မဝဂ္ဂဝဏ္ဏနာ၊ စာ - ၂၄၃ - ၂၄၆)

ဤကမ္မဝါစာတို့၏ သဘောသဘာဝကို ပို၍ ရှင်းလင်းစွာ သိရှိ နိုင်ရန်နှင့် စည်းကမ်းကျနသော ဒီမိုကရေစီ ပီပြင်သော အစည်းအဝေးစကား ဖြစ်ကြောင်းကို သိရှိနိုင်ရန် ကထိန်သင်္ကန်း ပေးသော ကထိန် စီဝရဒါန ကမ္မဝါစာတစ်ပုဒ်ကို ပါဠိသရုပ်နှင့် အဓိပ္ပာယ်ပါ ထုတ်ပြပါမည်။

သုဏ္ဍာတု မေ ဘန္တေ သံဃော ဣဒံသံဃဿ ကထိနစီဝရံ ဥပ္ပန္နံ။ ယဒိ သံဃဿ ပတ္တကလ္လံ သံဃော ဣမံ ကထိန စီဝရံ တိဿဿ ဘိက္ခုနော ဒဒေယျ ကထိနံ အတ္ထရိတုံ၊ ဒဿဥတ္တိ။

ယင်းဥတ်စကား၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ “အရှင်ဘုရားတို့၊ သံဃာတော်သည် တပည့်တော်၏ စကားကို နားဆင်တော်မူပါ။ ဤကထိန်သင်္ကန်းသည် သံဃာ့အဖို့ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါပြီ။ လျှောက်ပတ်သော အခါကာလရှိခဲ့သော် သံဃာသည် ဤကထိန်လျှာသင်္ကန်းကို ကထိန်ခင်းခြင်းငှာ တိဿအမည် ရှိသော ရဟန်းအား ပေးရာ၏။ ဤကား သံဃာအား ပဏာမ အသိပေးခြင်းတည်း။”

သုဏ္ဍာတု မေ ဘန္တေ သံဃော။ ဣဒံ သံဃဿ ကထိန စီဝရံ ဥပ္ပန္နံ။ သံဃော ဣမံ ကထိနစီဝရံ တိဿဿ ဘိက္ခုနော ဒေတိ ကထိန အတ္ထရိတုံ။ ယဿာယသ္မတော ခမတိ ဣမဿ ကထိန စီဝရဿ တိဿဿ ဘိက္ခုနော ဒါနံ ကထိနံ အတ္ထရိတုံ။ သောတု ဣဿ၊ ယဿ နက္ခမတိ သောဘာ သေယျ။

ယင်းအနုဿာဝနပါဠိ၏ အဓိပ္ပာယ်မှာ “အရှင်ဘုရားတို့ သံဃာတော်သည် နားဆင်တော်မူပါ။ ဤ ကထိန်သင်္ကန်းသည် သံဃာအတွက် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါပြီ။ သံဃာတော်သည် ဤကထိန်လျှာ သင်္ကန်းကို ကထိန်ခင်းခြင်းငှာ တိဿအမည်ရှိသော ရဟန်းအား ပေး၏။ ဤသို့ ပေးခြင်းကို သဘောတူလျှင် ဆိတ်ဆိတ်နေတော်မူပါ။ သဘောမတူလျှင် မတူကြောင်း ဖွင့်ဟပြောဆိုပါဘုရား။”

ဒိန္နံ ဣဒံ သံဃေန ကထိနစီဝရံ တိဿဿ ဘိက္ခုနော ကထိနံ အတ္ထရိတုံ။ ခမတိ သံဃဿ၊ တသ္မာ တုဏှိ၊ ဧဝမေတံဓာရယာမိ။

“သံဃာသည် ဤ ကထိန်သင်္ကန်းကို ကထိန်ခင်းခြင်းငှာ တိဿအမည်ရှိသော ရဟန်းအား ပေးပြီးပါပြီ။ ဆိတ်ဆိတ်နေခြင်းကို ထောက်သဖြင့် သံဃာက သဘောတူသည်ဟု မှတ်ယူပါသည် ဘုရား။”

မြန်မာဘာသာ၌ မလှုပ်စိတ်တူ ဟူသော ဆိုရိုးစကားသည် “ခမတံ သံဃဿ၊ တဿှာတုဏှိ ဧဝမေတံ ဓာရယာမိ” ဟူသော ဤဝိနည်းစကားကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဟု ယူဆရပါသည်။

ဤကမ္မဝါစာ၏ အလားကို ထောက်ရှု၍ သံဃာ၏ သံဃာ့အမှုကိစ္စကို ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် လွန်စွာ ဒီမိုကရေစီကျင့်ဝတ်နှင့် ညီညွတ်ကြောင်း၊ လွန်စွာ ရိုးသားပွင့်လင်းကြောင်း၊ လွန်စွာ စည်းစနစ်ကျနသော အစည်းအဝေးစကား ဖြစ်ကြောင်းများကို ထင်ရှားစွာ သိရှိနိုင်ပေသည်။

အထက်ဝေါဟာရ ရှင်းလင်းချက်အခန်း၌ သံဃာ့ကံ သံဃာ့အမှုကိစ္စ တို့၌ ရွတ်ဆိုရသော စကားဖြစ်သောကြောင့် ကမ္မဝါစာ မည်ကြောင်း ပြဆိုခဲ့ပါသည်။ ဤသို့ ဖြစ်လျှင် ဥတ်သည်လည်း သံဃာ့ကံ သံဃာ့အမှုကိစ္စတို့၌ ရွတ်ဆိုရသော စကားဖြစ်သောကြောင့် ကမ္မဝါစာ မည်သည်ဟု ဆိုရာရောက်ပါသည်။ ဤအခန်း၌မူ ပရိဝါအဋ္ဌကထာကို ကိုးကား၍ ဥတ်သည် ကမ္မဝါစာ မမည်ကြောင်း ပြဆိုထားပြန်ရာ စကားနှစ်ရပ် ဆန့်ကျင်သကဲ့သို့ ဖြစ်နေပါသည်။

မဆန့်ကျင်အောင် ညှိရသော် ရဟန်းလောင်းအား သံဃာ့ဘောင်သို့ သွင်းသော ဩဿရဏဥတ်၊ ရဟန်းလောင်းအားဆုံးမရန်ထားသော အနုဿသန သမ္မုတိ ဥတ်စသော ဥတ်စကားများ

ကို ယခုကာလ သီးခြား ရိုက်နှိပ်သော ကမ္ဘာဝါစာစာအုပ်များ၌
တွေ့ရှိနေရခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သြဿာရဏ၊ သမ္မုတိ
စသော ကံများသည်လည်း သံဃာ့ကံများပင် ဖြစ်သောကြောင့်
လည်းကောင်း ပထမအဆိုကို မှားသည်ဟု မဆိုသာပါ။ အရပ်
စကားအနေဖြင့် မှန်သည်ဟုပင် ဆိုနိုင်ပါသည်။

ဒုတိယအဆိုမှာမူ ပရဝါအဋ္ဌကထာက ဖွင့်ဆိုထားချက်ဖြစ်
သဖြင့် စာစကားအနေဖြင့် ပို၍မှန်ကန်သည်ဟု ဆိုရမည် ဖြစ်ပါ
သည်။ ထပ်ဆင့်ရှင်းရသော် ဥတ်သည် ကမ္ဘာဝါ၏ နိဒါန်း
သဘောမျိုးသာ ဖြစ်၍ အဋ္ဌကထာဆရာက ကမ္ဘာဝါ၏
စာကိုယ်ဖြစ်သော အနုဿာဝနကိုသာ ကမ္ဘာဝါဟု ဆိုလိုခြင်း
ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္ဘာဝါ၏ ကျေးဇူးနှင့် အာနိသင်

ကမ္ဘာဝါနှင့် ပတ်သက်၍ အရေးကြီးသော အချက်များကို
ငုံမိအောင် အကျဉ်းအားဖြင့် တင်ပြပြီးစီးပြီဖြစ်၍ ယခုအခါ
ကမ္ဘာဝါ၏ ကျေးဇူးအာနိသင်ကြီးမားမှုကို တင်ပြလိုပါသည်။

“ဝိနယေဌိတေ သာသနံ ဌိတံ။” “ဝိနယောနာမ သာသန
ဿ အာယု” ဟူသော အဋ္ဌကထာ ပရိဘာသာနှင့် အညီ ဝိနည်း
တည်မှသာသနာ တည်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ဝိနည်းသည်သာသနာ၏
အသက် ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့က ထပ်ဆင့်၍ ဆိုချင်သည်မှာ
“ကမ္ဘာဝါသည် ဝိနည်း၏ နှလုံးသည်ပွတ်” ဟူ၍ပင် ဖြစ်ပါ
သည်။ ရှင်းပါဦးအံ့။

ဤ ကမ္ဘာဝါဖြင့် ဥပသမ္ပဒကံကို ပြုပါမှ သာသနာပရသေ့
ယောဂီတပဿီတို့ထက် သာလွန်မြင့်မြတ်သော ရဟန်း

အဖြစ်ကို ရနိုင်ပေသည်။ ရဟန်းတော်များ ရှိပါမှ အမြတ်ဆုံး ရတနာသုံးပါးတွင် သံဃာရတနာကို ရရှိဆည်းကပ်နိုင်ပေမည်။ သံဃာရတနာကို ဆည်းကပ်နိုင်မှ မျက်မှောက်တမလွန် နှစ်တန် သော အကျိုးထူးများကို ပေးစွမ်းနိုင်သော တရားဒေသနာများကို ကြားနာသိရှိရပေမည်။ တရားမှန်ကို ကြားနာသိရှိမှသာလျှင် အကျင့်မှန် ကို ကျင့်ဆောင်နိုင်ကြပေမည်။ အကျင့်မှန်ကို ကျင့်ကြံ အားထုတ်နိုင်မှသာလျှင် လောက သံသရာနှစ်ဖြာသော အကျိုး တရားများကို ရရှိခံစား နိုင်ကြပေမည် ဖြစ်ပေသည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္မဝါစာသည် ဝိနည်း၏ နှလုံးသည်းပွတ် သဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့လျှင် ကမ္မဝါစာသည် ပစ္စက္ခအကျိုး၊ တမလွန်အကျိုးနှင့် တမလွန်ကင်းသော အမြတ်ဆုံး သန္တိသုခ အမတဓာတ် တိုင်အောင်သော အကျိုးတရားများကို ပေးစွမ်း နိုင်သဖြင့် ကမ္မဝါစာ၏ ကျေးဇူးတရားသည် အတိုင်းမသိ ကြီးမားလှသည်ဟု ဆိုရမည် ဖြစ်ပါသတည်း။

ကမ္မဝါစာ၏ အကြောင်းအရာပိုင်းကို ပြည့်စုံအောင် ရေးသားမည်ဆိုလျှင် ကျမ်းကြီး တစ်စောင်တစ်ဖွဲ့ ဖြစ်အောင် ရေးသားမှသာလျှင် ပြည့်စုံနိုင်ပေလိမ့်မည်။ ကမ္မဝါစာသည် ပိဋကတ်ဝိနည်း တရားနှင့် ဆိုင်သဖြင့် လွန်စွာလေးနက် ကျယ်ဝန်း လှပါသည်။ သိမ်မွေ့လှပါသည်။ ဤကျမ်းငယ်၌ကား ဝိနည်း ကျမ်းစာနှင့် မရင်းနှီးသော လူပုဂ္ဂိုလ်များ အနည်းငယ်ရိပ်စားမိရုံ မျှကိုသာ ရည်ရွယ်၍ တင်ပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ကမ္မဝါစာ၏ အကြောင်းအရာပိုင်းသို့မဟုတ် အကြောင်းအရာ ပိုင်း ကမ္မဝါအခန်းကို ဤမျှဖြင့် ကျေနပ်ကြစေချင်ပါသည်။

၂။ ရုပ်ဝတ္ထုပိုင်း ကမ္မဝါ

ကမ္မဝါသည် အကြောင်းအရာအားဖြင့် ကမ္မဝါအမျိုးမျိုး ရှိသကဲ့သို့ ပြုလုပ်သော ရုပ်ဝတ္ထု ပစ္စည်းအားဖြင့်လည်း ကမ္မဝါ အမျိုးအစားကွဲပြားမှုများ ရှိပါသည်။

ရုပ်ဝတ္ထုအားဖြင့် ကွဲပြားသော ကမ္မဝါအမျိုးအစားများမှာ -

- ၁။ ပေ ကမ္မဝါ
- ၂။ ပေသရိုးကိုင် ကမ္မဝါ
- ၃။ ဝတ်လဲ ကမ္မဝါ
- ၄။ ကြေးကမ္မဝါ
- ၅။ ဆင်စွယ် ကမ္မဝါ
- ၆။ သတ္တုကမ္မဝါ

ဟူ၍ ခြောက်မျိုးခန့် ရှိသည်။

ပေ ကမ္မဝါဆိုသည်မှာ ပေရွက်ပေါ်၌ ကညစ်ဖြင့် ရေးထားသော ကမ္မဝါ ဖြစ်သည်။ စာလုံးမှာ ယခုခေတ်အများစုရေးသားနေကြသော စာလုံးအဝိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ ဗြက် သုံးလက်မခွဲခန့် ရှိသော ပေရွက်ပေါ်တွင် စာလုံးခန့်ခန့်ကြီးကြီးဖြင့် ရေးလေ့ရှိပေသည်။

ပေသရိုးကိုင် ကမ္မဝါဆိုသည်မှာ ပေရွက်ကို သရိုးကိုင်၍ ယင်းသရိုးအပေါ်မှ သစ်စေးဖြင့် ရေးသော ကမ္မဝါ ဖြစ်သည်။ စာလုံးမှာ မန်ကျည်းစေ့ စာလုံးကိုသာ အရေးများပါသည်။ ဤသရိုးကိုင်သော ပေရွက်မှာလည်း ဗြက် သုံးလက်မခွဲခန့် ရှိသော ပေရွက်အကြီးစားများကို ပြုလုပ်လေ့ ရှိပါသည်။

ဝတ်လဲကမ္မဝါ ဆိုသည်မှာ အထဲမှ အဝတ်စကို ခံ၍ ယင်း အပေါ်မှ သရိုးကိုင်ပြီးလျှင် သစ်စေးဖြင့်ပင်ရေးသော ကမ္မဝါ ဖြစ်သည်။ စာလုံးမှာ စာလုံးအဝိုင်းရော မန်ကျည်းစေ့စာလုံးပါ နှစ်မျိုးရေးလေ့ ရှိသည်။ ဗြက်ငါးလက်မမှ ခြောက်လက်မအထိ ရှိတတ်သည်။

ကြေးကမ္မဝါဆိုသည်မှာ အထဲမှ ကြေးပြားခံ၍ ယင်း ကြေးပြား ပေါ်မှ သရိုးကိုင်ပြီးလျှင် သစ်စေးဖြင့်ပင်ရေးသော ကမ္မဝါ ဖြစ် သည်။ စာလုံးမှာ မန်ကျည်းစေ့စာလုံးကိုသာ ရေးသားလေ့ ရှိ သည်။ ကြေးကမ္မဝါ၏ ဗြက်မှာ လေးလက်မခွဲခန့် ရှိတတ်သည်။

ဆင်စွယ်ကမ္မဝါဆိုသည်မှာ ဆင်စွယ်ကို ပါးလွှာသော အချပ် ကလေးများရအောင်လွှာ၍ ယင်းဆင်စွယ်လွှာပေါ်တွင် သရိုး မကိုင်တော့ဘဲ သစ်စေးဖြင့်ရေးသော ကမ္မဝါ ဖြစ်သည်။ စာလုံး မှာ မန်ကျည်းစေ့စာလုံးကိုသာ ရေးသားလေ့ရှိသည်။ ဆင်စွယ် ကမ္မဝါသည် ဗြက်သုံးလက်မခွဲခန့် ရှိတတ်သည်။

သတ္တုကမ္မဝါဆိုသည်မှာ အလူမီနီယံ ဒန်သတ္တုပြားကို သရိုး ကိုင်ပြီးလျှင် ယင်းအပေါ်မှ သစ်စေးဖြင့် ပင် ရေးသော ကမ္မဝါမျိုး ဖြစ်သည်။ စာလုံးမှာ အဝိုင်းရော လေးထောင့်ပါ နှစ်မျိုးလုံး ရေးပါသည်။ အရွယ်အစားမှာ ကြေးကမ္မဝါ အရွယ်အစားပင် ဖြစ်သည်။ ဤသတ္တုကမ္မဝါပေါ်သည်မှာ ငါးနှစ်ခန့်မျှသာ ရှိသေး သည်။ ယခုခေတ်တွင်မူ ပုံနှိပ်ကမ္မဝါဟူ၍ စက္ကူကမ္မဝါများလည်း ရှိနေကြပါသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းပုံနှိပ်ကမ္မဝါတို့မှာ ရှေးမြန်မာ တို့၏ ဂုဏ်ယူမြတ်နိုးဖွယ်ရာ ယဉ်ကျေးမှုအမွေအနှစ်ဟု မဆို နိုင်သဖြင့် ဤရုပ်ဝတ္ထုကမ္မဝါ စာရင်း၌ မထည့်သွင်းလိုက် တော့ပါ။

၎င်းကမ္မဝါတို့၏ အရွယ်အစားမှာ အနည်းနှင့် အများကွာခြားမှုရှိကြသော်လည်း ယေဘုယျအားဖြင့် ယခုတွေ့နေရသော ပုရပိုက် အရွယ်အစားမျိုး ဖြစ်သည်။ ပျမ်းမျှအားဖြင့် အလျား ၂၀ လက်မ၊ မြက်ငါးလက်မခန့် ရှိတတ်ကြပေသည်။ ဤ ကမ္မဝါများတွင် သရိုးကိုင်သော ကမ္မဝါဟူသမျှ၌ စာမရေးမီ အပေါ်မှ ဆေးဒန်းဖြင့် ကနုတ်ပန်းများ အပြောက်အမွမ်းများ ရေးခြယ်ရွှေချပြီးမှ စာရေးလေ့ ရှိသည်။

အချို့သော သရိုးကိုင် ကမ္မဝါများကိုမူ ရွှေမချဘဲ ငွေမင်ဖြင့် သုတ်လိမ်းပြီး စာရေးတတ်ကြသည်။ နောက်တစ်နည်းမှာ ရွှေကို မျက်ပါးခတ်သကဲ့သို့ ငွေကို မျက်ပါးခတ်ပြီး ယင်းငွေမျက်ပါးချကာ စာရေးသည်လည်း ရှိသည်။ ဤ သရိုးကိုင် ကမ္မဝါများတွင် ပေသရိုးကိုင် ကမ္မဝါသည် ကိုင်တွယ်ရာ၌ အပေါ့ဆုံး ဖြစ်၍ ကြေးကမ္မဝါသည် အလေးဆုံး ဖြစ်ပါသည်။

ဝတ်လဲကမ္မဝါ ပြုလုပ်ပုံ

အထက်၌ ပြခဲ့သော ရုပ်ဝတ္ထုအားဖြင့် ကွဲပြားသည့် ကမ္မဝါ ခြောက်မျိုးတွင် ပေ ကမ္မဝါ၊ ပေသရိုးကိုင် ကမ္မဝါ၊ ကြေးကမ္မဝါနှင့် ဆင်စွယ်ကမ္မဝါ ဟူသော ကမ္မဝါလေးမျိုး လုပ်ကိုင်မှုမှာ ယခုအခါ မရှိတော့သလောက် လွန်စွာနည်းပါးသွားပေပြီ။ ယခုခေတ် အများဆုံး ပြုလုပ်နေကြသော ကမ္မဝါမှာ ဝတ်လဲ ကမ္မဝါသာ ဖြစ်သည်။ ဝတ်လဲကမ္မဝါမှာ ကြေးကမ္မဝါ၊ ဆင်စွယ် ကမ္မဝါတို့နှင့် စာလျှင် ငွေကုန်ကြေးကျ မများလှသဖြင့် အများဝယ်ယူလှူဒါန်းနိုင်သော အဆင့်တွင် ရှိခြင်းနှင့် စာညှင်းစာလုံး မန်ကျည်းစေ့စာလုံးနှစ်မျိုးကို ရေးနိုင်ခြင်းတို့ကြောင့် ယခုထက်တိုင် ဝတ်လဲ ကမ္မဝါကို တွင်ကျယ်စွာ လုပ်ကိုင်နေရဆဲ ဖြစ်သည်။

ထိုကြောင့် ယခုခေတ် တွင်ကျယ်နေသော ဝတ်လဲကမ္မဝါ ပြုလုပ်ပုံ အဆင့်ဆင့်ကို တင်ပြပါမည်။

ဝတ်လဲကမ္မဝါဟူသည် အဝတ်စကို အထဲမှခံ၍ အပေါ်မှ သရိုးကြံကာ ပြုလုပ်သော ကမ္မဝါ ဖြစ်သည်။ ရှေးမြန်မာဘုရင်များခေတ်က ဘုရင်များကိုယ်တိုင် မိမိတို့ ဝတ်လဲတော် အထည်များကို ကမ္မဝါ ပြုလုပ်၍ လှူဒါန်းလေ့ ရှိကြသည်။ မန္တလေးမြို့မှ ကမ္မဝါထောင် ဆရာ ဦးတင်မောင်၏ အဘိုးအဘွားများ ဖြစ်သော ဦးအုန်းဖူး ဒေါ်ဆင့်တို့သည် သီပေါဘုရင်လက်ထက်က မန္တလေးနန်းတော်တွင်းသို့ သွား၍ ဘုရင်ဝတ်လဲတော်များကို ကမ္မဝါလုပ်ပေးရကြောင်း သိရပါသည်။ ထိုသို့ ဘုရင်ဝတ်လဲတော်များဖြင့် ပြုလုပ်သော ကမ္မဝါကို “ဝတ်လဲတော် ကမ္မဝါ” ဟူ၍ ခေါ်ကြပါသည်။ သာမန် ဆင်းရဲသား ကျွန်တော်မျိုးများက ပြုလုပ် လှူဒါန်းသော အဝတ်ကမ္မဝါကိုမူ ‘တော်’ ဓာတ်လုံးဖြုတ်၍ ဝတ်လဲ ကမ္မဝါ ဟုသာ ခေါ်ကြပါသည်။

ယင်းဝတ်လဲ ကမ္မဝါ ပြုလုပ်ပုံမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။ ရှေးဦးစွာ ကမ္မဝါ ပြုလုပ်မည့် အဝတ်စကို ဝတ်လဲ ကမ္မဝါ လုပ်ရန် သီးသန့် ပြုလုပ်ထားသော ကားဘောင်တွင် ကြက်ရပါသည်။ ကားဘောင်၏ အရွယ်အစားမှာ မိမိပြုလုပ်လိုသော ကမ္မဝါ အရွယ်အစားထက် အလျားအနံ အနည်းငယ် ကြီးထား ရပါသည်။ ကမ္မဝါ၏ အရွယ်အစားများမှာ -

အလျား ၂၀ လက်မမှ ၂၄ လက်မ အထိနှင့် အနံ လေး လက်မမှ ခြောက်လက်မခန့် အထိ အမျိုးမျိုး ရှိတတ်ပါသည်။

ယင်းသို့ အဝတ်စဖြင့် ကားဘောင်ကြက်ပြီးသောအခါ ကားဘောင်ပေါ်တွင် သရိုးတင်၍ လက်ဖြင့် အထူအပါးညီအောင်

မံရပါသည်။ ဤသို့ သရိုးနှစ်ကြိမ် တင်ရပါသည်။ ဤသရိုးသည် လည်း သရိုးအပျော့စား ဖြစ်ရပါသည်။ သရိုးအပျော့စားရရန် သစ်စေးတစ်ပိဿာကို စပါးခွံ ဖွဲပြာ ၂၅ သားနှင့် ရောစပ် ရပါသည်။

ဤနေရာ၌ သရိုး၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းဖို့လိုမည်ထင်ပါသည်။ သရိုးကို အများအားဖြင့် သားရိုးဟု စာလုံးပေါင်း၍ သားကောင် တို့၏ အရိုးဟု ယူကာ ယင်းသားရိုးလူရိုးတို့၏ ပြာကို သားရိုးပြာ ဟု ယူမှတ် သုံးစွဲနေကြသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

မြန်မာအဘိဓာန် အကျဉ်းချုပ်၊ အတွဲ ၄ တွင် “သရိုး - သစ်စေးနှင့် လွှစာမှုန့်နု၊ မီးသွေးမှုန့်နု၊ ပြာ စသည်ကို ရောစပ် ပြုလုပ်ထားသောအရာ။” ဟု ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

တစ်ဖန် မြန်မာစာအဖွဲ့က ထုတ်ဝေသော MYANMAR ENGLISH DICTIONARY တွင်လည်း သရိုး / Thajou: / n mixture of wood - oil, saw dust, powdered charcoal and fine ash used in the

making of lacquer ware and gilded glass mosaic. ဟု ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ သို့ကဲ့လွဲနေရာတွင် သတ်ပုံရော အဓိပ္ပာယ် ပါ ယင်း အဘိဓာန်များ အတိုင်းသာ အမှန်ဟု မှတ်ယူသင့်ပါသည်။

ဝတ်လဲကမ္ဘဝါ ပြုလုပ်ပုံကို ဆက်ပါမည်။ ဤသို့ အဝတ် ကားဘောင်ပေါ်တွင် သရိုးနှစ်ကြိမ် တင်ပြီးလျှင် တစ်ဆက်တည်း စပါးခွံ ဖွဲပြာထပ်တင်ရသည်။ ၁၅ ရက်ခန့် ကြာမှ သရိုး အိပ်သည်။ သရိုးအိပ်မှ လိုရာ အရွယ်အစားရအောင် ဖြတ်ယူရသည်။

ဖြတ်ပြီးလျှင် ဒုတိယအကြိမ် သစ်စေးထပ်ရသည်။ သစ်စေး ထပ်ဆိုသည်မှာ သစ်စေးသုတ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ သစ်စေးထပ်ပြီး တစ်ဆက်တည်း ပြာတင်ရပြန်သည်။ ပြာတင်သည် ဆိုသည်မှာ ပြာဖြူးခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ပြာတင်ပြီးလျှင် နေရိပ်ထဲမှ လေ

သလပ်ခံ၍ ခြောက်အောင်ထားရသည်။ ၁၅ ရက်ခန့် ကြာမှ သစ်စေးအိပ်သည်။ သစ်စေးအိပ်မှ ကျောက်စားရသည်။ ကျောက်တိုက်သည် ကျောက်ရှပ်သည် ဟုလည်းခေါ်သည်။ ကျောက်စားပြီး ကမ္မဝါချပ်များကို ညီညာစွာ ထပ်ပြီးလျှင် လေးလံသော ကျောက်တုံးဖြင့် ခုနစ်ရက်ခန့် ဖိထားရသည်။ ၎င်းကို ကျောက်ဖိသည်ဟု ခေါ်သည်။

တတိယအကြိမ်၌လည်း အလားတူ သစ်စေးထပ်၊ ပြာတင်၊ ကျောက်စား၊ နေလှန်း၊ ကျောက်ဖိခြင်းတို့ကို အစဉ်အတိုင်း လုပ်ရသည်။

စတုတ္ထအကြိမ်၌မူ သစ်စေးထပ်၊ ပြာတင်၊ ကျောက်စားပြီး သုံးရက်ခန့် တိုက်သွင်းရသည်။ တိုက်သွင်းဆိုသည်မှာ မြေထဲတွင် ခြောက်ပေပတ်လည်ခန့် လေးထောင့်ကျင်းကို ခြောက်ပေခန့် အနက်တူးပြီး လူဝင်ပေါက်ကို ချန်ကာ နံရံလေးဘက်ကို အုတ်စီ၍ သရွတ်မံထားသော မြေတိုက်ထဲသို့ သွင်းထားခြင်းကို ဆိုလိုသည်။ ယင်းမြေတိုက်ထဲတွင် တန်းများ စင်များ အဆင့်ဆင့် ခံပြီးမှ ကမ္မဝါချပ်များ တင်ရသည်။ တိုက်သွင်းပြီးလျှင် အပေါ်မှ အဖုံးရှင်နှင့် လူဝင်ပေါက်ကို ပိတ်ကာ လေလုံအောင် ထားရသည်။ ယင်းသို့ တိုက်သွင်းခြင်းမှာ သစ်စေးအိပ်ရန်နှင့် အရောင်တောက်စေရန် ဖြစ်သည်။

၎င်းနောက် ကမ္မဝါပြားများကို တိုက်မှ ဖော်၍ သစ်စေးထပ်၊ ပြာတင်၊ ကျောက်စား၊ နေလှန်း၊ ကျောက်ဖိခြင်းတို့ကို ထပ်မံလုပ်ရပြန်သည်။ ဤကား ပဉ္စမအကြိမ်တည်း။

ဆဋ္ဌမအကြိမ်၌မူ သစ်စေးထပ်ပြီး ပြာမတင်တော့ဘဲ တိုက်သွင်းရသည်။ သုံးရက်ခန့်ကြာမှ တိုက်ဖော်၍ နေလှန်းကာ ဖွဲနု

စားရသည်။ ဖွဲနုစားသည်ကို ဖွဲချောသည်ဟု ခေါ်သည်။ ယခု ကာလ၌ ဖွဲနုအစား ကော်ပတ်အနုဖြင့်လည်း စားကြသည်။ ဖွဲချောပြီး ကျောက်ဖိရပြန်သည်။

နောက်ဆုံး သတ္တမအဆင့်တွင် ရွှေရည်ခံ သစ်စေး အကောင်းစား ၁၀ ကျပ်သားကို ဟသံပဒါး သုံးကျပ်သား အချိုး ဖြင့် ရောစပ်ပြီး သုတ်ရသည်။ ယင်းကို ပေနီသုတ်သည်ဟု ခေါ်သည်။ ဤသို့ ဟသံပဒါးဖြင့် ပေနီသုတ်ထားသဖြင့်သာ ယခု ကာလ အကိုင်များသော ကမ္မဝါများ၌ ရွှေရောင် မှိန်သွားသော အခါ အောက်ခံ အနီရောင်များ ပေါ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။

ထိုနောက် ငါးရက်ခန့် တိုက်သွင်းရသည်။ တိုက်မှ ဖော်လျှင် နှစ်ရက်ခန့် နေလှန်းပြီး အမြဲတမ်း ကျောက်ဖိထားရသည်။ ရေးလိုသောအခါမှ ယူ၍ ရေးရုံသာ ရှိတော့သည်။ ဤ သတ္တမ အဆင့်ပြီးဆုံးမှသာ ကမ္မဝါစာရေးရန် အချောထည်လုပ်ငန်း ပြီးစီးတော့သည်။

အလားတူ သရိုးကိုင်ရသော ပေသရိုးကိုင် ကမ္မဝါ၊ ကြေးကမ္မဝါ၊ သတ္တုကမ္မဝါတို့ကို ပြုလုပ်ရာ၌လည်း ဤ ဝတ်လဲ ကမ္မဝါ လုပ် သကဲ့သို့ ဖော်ပြပါ အဆင့် ခုနစ်ဆင့်ကို ပြုလုပ်ရမည် ဖြစ်သည်။

ဤသရိုးကိုင် ကမ္မဝါများ ပြုလုပ်ရာ၌ ကမ္မဝါထောင် ဆရာ တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး လုပ်ကိုင်ပုံနည်းစနစ်ချင်း အနည်းငယ် ကွဲပြား မှုများ ရှိတတ်ကြပါသည်။ ယခု ပြဆိုခဲ့သော လုပ်ကိုင်ပုံစနစ်မှာ ယေဘုယျ အများဦးသော နည်းစနစ်သာ ဖြစ်ပါသည်။

အထက်၌ သရိုးကို စပါးခွံဖွဲပြာဖြင့်သာ ယခုခေတ် လုပ်ကြ ကြောင်း ဆိုခဲ့သော်လည်း အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ ရှိခဲ့လျှင် လူအရိုး ကို ပြာချွေးထားသော အရိုးပြာဖြင့်လည်း လုပ်ကြပါသေးသည်။

ထိုအကြောင်းကို ရွှေတိဂုံစေတီတော် ပိဋကတ်တိုက်ရှိ အောက်ပါ ဝတ်လဲကမ္မဝါတစ်ဆူ၏ ကျမ်းဖုံးပါ စကားဖြင့် သိရပါသည်။

“သက္ကရာဇ် ၁၂၁၇ ခုနှစ် ဝါခေါင်လဆုတ် ၈ ရက်နေ့တွင် ဘုန်းတော်ကြီး အရိုးပြာကို သားရိုးပြုလုပ်၍ သထုံမြို့အပိုင် သံပုရာပင် ဆိပ်ရွာနေ ကျောင်းဒါယကာ ဦးဘိုးဦး ဒေါ်နန်း သားသမီးတစ်စုတို့ လှူဒါန်း ကိုးကွယ်သော ၉ ခန်း ကမ္မဝါစာ”

အခြားသော ကမ္မဝါများ၌လည်း ဘုန်းတော်ကြီးအရိုးပြာကို သာမက ဘုန်းကြီးဘ ဘုန်းကြီးမယ်တော်နှင့် မိဘ ဘိုးဘွားတို့၏ အရိုးပြာဖြင့် ပြုလုပ်သော အကြောင်းများကို တွေ့ရှိရသဖြင့် မိမိတို့ လေးစားမြတ်နိုးသော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အရိုးပြာဖြင့် ကမ္မဝါ ပြုလုပ်လေ့ရှိကြောင်း သိနိုင်ပါသည်။

အရိုးပြာဆိုရာ၌လည်း ပြာစစ်စစ်မဟုတ်။ အလောင်းကို မီးသဂြိုဟ်ရာတွင် ကောက်ထားသော မီးကြွင်းအရိုးများကို အုန်းရည်ဖြင့် စိမ်ပြီးဆေးကြောကာ ထောင်းထားသော အရိုးမှုန့်များသာ ဖြစ်သည်။

ယင်းအရိုးပြာ အရိုးမှုန့်ဖြင့် ကမ္မဝါလုပ်သည်ဆိုသည်မှာ ယင်းတို့ကို သစ်စေးဖြင့် နယ်၍ သရိုးလုပ်ခြင်း မဟုတ်ပေ။ လုပ်နေကြ စပါးခွဲပြာဖြင့် လုပ်သော သရိုးပေါ်တွင် အရိုးပြာ အရိုးမှုန့်ပါသည် ဆိုရရုံ ဖြူးပေးခြင်းမျှသာ ဖြစ်ပေသည်။ အရိုးပြာ ဖြူးခြင်းကိုလည်း လက်ဖြင့် ဖြူးခြင်းမဟုတ်ပါ။ ကြေးဆန်ခါ အစိပ် ကလေးထဲကို အရိုးမှုန့် အရိုးပြာကို ထည့်၍ အပေါ်မှ လှုပ်ခါချပေးခြင်း ဖြစ်သည်။

၃။ အရေးအသားပိုင်းကမ္မဝါ

ကမ္မဝါစာများ၌ စာရေးသားရာတွင် အက္ခရာစာလုံးပုံစံ နှစ်မျိုးကိုသာ အသုံးပြုလေ့ ရှိပါသည်။ စာလုံးနှစ်မျိုးမှာ စာညှင်း စာလုံးနှင့် မန်ကျည်းစေ့စာလုံးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

ထိုနှစ်မျိုးတွင် စာညှင်းစာလုံးဆိုသည်မှာ ယခုခေတ် အများရေးသားနေကြသော စာလုံးဝိုင်းမျိုးပင် ဖြစ်သည်။ မန်ကျည်းစေ့စာလုံးဆိုသည်မှာ မန်ကျည်းစေ့နှင့် ပုံသဏ္ဍာန်တူ သော စာလုံးဖြစ်သည်။

မန်ကျည်းစေ့သည် လေးထောင့်ဆန်သည်။ သို့ရာတွင် လေးထောင့်စပ်စပ်လည်းမဟုတ်။ အလျားအနံ မတိုမာမယိမ်းရှိ သော စတုဂံကွက်တွင် ထောင့်စွန်းလေးခုကို အနည်းငယ်ဖြေ ထားသော ပုံစံဖြစ်သည်။ အရွယ်အစားမှာ လက်သန်း၏ လက်သည်းခွဲနီးပါးရှိသည်။ အရောင်မှာညိုမှောင်သော အရောင် ရှိသည်။ ထိုမန်ကျည်းစေ့နှင့် ပုံသဏ္ဍာန် အရွယ်အစားနှင့် အရောင်ပါတူညီသောကြောင့် မန်ကျည်းစေ့စာလုံး မန်ကျည်း စေ့အက္ခရာဟု ခေါ်ဆိုခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုမန်ကျည်းစေ့ အက္ခရာစာလုံးဖြင့် ရေးသောကမ္မဝါစာကို မန်ကျည်းစေ့ ကမ္မဝါ ဟု ခေါ်ကြပါသည်။

မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါ သမိုင်းအစ

ဤမန်ကျည်းစေ့အက္ခရာစာလုံးဖြင့်ရေးသော မန်ကျည်း စေ့ ကမ္မဝါကို မည်သည့်ခေတ်ကာလက မည်သည့်အကြောင်း ဖြင့် စတင်တီထွင်ခဲ့ကြပါသနည်း။ ဤကား မိမိသိလိုသဖြင့်

မိမိဘာသာမေးခွန်းထုတ်ကြည့်မိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ဤမေးခွန်း၏အဖြေကို သိနိုင်ရန်အတွက် အကြားအမြင်များသော ထေရ်ကြီးဝါကြီးရဟန်းသံဃာတော်များနှင့် သက်ကြီးလူပုဂ္ဂိုလ်များကို ချဉ်းကပ်မေးမြန်း လျှောက်ထားကြည့်မိပါသည်။ ထိုသို့မေးမြန်းစုံစမ်းရာတွင် ဖြေဆိုသောပုဂ္ဂိုလ်အားလုံးကအင်းဝခေတ် ရှမ်းမင်းသိုဟန်ဘွားလက်ထက် စတင်ခဲ့သည်ဟု အစဉ်အလာကြားနာခဲ့ဖူးကြောင်း တညီတညွတ်တည်း ဖြေဆိုကြသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ထိုအဖြေသဲလွန်စဖြင့် ရာဇဝင်ကြီးများကို ရှာဖွေကြည့်ပြန်ရာ မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီး ဒုတိယအုပ်၌ “အင်းဝတုရင်သိုဟန်ဘွားသည်။ ပ။ အရိယာသံဃာတို့ကိုသတ်ပြီးလျှင် ကျောင်းတွင်ရှိသော စာပေတို့ကိုယူ၍ မီးတိုက်လေ၏။ အရိယာသံဃာတို့ကိုသတ်လေသော သက္ကရာဇ်ကား (၉၀၁) ခုတွင်တည်း” ဟုသာတွေ့ရ၏။ မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါ တီထွင်သော အကြောင်းမပါရှိပေ။ ဦးကုလားမဟာရာဇဝင်ကြီးနှင့် တွင်းသင်းမြန်မာရာဇဝင်သစ်တို့၌လည်း အလားတူသံဃာတော်များကို သတ်ကြောင်းသာဆိုသည်။ မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါတီထွင်ကြောင်း အရိပ်အမြွက်မျှ မတွေ့ရပါ။

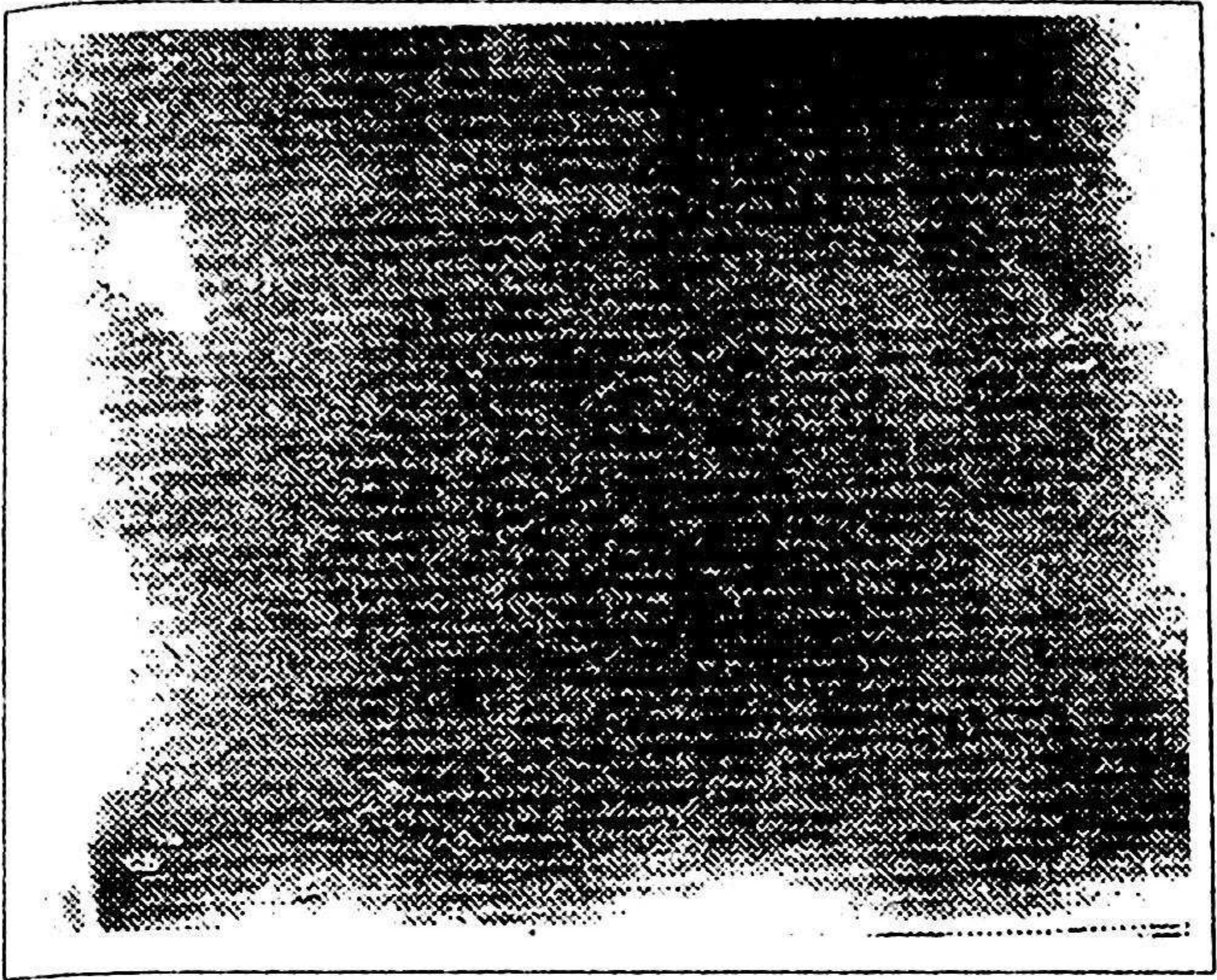
တောင်ပလူလယ်ပြင်၌ သံဃာတော်များကို သိုဟန်ဘွားသတ်သော သက္ကရာဇ်ကား ဦးကုလားမဟာရာဇဝင် ကြီးနှင့် မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီးတို့က (၉၀၁) ခုဟု တညီတညွတ်တည်း ဆိုကြ၏။ တွင်းသင်းမြန်မာရာဇဝင်သစ် ပထမအုပ် စာမျက်နှာ ၄၁၄ ၌ကား သက္ကရာဇ် (၈၉၇) ခုဟု ဧကက္ခရကောသသဒ္ဓါငယ်ကျမ်းကို ကိုးကား၍ဆို၏။ ဧကက္ခ ရကောသသဒ္ဓါငယ်ကျမ်း၌ ယင်းသို့သတ်သောနှစ်ကို သာသနာနှစ်

(၂၀၇၉) ဟု ပြဆိုထားရာ ယင်းဂဏန်းတွင် “ ဒွေအဋ္ဌနှင့် ဧကဧကာ ” နှစ်က (၈၉၇) ရသဖြင့် တွင်းသင်းအဆိုနှင့် ညီ သည်ကို တွေ့ရ၏။

ဤသို့ ရာဇဝင်ကြီးများတွင် မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါ အကြောင်း မတွေ့ရှိရသဖြင့် ဆက်လက်ရှာဖွေပြန်ရာ ဆရာတော်အရှင်လက္ခဏာရေးသားပြုစုသော “ ကျိုက္ကစံ ဆံတော် ရှင်စေတီသမိုင်းသစ် ” စာအုပ်စာမျက်နှာ ၁၇၅-၁၇၆ တွင် မမျှော်လင့်ပဲ အောက်ပါအတိုင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

“ အင်းဝမြို့ ရွှေနန်းကြော့ရှင် နရပတိမင်းလက်ထက် ကောဇာနှစ် (၈၈၈) ခု၌ ရှမ်းမိုးညှင်းစလုံနှင့် သားသိုဟန်ဘွား တို့ အင်းဝကို တိုက်ခိုက်သိမ်းယူပြီး ရွှေနန်းကြော့ရှင်၏ တူတော် မင်းကြီးရန်နောင်၏ အကူအညီဖြင့် အုပ်ချုပ်၏။ သိုဟန်ဘွား နှင့် နောက်ပါရှမ်းတို့သည် ဘုရားစေတီများကို ဖျက်ဆီးပြီး ဌာပနာကို ဖောက်ယူကြ၏။ ပိဋကတ်ကျမ်းစာများကို မီးတိုက် ဖျက်ဆီးကြ၏။ ထိုအခါ ရဟန်းတို့သည် ပိဋကတ်တော်များကို လျှို့ဝှက်စွာ သိမ်းဆည်းထားကြ၏။ ရဟန်း၏မူလအစသည် ကမ္မဝါစာဖြစ်သောကြောင့် ပိဋကတ်တော်အားလုံး မီးတိုက်ပစ် စေကာမူ ကမ္မဝါစာကျန်လျှင် ရဟန်းပြုနိုင်သေးသည်။ ရဟန်း ပြုနိုင်လျှင် သာသနာမက္ခယ်နိုင်ဟု သံဃာတော်တို့ တိုင်ပင် ညီညွတ်၍ လျှို့ဝှက်သော အက္ခရာအမှတ်အသားဖြင့် မန်ကျည်း စေ့ကမ္မဝါကို စီရင်ကြ၏။ ထိုအခါမှစ၍ မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါစာ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ”

ဤသမိုင်းကျမ်းစာအဆိုအရ မိစ္ဆာတို့ ဖျက်ဆီးမည် အန္တရာယ်မှ ကာကွယ်ရန်၊ ဘုရားစကားတော်မှန်း သာမန် လူတို့

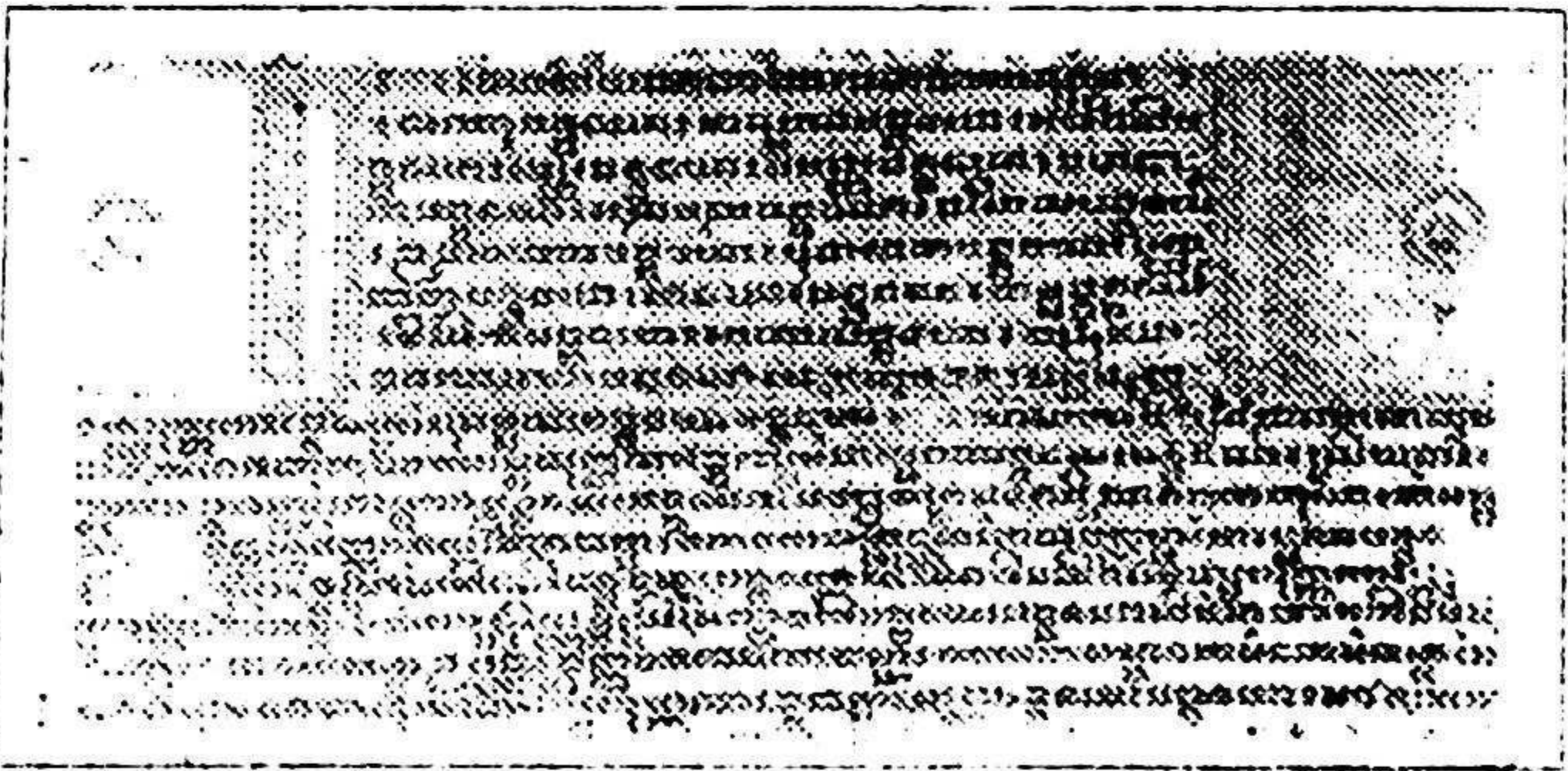
မင်္ဂန်းကျောင်းကျောက်စာ

မသိစေရန်အတွက် လျှို့ဝှက်သော အက္ခရာအမှတ်အသား ကို တီထွင်ခဲ့ကြသည်ဟူသော မန်ကျည်းစေ့အက္ခရာဖြစ်ပေါ်လာခြင်းအကြောင်းနှင့် မင်းဝခေတ်သို့ဟန်ဘွားမင်းလက်ထက် ဟူသော ခေတ်ကာလကိုပါသိလာရပါသည်။

ဤသို့လျှို့ဝှက်သော အက္ခရာအရေးအသားကို တီထွင်ရာတွင် ပုဂံခေတ်ထိုးကျောက်စာများကို အတုယူကာ တီထွင်ခဲ့ကြလေသလောဟုလည်း စဉ်းစားစရာဖြစ်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပုဂံခေတ်ထိုးကျောက်စာ အရေးအသားများကို ကြည့်လျှင် လေးထောင့်ပုံသဏ္ဍာန်စာလုံးများ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ၎င်းပြင်စာလုံးများ၏ ပုံဖော်အကြောင်းများသည် မန်ကျည်းစေ့စာလုံးကဲ့သို့ ထူထဲခုံညားသည်ကိုလည်း

တွေ့ရပါသည်။ သက္ကရာဇ် ၆၃၉ ခုနှစ်လောက်ကထိုးသော ပုဂံမင်း နန်သူရွာ လေးထောင့်ကန်အရပ်ရှိ မင်းဝိုင်းကျောင်း ကျောက်စာကိုကြည့်လျှင် လေးထောင့်ပုံသဏ္ဍာန်နှင့် စာလုံးဆေးသားထူထဲပုံတို့မှာ မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါအရေးအသားနှင့် လွန်စွာတူနေသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ ထိုပြင်အက္ခရာစာလုံးပေါင်းရာတွင်လည်း ဘကုန်း အက္ခရာ၊ အ အက္ခရာ၊ ဆလိမ် အက္ခရာ၊ သ အက္ခရာနှင့် သံယုတ်ဟထိုးရေးပုံ စသည်အတော်များများသည် ယခုခေတ် မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါအက္ခရာရေးသားပုံနှင့် လွန်စွာတူညီနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါအက္ခရာအရေးအသားသည် ပုဂံကျောက်စာများ၏ လှပမှု၊ ခံ့ညားမှုတို့ကို အားကျကာ အတုယူရေးသားခဲ့လေသလောဟု တွေးတောစရာ ရှိပါသည်။

မင်းဝိုင်းကျောင်း ကျောက်စာအရေးနှင့် မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါအရေးတို့ မည်မျှတူညီသည်ကို သိနိုင်ရန် တစ်ဘက်မျက်နှာပါ မင်းဝိုင်းကျောက်စာပုံကို ကြည့်စေလိုပါသည်။

ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော်မှ မင်ရေးပေစာပုံ

သာသနာလင်္ကာရစာတမ်းအဆိုအရ အခြားစဉ်းစား စရာ တစ်ချက်လည်း ရှိပါသေးသည်။

“ ထိုမင်းလက်ထက်ကစ၍ ပေကိုသားရိုးသစ်စေးကိုင်ပြီး မှ ဆေးဒန်းနှင့် အက္ခရာရေး၍ ရွှေချလုပ်သော ရွှေစာရေးသည် ထုံးစံဖြစ်သည်။ အထက်ကမှာ ကညစ်အက္ခရာမင်အက္ခရာ ရေးသော ကညစ်စာ မင်စာသာရှိသည် ” ဟူသော သာသနာ လင်္ကာရ စာတမ်းပါ ရွှေရေးပေစာ လုပ်ပုံနှင့် ဤကျမ်းပါ မန်ကျည်းစေ့ ကမ္မဝါ အဝါရေး(ဆေးဒန်းရေး) ပုံတို့ အတူတူပင် ဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် သရိုးပေါ်၌ သစ်စေးဖြင့်စာရေးသော မန်ကျည်းစေ့ ကမ္မဝါသည်လည်း ညောင်ရမ်းခေတ်ဝမ်းဘဲအင်းစံ မင်းတရား လက်ထက် သက္ကရာဇ် ၁၀၃၀ ကျော်မှသာ စတင်ပေါ်ပေါက်လာ သည်ဟု ယူဆလျှင်လည်း ယူဆနိုင်စရာ ရှိပြန်လေသည်။

ဤမန်ကျည်းစေ့ အက္ခရာစာလုံးများကို ယခုအခါ ကမ္မဝါစာများတွင်သာ တွေ့ရသော်လည်း ရှေးမြန်မာဘုရင်များ လက်ထက်ကမူ မင်ရေးပေစာများတွင်လည်း ဤမန်ကျည်းစေ့ စာလုံးနှင့် ခပ်ဆင်ဆင်တူသော စာလုံးများတို့ ရေးသားခဲ့ကြပါ သည်။ သို့ရာတွင် မင်ရေးပိဋကတ်ပေစာပါ စာလုံးများမှာ ယခုတွေ့နေရသော မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါစာလုံးလောက် မကြီး ပါ။ မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါစာလုံးမှာ အထက်အောက် တစ်စင်တီ မီတာနီးပါးခန့်ရှိသော်လည်း မင်ရေးပိဋကတ်ပေစာ စာလုံးမှာ တစ်စင်တီမီတာ၏ သုံးပုံတစ်ပုံခန့်သာရှိပါသည်။

မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါအက္ခရာရေးသားပုံ

မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါ စတင်ရေးသားတော့မည်ဆိုလျှင်

အထက်ဝတ်လဲ ကမ္ဘဝါပြုလုပ်ပုံအခန်း၌ ပြခဲ့သည်အတိုင်း အဆင့်ဆင့်ပြုလုပ်ရရှိသော ကမ္ဘဝါအချောထည်အပေါ်တွင် ရှေးဦးစွာမာဂျင်လိုင်းတားခြင်း မျဉ်းပစ်ခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ရပါ သည်။

မျဉ်းမှာ ယခုကာလ ကျောင်းသားလူငယ်များလက်ရေးလှ ရေးသော လေးကြောင်းမျဉ်းကဲ့သို့ စာတစ်ကြောင်းအတွက် မျဉ်းလေးကြောင်းပစ်၍ရေးရသည်။ ယင်းမျဉ်းလေးကြောင်း သည်လည်း တစ်ကြောင်းတည်းမျဉ်းများမဟုတ်ကြပါ။ တစ်မီ လီမီတာသာသာ ကွာဝေးသော နှစ်ကြောင်းပူး မျဉ်းများဖြစ်ကြ သည်။

မျဉ်းလေးကြောင်းတွင် သုံးခန်းရှိရာ အလယ်ခန်းတွင် ပင်မစာလုံးကို ရေးပါသည်။ အထက်ခန်းတွင် လုံးကြီးတင်၊ မောက်ချ၊ သေးသေးတင် စသော အထက်သို့တက်သည့်စာလုံး များကိုရေးပြီး အောက်အခန်းတွင်မူ တစ်ချောင်းငင်၊ ယပင်၊ ဝဆွဲ၊ ဟထိုးနှင့်အောက်သို့ဆင်းသည့် စာလုံးများကို ရေးပါသည်။ စ၊ ည၊ ငှ၊ ငှ၊ ခ၊ န၊ ရ၊ ငှ တို့ကိုမူ အောက်နှစ်ခန်း နေရာယူ၍ ရေးပါသည်။ ယင်းသို့ရေးရာ၌ တစ်မီလီမီတာကွာ နှစ်ကြောင်းပူး မျဉ်း၏ အတွင်းမျဉ်းထိရုံသာ ရေးပါသည်။ ဤသို့စနစ်ဖြင့် ရေးသောကြောင့် စာရေးပြီးသော်လည်း မျဉ်းကြောင်းပျောက် မသွားဘဲ တစ်မီလီမီတာ သာသာကွာ မျဉ်းနှစ်ကြောင်းအထင်း သားပေါ်နေသဖြင့် လွန်စွာကြည်၍ လှပါသည်။

ယင်းသို့ရေးရာတွင် အထက်စာကြောင်းက အောက် နှစ်ခန်းနေရာယူသော စာလုံးနှင့် အောက်စာကြောင်းက အထက် နှစ်ခန်းနေရာယူသော စာလုံးတို့ အထက်အောက်

တည့်တည့်ကျ နေ၍ အောက်စာကြောင်းက အထက်သို့တက် သည့်စာလုံးရေးစရာနေရာမရှိ ဖြစ်တတ်ပါသည်။ ဤသို့ နေရာအခက်အခဲ ရှိလာလျှင် လုံးကြီးတင် သေးသေးတင်စသော စာလုံးများကို သူ့ရှိရမည့်နေရာ၏ ရှေ့နား သို့မဟုတ် နောက်နား သို့ ပြောင်းရွှေ့၍ ရေးတတ်ပါသည်။ မောက်ချရေးရမည့် အရာဖြစ်သော်လည်း နေရာအခက်အခဲကြောင့် ဝိုက်ချသို့ ပြောင်း၍ရေးသောထုံးလည်း ရှိပါသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ လုံးကြီး တင်သေးသေးတင် တို့ကို ပင်မစာလုံး၏ အထက်ခန်းမှ ရေးရမည့်အစား အလယ်ခန်းတွင်ပင် ပင်မစာလုံး၏ နောက်နားက ကပ်၍ ရေးသည်လည်းရှိပါသည်။

တစ်ခါတစ်ရံ၌မူရေးလာသောစာကြောင်းသည် မာကျင် မျဉ်းကိုလည်းမထိ၊ နောက်တစ်လုံး ရေးလောက်အောင်လည်း နေရာမဆန့် ဖြစ်နေတတ်ပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ဖြစ်နေလျှင် ညီညာပြီးကြည့်ကောင်းအောင်ကွက်လပ်ဖြည့်သည့်သဘောဖြင့် ဝစ္စပေါက် (ဝိသဇ္ဇနီ) လို အစက်နှစ်ခု ချပေးတတ်ပါသည်။ ကမ္မဝါစာ၌ ဝါကျဆုံးလျှင် တစ်ချောင်းပုဒ် နှစ်ချောင်းပုဒ် တို့ကို ထည့်ပေးတတ်ပါသည်။ ဤကား မန်ကျည်းစေ့စာလုံးရေးရာ၌ ကျင့်သုံးလေ့ရှိသော ဓလေ့ကလေးများဖြစ်ပါသည်။

ယခုအခါ ပါဠိဘာသာအက္ခရာ ၄၁ လုံးကို မန်ကျည်း စေ့ စာလုံးဖြင့် ရေးပုံကိုတင်ပြပါမည်။ ဤသို့ တင်ပြရာ၌ အက္ခရာတစ်လုံးချင်းရေးပုံကို ဖော်ပြနေလျှင် ကျယ်ဝန်းပြီး ငြီးငွေ့ဖွယ်ရာလည်းဖြစ်သွားနိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အက္ခရာ တိုင်းကို မဖော်ပြတော့ဘဲ မြင်ရုံနှင့် မသိသာနိုင်လောက်အောင် ထူးခြားသော အက္ခရာများရေးပုံကိုသာ တင်ပြသွားပါမည်။

ဤသို့ မတင်ပြမီ မန်ကျည်းစေ့အက္ခရာရေးရာ၌ အခြေခံ ဖြစ်သော ယေဘုယျစည်းမျဉ်း သို့မဟုတ် စနစ်ကို ဦးစွာတင်ပြ လိုပါသည်။

မန်ကျည်းစေ့အက္ခရာရေးနည်းနှင့် ပတ်သက်၍ အချုပ် မှတ်ရန်မှာ -

- ၁။ တစ်ယူနစ်သာ ရှိသော စာလုံးကို တုံးနှစ်တုံးဖြင့် ရေးသည်။
- ၂။ နှစ်ယူနစ်ရှိသော စာလုံးကို တုံးသုံးတုံးဖြင့်ရေးသည်။
- ၃။ လက်ဝဲဘက်၌ အပေါက်ရှိသော ဘက်ုံး, သနှင့် အ စာလုံးများကိုမူ နှစ်ယူနစ်ရှိသော်လည်း တုံးနှစ်တုံးဖြင့် သာရေးသည်။
- ၄။ ဒဒွေး, နငယ်နှင့် ရကောက်စာလုံးများကို တစ်ယူနစ် ရှိသော်လည်း တုံးတစ်တုံးတည်းဖြင့်သာရေးသည်။
- ၅။ ဧသရနှင့် ဩသရ နှစ်လုံးကို လေးကြောင်းမျဉ်း သုံး ကွက်လုံး နင်းကာရေးသည်။

ပါဠိဘာသာ အက္ခရာ (၄၁) လုံးတွင် ဗျည်း (၃၃) လုံး ရှိပါသည်။ ယင်းဗျည်း (၃၃) လုံးတွင် မြင်ရုံနှင့်မသိသာသော သို့မဟုတ် ထူးခြားသော ဗျည်း (၁၄) လုံး ရေးပုံကိုသာ ရှင်းပြသွား ပါမည်။ ကျန်သောဗျည်းများကိုမူ မြင်ရုံဖြင့် မည်သည့်စာလုံး ဖြစ်သည်ကို သိသာသဖြင့် ရှင်းမပြတော့ပါ။

ကဝင်ငါးလုံးတွင် -

ဃကြီးအရေးမှာ နှစ်ယူနစ်ရှိပြီး အပေါက်ကလည်း အထက်ဘက်မှ ဖြစ်သဖြင့် တုံးသုံးတုံး အပြည့်ရေးရမည်ကို မရေးဘဲ နောက်တုံးနှစ်ခုကိုသာ အပြည့်ရေး၍ လက်ဝဲစွန်တုံးကို

မူတစ်ဝက်သာရေးပြီး ယင်းအထက်မှ ညှာတံနှင့် ပန်းငုံကလေး စိုက်ထားသကဲ့သို့ ရေးပါသည်။ ဃကြီးမှန်းသိသာသည်ပြင် ကြည့်၍လည်း အလွန်လှသည်။

၎င်းအရေးမှာ မန်ကျည်းစေ့ ကမ္မဝါစာများ၌ မတွေ့ရပါ။ စဝင်ငါးလုံးတွင်-

စလုံးအရေးမှာ တုံးနှစ်တုံးဖြင့် ဝလုံးကဲ့သို့ ရေးပြီး လက်ဝဲဘက်တုံးကို အတွင်းဘက်သို့ ခပ်ချိုင့်ချိုင့်ထားကာ ယင်းအချိုင့်ထဲတွင် မျဉ်းတိုကလေးကို အလိုက်သင့် ထည့်ထား ပါသည်။ ဆံခတ်ကို အပြင်ဘက်မှ ထည့်သည်သဘော ဖြစ် ပါသည်။

ဇက္ခိအရေးမှာ ယခုခေတ် ဇက္ခိအရေးနှင့် လွန်စွာ မထူး ခြားလှပါ။ ဇက္ခိ၏ အမြီးကလေးပါလေကာမျှ တိုနေသည်သာ ထူးခြားပါသည်။

ဇုဝင်ငါးလုံးတွင် -

ဇုသံလျင်းချိတ်အရေးမှာ ဃကြီး၏ ရှေ့ယူနှစ်ကို ဘယ်မှညာသို့ လှည့်ထားသလိုရေးပြီး ဃကြီး၏ ရှေ့ယူနှစ်ကဲ့သို့ ပင် ညှာတံမဲ့အငုံကလေးတင်ထားပါသည်။ အောက်ဘက်၌ အခြေမထွက်သည်မှာ ထူးခြားပါသည်။

ဇုရင်ကောက်နှင့် ပရေမူတ် လုံးချင်းအရေးတို့ကို မန်ကျည်းစေ့ ကမ္မဝါစာများ၌ မတွေ့ရပါ။ လုံးဆင့်သံယုတ် အရေးကိုသာ တွေ့ရပါသည်။ အကယ်၍ ပရေမူတ်ကို ရေးခဲ့ သော် ဃကြီး၏ ရှေ့ယူနှစ်ကဲ့သို့ ရေးမည်ထင်ပါသည်။

ဇကြီးအရေးမှာ နှစ်ယူနှစ်ခွဲဟုဆိုနိုင်သဖြင့် တုံး လေး တုံးဖြင့်ရေးထားသည်မှာ ထူးခြားပါသည်။ ပုံစံမှာ ဂငယ်နှစ်လုံး

ကို ထိလှနီးပါးပူးကပ်၍ ထိပ်ပိုင်းမှ မျဉ်းပြော့ကလေးဖြင့် ဆက်ထားသည့်ပုံစံ ဖြစ်ပါသည်။

တဝက်ငါးလုံးတွင် -

ရင်ကွဲထဆင်ထူးအရေးမှာ ရိုးရိုးထဆင်ထူးကဲ့သို့ တုံးသုံးတုံးဖြင့် မရေးဘဲ တုံးနှစ်တုံးတည်းဖြင့်သာ ရေးပါသည်။ ယင်းတုံးနှစ်တုံးကို စင်တီမီတာဝက်ခန့်ခြားပြီး ယင်းအလယ်မှ မျဉ်းသေးကလေးဖြင့် ရင်ကိုခွဲသကဲ့သို့ ခွဲထားပါသည်။

ဒဒွေးအရေးမှာ တစ်ယူနှစ်စာလုံးဖြစ်၍ တုံးနှစ်တုံးဖြင့် ရေးရမည်ကို တစ်တုံးတည်းဖြင့်သာရေးပြီး တုံး၏အလယ်မှ ဝဲယာအဖုကလေးများထွက်ကာ ရေးပါသည်။ သူကလည်း ပန်းဖူးကလေးနှင့် တူသယောင်ရှိပါသည်။

ခအောက်ခြိုက်အရေးမှာ တုံးနှစ်တုံးဖြင့် ဝလုံးကဲ့သို့ ရေး၍ အလယ်ကွက်လပ်တွင် အောက်ပိုင်းမှ ထောင်လိုက်မျဉ်းတိုကလေးကို ဆံခတ်သဘောမျိုး ထည့်ထားပါသည်။

နငယ်အရေးမှာ တုံးတစ်တုံးတည်းဖြင့်သာရေး၍ တုံး၏ လက်ယာဘက်အောက်အစွန်းမှ အဖျားရှူးသော အခြေကလေး ထည့်ထားသည်မှာ ညှာတံမှ ပန်းဖူးကလေးထွက် နေသည်နှင့် တူလှပါသည်။

ပဝက်ငါးလုံးတွင် -

ဖဦးထုပ်အရေးကို မန်ကျည်းစေ့ ကမ္ဘဝါစာများ၌ မတွေ့ရပါ။

ဘကုန်းအရေးမှာ နှစ်ယူနှစ်စာလုံးဖြစ်၍ တုံးသုံးတုံးဖြင့် ရေးရမည်ကို မရေးဘဲ တုံးနှစ်တုံးဖြင့်သာရေးပြီး ရှေ့ယူနှစ်အတွက် လက်ဝဲဘက်တုံး၏ ဝဲဘက်အထက်စွန်းမှ ပန်းအကိုက်ကလေးသဖွယ် အစွယ်ကလေးထွက်ကာ ရေးပါသည်။ ယင်းအစွယ်ကလေး မပါလျှင် ဂငယ်နှင့် အတူတူပင်ဖြစ်သည်။

ဗထကံခြိုက်အရေးမှာလည်း တုံးနှစ်တုံးဖြင့် ဝလုံးကဲ့သို့ ရေး၍ အလယ်ကွက်လပ်တွင် အထက်ပိုင်းမှ ထောင်လိုက်မျဉ်း တိုကလေးကို အခြိုက်သဘော ဖော်ဆောင်ထားပါသည်။

အဝင်ရှစ်လုံးတွင်-

ရကောက်အရေးမှာ တစ်ယူနှစ်စာလုံးဖြစ်၍ တုံးနှစ်တုံး ဖြင့်ရေးရမည်ကိုမရေးဘဲ တုံးတစ်တုံးဖြင့်သာရေးပါသည်။ ယင်း တုံး၏ လက်ယာဘက်အထက်စွန်းမှ သေးသွယ်ပြီး အဖျား အနည်းငယ်ကောက်သော အမြီးကလေးထွက်ထားသဖြင့် ညှာတံမှ ခေါင်းလောင်း ပန်းငိုက်ကျသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပန်းပွင့်မှ ဝတ်ဆံအတံငိုက်ကျနေသကဲ့သို့လည်းကောင်း ကြည့် ၍ အလွန်လှပါသည်။

သအက္ခရာအရေးမှာ နှစ်ယူနှစ်စာလုံးဖြစ်၍ တုံးသုံးတုံး ဖြင့် ရေးရမည်ကို တုံးနှစ်တုံးဖြင့်သာရေးပြီး ယင်းတုံးနှစ်ခုကို အောက်ပိုင်းမှ မျဉ်းဖြောင့်ကလေးဖြင့် ဆက်ထားပါသည်။

ဠကြီးအရေးမှာ ပုံစံအားဖြင့် ဠကြီးမှန်းသိသာသော် လည်း ခေါင်းပိုင်းရေးပုံမှာ ထူးခြားနေပါသည်။ ယင်းဠကြီးကို လက် ယာဘက်မှကြည့်လျှင် ဆင်ရုပ်ကလေးနှင့် တူသယောင် ရှိပါ သည်။ ဤကားထူးခြားသော ဗျည်း ၁၄ လုံးရေးပုံ ဖြစ်ပါသည်။

ပါဠိဘာသာ၌ သရ ရှစ်လုံးရှိရာ အာသရ, ဥသရနှင့် ဩသရ သုံးလုံးရေးပုံများမှာ ထူးခြားမှုမရှိလှပါ။ မြင်ရုံနှင့် သိသာ ပါသည်။

အ သရ အရေးမှာ ဘကုန်းကဲ့သို့ တုံးနှစ်တုံးဖြင့်သာရေး ပါသည်။ ဘကုန်းနှင့် အလွန်တူပါသည်။ မကြည့်တတ်လျှင် လွဲမှားနိုင်စရာရှိပါသည်။ ခွဲခြားတတ်ရန်မှာ ဘကုန်း၏ တုံးနှစ် တုံးသည် ဂငယ်၏ လက်ဝဲဘက်တုံး အပြင်ထိပ်စွန်းမှ အကိုက်

ကလေးထွက်နေသကဲ့သို့ဖြစ်ပြီး သီးခြားတုံးနှစ်တုံးကို ဆက်ထားသည့်သဘောမဟုတ်ပါ။ အသရ ရေးပုံမှာ ဘကုန်းကဲ့သို့ ဝဲဘက်အစွန်တွင် အကိုက်မပါဘဲ သီးခြားတုံးနှစ်တုံးကို အထက်ပိုင်းမှ မျဉ်းစောင်းကလေးဖြင့် ဆက်ထားသည့်ပုံ ဖြစ်ပါသည်။

ဣသရအရေးမှာ ဆန်းပြား၍ လှလည်းလှပါသည်။ အနှိပ်သည် အဖုကလေးနှစ်လုံး၏ ညာဘက်မှ အဖျားရှူးသော အခြေကလေး ဆွဲထားသလိုရေးပြီး ယင်းအထက်မှ ညှာတံမဲ့ ပန်းငုံကလေးနှစ်ခုကို သီးခြားစီတင်ထားသောပုံ ရေးပါသည်။ ကြည့်၍လှပါသည်။

ဤသရ ဦသရ အရေးတို့ကို မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါများ၌ မတွေ့ရပါ။

ဧသရ အရေးမှာ ယခုကာလ ဩသရအရေးနှင့် ခပ်ဆင်ဆင်တူပါသည်။ ထူးခြားသည်မှာ ဩသရကို ယခုခေတ်အရေးကဲ့သို့ သကို ရရစ်ထားသကဲ့သို့ ရေးသော်လည်း ဧသရကို မူ အသရကို သဝေဖြင့် ငုံသကဲ့သို့ရေးပါသည်။ ငုံသောသဝေ၏ အထက်စွန်းကို အသရ၏ လက်ယာဘက်တုံးနှင့် ဆက်ထားပါသည်။ ဤဧသရနှင့် ဩသရတို့သည် လေးကြောင်းမျဉ်း၏ သုံးခန်းလုံးကို နင်းထားသဖြင့် အခြားစာလုံးများထက် သိသ်သာသာကြီးမားနေပါသည်။

ဤကား သရသက်သက် ထူးခြားသော စာလုံးများဖြစ်ပါသည်။

တစ်ဖန် ယင်းသရရှစ်လုံးသည် ဗျည်းနှင့် တွဲသောအခါ မြန်မာမှု၌ အမည်ရောပုံစံပါ ပြောင်းသွားပါသည်။ ယခု ဗျည်းတွဲသရ ရှစ်လုံးရေးပုံကို တင်ပြပါမည်။

အသရအရေးမှာ ဗျည်းနှင့်တွဲသောအခါ အရေးဟူ၍ သီးခြားမရှိတော့ဘဲ ပျောက်သွားပါသည်။ မြန်မာမူအမည်ဟူ၍ လည်းမရှိတော့ပါ။

အသရ အရေးမှာ ဗျည်းနှင့် တွဲသောအခါ မြန်မာမူ၌ ရေးချဟုခေါ်ပါသည်။ တုံးတစ်တုံးဖြင့်သာရေး၍ ရှေ့ဘက် အထက်ပိုင်းမှ အကိုက်သဖွယ် အစွယ်ကလေးထွက်၍ ရှေ့မှ ဗျည်းနှင့် ဆက်ပါသည်။ ဤရေးချသည် ဝိုက်ချနှင့် မောက်ချ ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိပါသည်။ မောက်ချရေးပုံမှာ ယခုကာလမောက်ချ ရေးသည့်သဘောအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဣသရ အရေးမှာ ဗျည်းနှင့် တွဲသောအခါ မြန်မာမူ၌ လုံးကြီးတင်ဟုခေါ်ပါသည်။ ဝလုံးနှင့် တူသော်လည်း ထိပ်ဘက် မှ ထောင့်ဖြေ၍ ခပ်ကုန်းကုန်းလေး ရေးတတ်ပါသည်။

ဤသရ အရေးမှာ ဗျည်းနှင့် တွဲသောအခါ မြန်မာမူ၌ လုံးကြီးတင်ဆံခတ်ဟု ခေါ်ပါသည်။ ယခုတွေ့ရသမျှမှာ လုံးကြီး တင်အတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ အောက်ခြေမှ ဆံခတ်မတွေ့ရပါ။

ဥသရ အရေးမှာ ဗျည်းနှင့် တွဲသောအခါ မြန်မာမူ၌ တစ်ချောင်းငင်ဟုခေါ်ပါသည်။ ယင်းတစ်ချောင်းငင်သည် နှစ်မျိုးရှိပါသည်။ သုဏာတု၌ “ သု ” နှင့် “ တု ” ကဲ့သို့ လုံးချင်း ဗျည်းကို တစ်ချောင်းငင်ရာ၌ အထက်ဗျည်းနှင့် တဆက်တည်း တုံးကြီးတစ်တုံးဖြင့်ငင်ပါသည်။ သမ္မာသမ္မုဒ္ဓဿ၌ “ မ္မု ” ကဲ့သို့ လုံးဆင့်သံယုတ် ဗျည်းနှစ်လုံးကို ငင်ရာ၌ ယခုကာလကဲ့သို့ပင် သံယုတ်ဗျည်း၏ လက်ယာဘက်မှ ကပ်လျက် မျဉ်းသေးကလေး ဖြင့်သာ ငင်ပါသည်။

ဥိသရ အရေးမှာ ဗျည်းနှင့်တွဲသောအခါ မြန်မာမူ၌ နှစ်ချောင်းငင်ဟုခေါ်ပါသည်။ အချို့နေရာ၌ တစ်ချောင်းငင်

အတိုင်းရေး၍ အချို့နေရာ၌ တစ်ချောင်းငင်၏ ခြေထောက် အကွေးအဆုံးနားတွင် တုံးကလေးထည့်ထားတတ်ပါသည်။

ဧသရ အရေးမှာ ဗျည်းနှင့်တွဲသော အခါ မြန်မာမှု၌ သဝေ (သဝေထိုး) ဟုခေါ်ပါသည်။ ယင်းသဝေသည် သရသက်သက် ဧကဲ့သို့မဟုတ်ပါ။ ယခုခေတ်သဝေရေးသကဲ့သို့ လေးကြောင်း မျဉ်း၏ အလယ်ကွက်တွင်သာရေးပါသည်။ မြင်ရုံဖြင့်သဝေမှန်း သိသာပါသည်။

ဩသရ အရေးမှာ ဗျည်းနှင့် တွဲသော အခါ မြန်မာမှု၌ သဝေထိုးရေးချဟုခေါ်ပါသည်။ ယခုခေတ်အရေးနှင့် ထူးခြားမှု မရှိ။ တွဲသောဗျည်းကို အလယ်မှထား၍ ရှေ့မှသဝေ နောက်မှ ရေးချထားရုံသာဖြစ်သည်။ ဤကား ဗျည်းတွဲသရ ရှစ်လုံးကို မန်ကျည်းစေ့အက္ခရာဖြင့် ရေးသားပုံဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့ ပါဠိဘာသာအက္ခရာ (၄၁) လုံးတို့၏ သံယုတ်မဲ လုံးချင်းရေးပုံ၊ ဗျည်းတွဲသရရေးပုံတို့ကို သိရှိပြီးနောက် ဗျည်း နှစ်လုံးပူးကပ်သော လုံးဆင့်သံယုတ်အက္ခရာများရေးပုံကိုလည်း သိဖို့လိုပါသေးသည်။

ပါဠိဘာသာလုံးဆင့် (သံယုတ်) အက္ခရာများကို ရေးရာ ၌ သယုတ်စည်းကမ်းများရှိပါသည်။ ယင်းစည်းကမ်းများတွင် အဝက်အက္ခရာရှစ်လုံးကိုထား၍ ဝက်အက္ခရာ (၂၅) လုံး၏ သံယုတ်စည်းကမ်းများကို အကျဉ်းမျှရှင်းပြပါမည်။

ဝက်အက္ခရာများတွင် ပထမက္ခရာ၊ တတိယက္ခရာနှင့် ပဉ္စမက္ခရာတို့သည် မိမိတို့အချင်းချင်းဆင့်နိုင်ပါသည်။

၁။ ပဉ္စမက္ခရာချင်း ဆင့်နိုင်သည်ဆိုသော်လည်း ငအက္ခရာချင်းဆင့် သည်ကို ပါဠိဘာသာ၌မတွေ့ဖူးပါ။

ဒုတိယက္ခရာနှင့် စတုတ္ထက္ခရာတို့သည် မိမိတို့ချင်းဆင့် ရိုးမရှိပါ။

ပထမက္ခရာနှင့် ဒုတိယက္ခရာ၊ တတိယက္ခရာနှင့် စတုတ္ထက္ခရာတို့ ဆင့်နိုင်ပါသည်။ ယင်းသို့ဆင့်ရာတွင် ရှေ့ အက္ခရာသည် အထက်ကနေမြဲဖြစ်ပါသည်။

ဝက်တို့၏ ပဉ္စမက္ခရာသည် မိမိဝက်၏ရှေ့အက္ခရာလေးလုံးနှင့် ဆင့်နိုင်ပါသည်။ ယင်းသို့ဆင့်ရာ၌ ဝဂ္ဂန္တဖြစ်သော ပဉ္စမက္ခရာသည် အထက်ကနေမြဲဖြစ်ပါသည်။

အဝက်အက္ခရာရှစ်လုံးတွင် ယ၊ လ၊ ဝ၊ သ လေးလုံးတို့သည် အချင်းချင်းဆင့်နိုင်ပါသည်။ ဤ၌ ဝနှစ်လုံးဆင့်နိုင်သည် ဟုဆိုခြင်းမှာ “ ဥဒယဗ္ဗယ ” ကဲ့သို့ ဝ၏ ကာရီယ ဗ နှစ်လုံးဆင့်နိုင်သည်ကို ရည်ရွယ်ပါသည်။ ကျန်သော ရ၊ ဟ၊ ဠနှင့် အံ လေးလုံးတို့သည် အချင်းချင်းဆင့်ရိုးမရှိပါ။

အဝက်အက္ခရာရှစ်လုံးတို့သည် မိမိမှတစ်ပါး အခြားသောအက္ခရာများနှင့် အသုံးရှိလျှင် ရှိသလိုဆင့်နိုင်ပါသည်။ ဤသို့ဆိုခြင်းမှာ အမှိုက်ဟော ဥက္ကာပဉ္စ ကနှင့် လ ဆင့်ခြင်းစသည်ရှိသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

ဤသို့ ပါဠိဘာသာသံယုတ်စည်းမျဉ်းကို သိရှိပြီးနောက် ယခုမန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါလာ ထူးခြားသောသံယုတ်များ အကြောင်းကိုရှင်းပြပါမည်။

ကဝက်၏ဝဂ္ဂန္တဖြစ်သောငသည်မိမိဝက်၏ ရှေ့အက္ခရာလေးလုံးနှင့် ဆင့်နိုင်သည်ဆိုသော်လည်း မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါစာ၌ င ၏ ကိုယ်စားဖြစ်သော ကင်းစီးကိုပင်မတွေ့ရပေ။ “ ဥတ္တရာသင်္ဂေါ ” ဟု ကင်းစီးဖြင့်ရေးရမည်အရာကိုပင် ကင်းစီးဖြင့်

မရေးဘဲ ဥတ္တရာသံဂေါ ဟု နိဂ္ဂဟိတ် သေးသေးတင်ဖြင့် ရေးသည် ကိုသာတွေ့ရပါသည်။

ငှ နှင့် ဌ ဆင့်သော သံယုတ်အရေး၌ ငှ အဆင့်မပါပဲ ဌ သက်သက်ကဲ့သို့ ရေးလေ့ရှိပါသည်။ ဥပမာ တိဋ္ဌာဟိ ရေးရ မည်ကို တိဋ္ဌာဟိ ဟုသာရေးပါသည်။

ဏ နှင့် ည ဆင့်သော သံယုတ်အရေးမှာ ယခုခေတ် အရေးကဲ့သို့ပင် ည ရင်ကောက်ကို မှောက်လျက်ရေးပါသည်။ သို့ရာတွင် မန်ကျည်းစေ့စာလုံးဖြင့်တွေ့ရသော မှောက်လျက် ညရင်ကောက်သည် ရှေးခေတ်ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းများ၌ သုံးသော ဆိုင်းထမ်း ထမ်းပိုးနှင့်လည်းကောင်း၊ ရာမမင်း၏ လေးကို ညှို့မတင်ဘဲ ပက်လက်ထားသည်နှင့်လည်းကောင်း တူလှသဖြင့် လွန်စွာကြည့်၍လှပါသည်။

ဗထက်ခြိုက် နှစ်လုံးဆင့် သံယုတ်အရေး၌ အောက် ဗထက်ခြိုက်ကို ပီပီမရေးဘဲ ဟထိုးသဏ္ဍာန်ရေးတတ်ပါသည်။

ယနှစ်လုံးဆင့် သံယုတ်အရေး၌ ယခုခေတ်အရေးကဲ့သို့ ယကို ယပင်၍ ယျ ဟုလည်းရေးပါသည်။ တစ်ဖန် ယ နှစ်လုံးကို အထက်အောက်ဆင့်လျက် ယ ဟု ရေးသည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။

သနှစ်လုံးဆင့် သံယုတ်အရေး၌လည်း ယ နှစ်လုံးဆင့်နည်း တူ ယခုခေတ် သကြီးအရေးကဲ့သို့ သ ဟုလည်းရေး၍ သနှစ်လုံးကို အထက်အောက်ဆင့်လျက် သ ဟုရေးသည်ကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။

ဟသံယုတ်အရေးမှာ ဟထိုးကို အောက်မှရေးသော်လည်း ယခုခေတ်အရေးနှင့် မတူလှပါ။ ဟထိုးမည် အထက်စာလုံး ၏အောက်မှ ရှည်ရှည်လျားလျားနေရာယူ၍ ဧယာဉ် ပုခက်ပမာ လှပစွာ ရေးလေ့ရှိပါသည်။

အံဗျည်းဟုဆိုအပ်သော နိဂ္ဂဟိတ် (သေးသေးတင်) နှင့် အခြားဗျည်းဆင့်သော သံယုတ်အရေးမှာ သံဃောကဲ့သို့ အချို့နေရာ၌ သေးသေးတင်ထည့်သော်လည်း ကိ နာမောသိ ကဲ့သို့သော အချို့နေရာ၌ နိဂ္ဂဟိတ်မဲ့ ကိနာမောသိ ဟု ရေးတတ် ပါသည်။

ကြွင်းကျန်သောလုံးဆင့် သံယုတ်အရေးများမှာ ယခု ခေတ် အရေးနှင့် များစွာခြားနားမှု မရှိလှသောကြောင့် လည်းကောင်း၊ ကမ္မဝါစာ၌ တွေ့သမျှမန်ကျည်းစေ့အက္ခရာ လုံးဆင့်သံယုတ် များကို စုံလင်အောင်ပြနေလျှင် လွန်စွာ ကျယ်ဝန်းပြီး ကျမ်းလေး သွားအံ့စိုးသောကြောင့်လည်းကောင်း မန်ကျည်း စေ့အက္ခရာ လုံးဆင့်သံယုတ်ရေးပုံကို ဤမျှနှင့် အဆုံးသတ်လိုက် ပါသည်။

စာနှင့် ရေးပြသည်ထက် ပိုမိုရှင်းလင်းစွာ သဘောပေါက် စေခြင်းငှာ မန်ကျည်းစေ့စာလုံး နမူနာပုံစံများကိုအောက်၌ ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ ဤစာလုံးပုံစံများသည် ခေတ်ကာလနှင့် ရေးသော ပုဂ္ဂိုလ်အလိုက် အနည်းငယ်ကွဲပြားမှုများရှိသည်ကို လည်း သတိပြုစေလိုပါသည်။

ယခုနောက်ဆုံး မန်ကျည်းစေ့စာလုံးများ၏ လက္ခဏာ အချုပ်ကိုတင်ပြလိုပါသည်။ မန်ကျည်းစေ့အက္ခရာ စာလုံးများသည်-

၁။ မန်ကျည်းစေ့ကို အလျားလိုက်ထောင်၍ကြည့်သကဲ့သို့ တေးတိုက် အနည်းငယ်ရှည်၍ ထောင်လိုက်အနည်းငယ်တို သည်။

၂။ စာလုံးရေးသောဆေးကြောင်းသည် ထောင်လိုက် အပြားကြီး၍ အလျားလိုက်မှာ သေးသွယ်သည်။

- မန်ကျည်းစေ့အက္ခရာဗျည်း (၃၃)လုံး နမူနာပုံစံများ
- မန်ကျည်းစေ့အက္ခရာသရသက်သက်ရှစ်လုံး နမူနာပုံစံများ
- မန်ကျည်းစေ့အက္ခရာဗျည်းတွဲသရရှစ်လုံး နမူနာပုံစံများ

ကွက်လပ်ဖြစ်ပြီး ကျန်နေသောစာလုံးများ မန်ကျည်းစေ့ ကမ္ဘဝါများ၌ မတွေ့ကြောင်း အထက်၌ ရှင်းပြခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။

၃။ အက္ခရာတစ်လုံးလုံးကို ခြုံကြည့်လျှင် စာလုံးစာသား ဆေးကြောင်းက ကြီးမားထူထဲ၍ ကွက်လပ်လေဟာနယ်က ကျဉ်းမြောင်းသည်။

၄။ မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါတစ်ချပ်လုံးကို စီးကြည့်လိုက်လျှင် ဖဲကစားသော ကက်တုံးကလေးများကို မှောက်လျက် ခပ်စိပ်စိပ် စိထားလကဲ့သို့ မြင်နေရသည်။

၅။ မန်ကျည်းစေ့ စာလုံးများသည် ကြံ့ခိုင်မှုသဘော ရှိသကဲ့သို့ လှပမှုသဘောကိုလည်း ဖော်ဆောင်နေသည်။

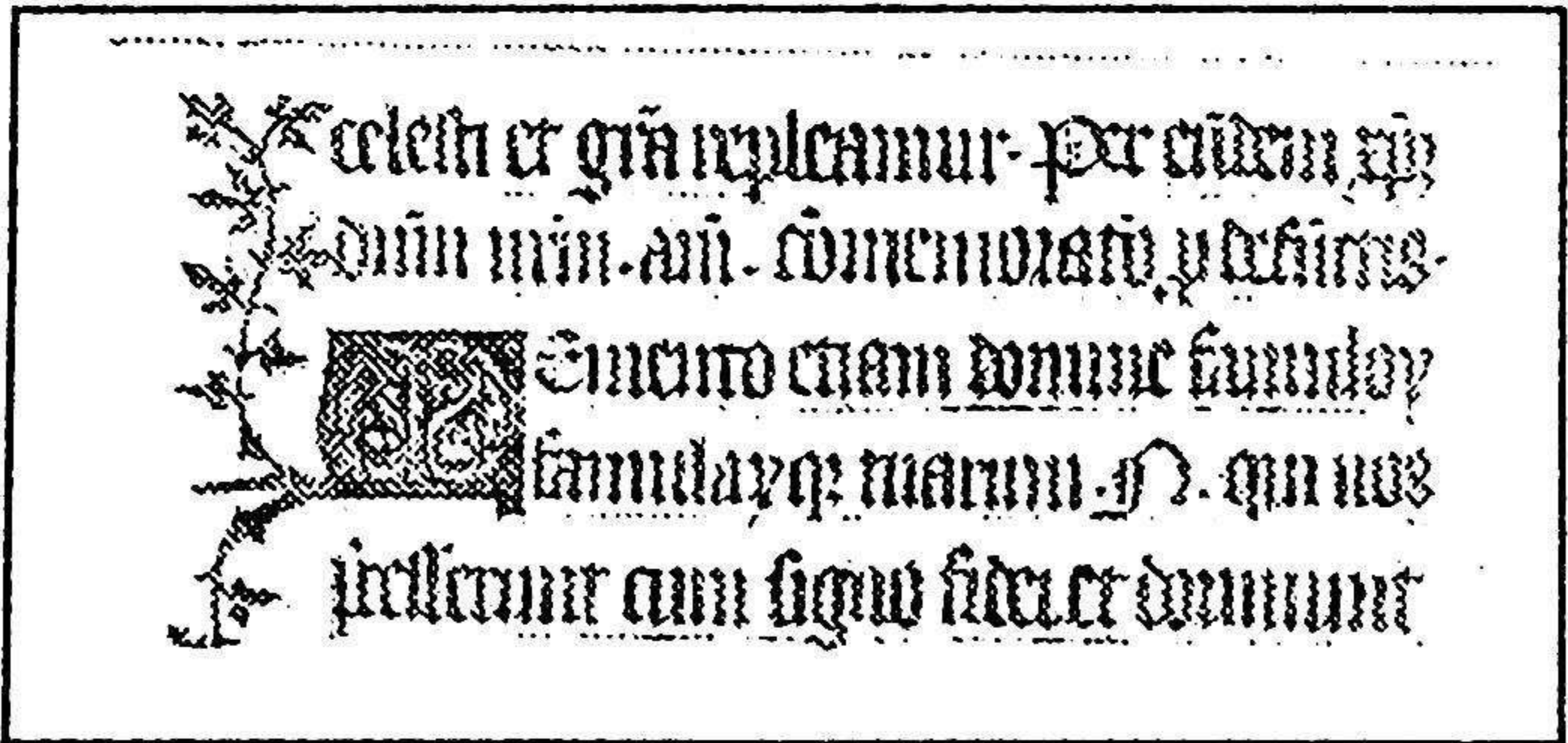
ဤ မန်ကျည်းစေ့အက္ခရာများသည် ဆန်းလည်းဆန်းပြား သည်။ လျှို့ဝှက်အသိခက်သော ပဟေဠိသဘောလည်း ပေါ်လွင်သည်။ ပန်းကလေးများသဖွယ် လှလည်းလှပသည်။ ချစ်စရာလည်းကောင်းသည်။ သို့ဖြစ်၍စိတ်ဝင်စားစရာအလွန် ကောင်းသည်။

ပန်းတို့၏သဘောသည် ညှာတံရှိသည်။ အကင်းအကိုက် ရှိသည်။ အဖူးအင့်ရှိသည်။ ပွင့်ဖပ်ပွင့်ချပ်ရှိသည်။ အနွယ်အခွေ ရှိသည်။ ထို့အတူ ဤမန်ကျည်းစေ့အက္ခရာများတွင်လည်း ညှာတံသဘော၊ အကင်းအကိုက်သဘော၊ အဖူးအင့်သဘော၊ ပွင့်ဖပ်ပွင့်ချပ်သဘော၊ အနွယ်အခွေသဘောတို့ကို တွေ့နေရ သည်။ ထိုအကြောင်းကို အထက်အက္ခရာတစ်လုံးချင်းရေးပုံ အကြောင်း၌ ရှင်းပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

တစ်ဖန် ပန်းကလေးများကဲ့သို့ မြင်ရသူတို့၏ စိတ်နှလုံးကို လည်း ရွှင်ပြုံးကြည်နူးစေပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤမန်ကျည်းစေ့ အက္ခရာများကို ပန်းအက္ခရာများဟု တင်စား၍ ဆိုချင်ပါသည်။

သို့ဖြစ်လျှင် ထိုမန်ကျည်းစေ့အက္ခရာများဖြင့် ရေးသားထားသော မန်ကျည်းစေ့ကမ္ဘဝါများကိုလည်း ပန်းအက္ခရာဟု ဆိုထိုက်လှပါတော့သည်။

ဤမန်ကျည်းစေ့စာလုံးများသည် မြန်မာပန်းစာလုံးတို့၏ အဦးအစ ပထမဖြစ်သည်ဟုလည်း ဆိုနိုင်မည်ထင်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများ၌လည်း ဤသို့ စာလုံးဆေးသားထူထဲသော သေးသွယ်နွဲ့နောင်းသည့် မျဉ်းပြောများပါသော ပန်းစာလုံး၊ လက်ရေးလှစာလုံးများကို ရှေးခေတ်မှစ၍ ယခုကာလတိုင် ရေးသားနေကြဆဲဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် မြန်မာမန်ကျည်းစေ့စာလုံးကဲ့သို့ သစ်စေးဖြင့်ရေးသော စာလုံးမျိုးကား မည်သည့်နိုင်ငံ၌မျှရှိမည်မထင်ပါပေ။ မြန်မာမန်ကျည်းစေ့စာလုံး နှင့် အမြင်ချင်းခပ်ဆင်ဆင်တူသော အင်္ဂလိပ်လက်ရေးလှ ပန်းစာလုံး နမူနာတစ်ခုကို အောက်၌ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ တရုတ်၊ အိန္ဒိယနှင့် အခြားအရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများတွင် လည်း ဤကဲ့သို့သော ပန်းစာလုံးများရှိကြပါသည်။

မြန်မာမန်ကျည်းစေ့ စာလုံးနှင့် အမြင်ချင်းခပ်ဆင်ဆင်တူသော အင်္ဂလိပ်လက်ရေးလှပန်းစာလုံး

၄။ အပြောက်အမွမ်းပိုင်းကမ္မဝါ

ရှေးခေတ်မြန်မာများသည်အနုပညာကို တန်ဖိုးထားသည်။ အလှအပကို မက်မောသည်။ စိတ်ရှည်သည်။ အရာရာကို သေသေသပ်သပ်ပြုလုပ်တတ်သည်။ ထိုစိတ်ဓာတ် ထိုဝါသနာကြောင့် မည်သည့်အရာကိုမျှ ရိုးရိုးစင်းစင်းမလုပ်ကြ။ အမွမ်းအမံ အပြောက်အမွမ်းကို နေရာတိုင်းမှာ အသုံးချလေ့ရှိသည်။ ယုတ်စွအဆုံး မီးဖိုချောင်သုံး ယောက်မကိုပင် ယခုခေတ်ကဲ့သို့ ရိုးရိုးစင်းစင်း ပညာမပါဘဲလုပ်လေ့မရှိ။ ယောက်မ၏အရင်းဘက် လက်ကိုင်တွင် ဖားရုပ်၊ လိပ်ရုပ်၊ မိကျောင်းရုပ်စသော တွားသွား တိရစ္ဆာန်အရုပ်ကလေးများကို ထွင်းထု၍ မွမ်းမံတတ်ကြသည်။ အလားတူဆေးတံ၊ မြေအိုး၊ စဉ့်အိုး၊ ယက်ကန်းစင်ခြေနင်း၊ ယစ်ခုံ၊ အလေး စသော နေ့စဉ်အိမ်သုံး ပစ္စည်းမျိုးစုံတို့ကို အမွမ်း အမံ အပြောက်အမွမ်းတို့ဖြင့် နှစ်သက်ဖွယ်ရာ လိုချင်စရာဖြစ် အောင် ပြုလုပ်တတ်ကြသည်။ အနုပညာစိတ်ကူး ကွန်မြူးတတ် ကြသည်။

ဤသရိုးကိုင် ကမ္မဝါများကို ပြုလုပ်ရာ၌လည်း စာရေးဖြစ်ပြီးရောဆိုသည့် သဘောမျိုးဖြင့် အဖြူထည်ရိုးရိုးစင်းစင်း ပြီးစလွယ်လုပ်ခြင်းမဟုတ်ပေ။ သရိုးကမ္မဝါအချောထည်ပေါ်တွင် လှပသောအနားများကိုလည်းကောင်း၊ အတွင်းပိုင်းတွင် မြန်မာ့ရိုးရာကောက်ကြောင်းဖြင့် ရေးဆွဲသော လူရုပ်၊ နတ်ရုပ်၊ တိရစ္ဆာန်ရုပ်နှင့် ကနုတ်ပန်းများကိုလည်းကောင်း ရေးဆွဲ၍ လှပအောင် အပြောက်အမွမ်းဆင်ကာ ပြုလုပ်လေ့ရှိကြသည်။

ဤသို့အပြောက်အမွမ်းဆင်ရာ၌လည်း ကမ္ဘဝါ၏ အနားပိုင်းအပြောက်အမွမ်း၊ အတွင်းပိုင်းအပြောက်အမွမ်းနှင့် အဖုံးပိုင်းအပြောက်အမွမ်း ဟူ၍ သုံးပိုင်းရှိပေသည်။

အနားပိုင်းအပြောက်အမွမ်း

အနားပိုင်းအပြောက်အမွမ်းဆိုသည်မှာ ကမ္ဘဝါ၏အနားလေးဘက်တွင် ရိုးရိုးအနားမျဉ်းတားရုံမျှဖြင့် မပြီးသေးဘဲ ယင်းအနားမျဉ်းနှင့် အနားစွန်းကြားတွင် ပလဲနား၊ ပန်းနား၊ အချိပ်နား စသည်ဖော်၍ ရေးဆွဲခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

ထိုတွင် ပုလဲနားဆိုသည်မှာ ပုလဲလုံးကလေးများကို အတန်းတစ်တန်း သို့မဟုတ် နှစ်တန်းဖြင့် စီထားသကဲ့သို့ ပုံဖော်ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ လွန်စွာကြည့်၍လှပါသည်။ ဤသို့ ပုလဲနားဖော်ရာတွင် မျဉ်းမပါဘဲ ရိုးရိုးဖော်သည်လည်းရှိသည်။ မြွေလိမ်မြွေကောက်မျဉ်းထည့်၍ ယင်းမျဉ်းလိမ်၏နှစ်ဘက်ချိုင့်များအတွင်း ပုလဲတစ်လုံးစီထည့်ထားသော ပုံကိုလည်း ရေးဆွဲတတ်ပါသည်။

ပန်းနားဆိုသည်မှာ တစ်စင်တီမီတာနီးပါးရှိ လေးဘက်အနားများတွင် လှပသွယ်ပြောင်းသော ကနုတ်ပန်းများရေးဆွဲ၍ တန်ဆာဆင်ထားသော အနားဖြစ်သည်။

အချိပ်နားဆိုသည်မှာ ကမ္ဘဝါ၏လေးဘက်အနား ဧရိယာတွင် လုံချည်အချိပ်ဆင်ကဲ့သို့ အချိပ်ပန်းဖြင့် တန်ဆာဆင်ရေးဆွဲထားခြင်းဖြစ်သည်။

အတွင်းပိုင်းအပြောက်အမွမ်း

အတွင်းပိုင်းအပြောက်အမွမ်းဆိုသည်မှာ ကမ္ဘဝါစာကြောင်းများအတွင်း စာလုံးလွတ်သောကွက်လပ်များတွင် ကောက်

ကြောင်းပန်းချီဖြင့် ရေးဆွဲမွမ်းမံခြင်းကိုဆိုသည်။ ရေးဆွဲတတ်သောပန်းချီပုံများမှာ ဓနုကွက်များ၊ ကနုတ်ပန်းများ၊ သဇင်ခွေကျေးနင်းအရုပ်၊ လိပ်ပြာရုပ်၊ နယားရုပ်၊ ပဉ္စရူပရုပ် စသည်တို့ဖြစ်ပါသည်။ ထိုတွင် ဓနုကွက်ဆိုသည်မှာ ကနုတ်ပန်းနှင့် အရုပ်များ၏ နောက်ခံအဖြစ် ရာဇမတ်ကွက်ကဲ့သို့ မျဉ်းစောင်းဖြင့် အကွက်စိပ်ကလေးများ ရေးဆွဲခြင်းဖြစ်သည်။ တောင်သူယာသမားတို့၏ စန်းဆွဲသော အကွက်ကဲ့သို့ မျဉ်းတည်ဖြင့် အကွက်ဖော်ခြင်းလည်းရှိသည်။ သဇင်ခွေကျေးနင်းဆိုသည်မှာ သဇင်ပန်းခက်ကလေးကို ကျေးငှက်နင်းနေသောပုံဖြစ်သည်။

ဤနေရာ၌ ကမ္မဝါကို စ၍စာရေးသော ရှေ့ဆုံးအချပ်နှင့် အပြီးသတ်စာရေးသော နောက်ဆုံးအချပ်တို့၏ ထူးခြားချက်ကို တင်ပြရန်ရှိပါသည်။

ပေစာ၌ ရှေ့ပလ္လင်ချပ်နှင့် နောက်ပလ္လင်ချပ်တို့၏ အပြင်ဘက်မျက်နှာပြင်ကို စာရေးလေ့မရှိသကဲ့သို့ ဤကမ္မဝါစာ၌လည်း ရှေ့ဆုံးအချပ်နှင့် နောက်ဆုံးအချပ်၏ အပြင်ဘက်မျက်နှာများကို စာရေးလေ့မရှိပါ။

ပေစာ၌ ရှေ့ပလ္လင်ချပ်နှင့် နောက်ပလ္လင်ချပ်တို့၏ အတွင်းဘက်မျက်နှာများတွင်သာ စာရေးသကဲ့သို့ ကမ္မဝါစာများ၌လည်း ရှေ့ဆုံးအချပ်နှင့် နောက်ဆုံးအချပ်တို့၏ အတွင်းဘက်မျက်နှာများတွင်သာ စာရေးပါသည်။

ယင်းသို့ ရေးရာ၌လည်း ပေစာ၏ ရှေ့ပလ္လင်ချပ်နှင့် နောက်ပလ္လင်ချပ်တို့ကို အပြည့်မရေးဘဲ ပလ္လင်ပေါက်နှစ်ပေါက် အတွင်း၌သာ စာရေးသကဲ့သို့ ကမ္မဝါ၏ ရှေ့ဆုံးအချပ်နှင့် နောက်ဆုံးအချပ်တို့ကိုလည်း စာအပြည့်မရေးဘဲ ဝဲယာအနားနှစ်ဘက် လေးလက်မခန့်စီချန်ကာ ရေးတတ်ပါသည်။

တစ်ဖန် ပေစာများ၌ ရှေ့ပလ္လင်ချပ် နောက်ပလ္လင်ချပ် တို့နှင့် ကပ်လျက်ရှိသော မျက်နှာများကို ပလ္လင်ချပ်နည်းတူ စာအပြည့် မရေးဘဲ ပလ္လင်ပေါက်နှစ်ပေါက်အတွင်း၌သာ စာရေးသကဲ့သို့ ကမ္ဘာဝါစာများ၌လည်း ရှေ့ဆုံးအချပ် နောက်ဆုံး အချပ်တို့နှင့် ကပ်လျက်ရှိသော မျက်နှာများကို စာအပြည့် မရေးဘဲ ဝဲယာအနားနှစ်ဘက် လေးလက်မခန့်စီ ချန်ကာ ရေးတတ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့်ကမ္ဘာဝါစာ၏ ရှေ့ဆုံး အချပ်နှင့် နောက်ဆုံးအချပ်တို့သည် ပေစာ၏ရှေ့နောက် ပလ္လင်ချပ်များ နှင့် သဘောချင်းတူသဖြင့် ၎င်းတို့ကို ကမ္ဘာဝါစာ၏ ပလ္လင်ချပ် များဟု ခေါ်နိုင်ပါသည်။

ဤသို့ ကမ္ဘာဝါ၏ အနားနှစ်ဘက်၌ လေးလက်မခန့်စီချန် ထားသောအကွက်များကို ပညာရပ်အခေါ်အားဖြင့် “ အတွင်း တိုကွက် ” ဟုခေါ်ပါသည်။ ကမ္ဘာဝါတစ်ဆူလျှင် ရှေ့ဘက် အတွင်းတိုကွက်လေးကွက်၊ နောက်ဘက်အတွင်းတိုကွက် လေးကွက် ပေါင်းအတွင်းတိုကွက်ရှစ်ကွက်ပါမြဲဖြစ်သည်။ ယင်းအတွင်းတိုကွက်များအတွင်း၌လည်း နတ်ရုပ်၊ ဗြဟ္မာရုပ်၊ မင်းသားရုပ်၊ ဘီလူးခေါင်းဆောင်းရုပ်၊ ဇော်ဂျီရုပ် စသည်တို့ကို မြန်မာ့ရိုးရာကောက်ကြောင်းပန်းချီဖြင့် မြူးကြွစွာ ရေးခြယ် ထား တတ်ပါသည်။ ဘီလူးခေါင်းဆောင်းရုပ်ဆိုသည်မှာ လူက ဘီလူး ခေါင်းကို ဆောင်းစွပ်ထားသောပုံဖြစ်သည်။

တစ်ဖန် ကမ္ဘာဝါ၏ စာမရေးသော ရှေ့ပလ္လင်ချပ်နှင့် နောက်ပလ္လင်ချပ်တို့၏ အပြင်ဘက်ပိုင်းတွင်လည်း အကန့် အကွက်များဖော်ကာ ယင်းအကွက်များထဲတွင် နတ်ရုပ်၊ ဂဠုန် ရုပ်၊ ကိန္နရာရုပ် စသည်များကို အကွက်တိုင်း၌ ရေးခြယ်မှုမ်းမံ တတ်ပါသည်။

ပေစာ၌ ပေအလျား၏သုံးချိုးတစ်ချိုးတွင် ဝဲယာပလ္လင် ပေါက် ဖောက်သကဲ့သို့ ကမ္မဝါစာ၌လည်း ပလ္လင်ပေါက်ဖောက် ပါသည်။ သို့ရာတွင် ပေစာ၌ကဲ့သို့ နှစ်ပေါက်မဖောက်ဘဲ လက်ဝဲ ဘက်၌ တစ်ပေါက်သာဖောက်လေ့ရှိပါသည်။

အဖုံးပိုင်းအပြောက်အမွမ်း

ပေစာများကို သစ်သားကျမ်းဖုံးနှစ်ခုဖြင့် ဖုံးသကဲ့သို့ ကမ္မဝါ များ၌လည်း ကမ္မဝါကျမ်းဖုံးရှိပါသည်။ ကမ္မဝါကျမ်းဖုံးကိုလည်း သစ်သားဖြင့်ပင်လုပ်ပါသည်။ ကျမ်းဖုံး၏အရွယ်အစားမှာ မိမိ လုပ်မည့် ကမ္မဝါ၏အရွယ်အစားအတိုင်းလုပ်ရပါသည်။ ကမ္မဝါ ကျမ်းဖုံးအထူမှာ ပေစာကျမ်းဖုံးလောက်မထူဘဲ အများဆုံး တစ်စင်တီမီတာခန့်သာရှိတတ်ပါသည်။ ကမ္မဝါကျမ်းဖုံးကို လည်း ပေစာကျမ်းဖုံးကဲ့သို့ပင် အထက်ဘက်စောင်း လေးနားကို ဖြေ၍ မျှော့ကြောင်းဖော်ကာ လှပသေသပ်စွာ လုပ်တတ်ကြပါသည်။

ဤကမ္မဝါကျမ်းဖုံးများကိုလည်း ရှေးခေတ်က အဖြူထည် ရိုးရိုးစင်းစင်းမလုပ်ကြပါ။ အမွမ်းအမံအပြောက်အမွမ်းတို့ဖြင့် လှပစွာရေးခြယ်ပြုလုပ်ကြပါသည်။ ကမ္မဝါကျမ်းဖုံးနှစ်ခု၏ အတွင်းအပြင်မျက်နှာနှစ်ခုလုံးကို ဆေးခြယ်သည်လည်းရှိ သည်။ အတွင်းဘက်ကို ဆေးမခြယ်ဘဲ ပြောင်ထားလိုက်ပြီး အပြင်ဘက်ကိုသာ ဆေးခြယ်သည်လည်းရှိသည်။

ကျမ်းဖုံးကိုဆေးခြယ်ရာ၌ ကမ္မဝါအတွင်းတိုကွက်များကို ဆေးခြယ်သကဲ့သို့ ကနုတ်ပန်းများ၊ လူရုပ်၊ နတ်ရုပ်၊ တိရစ္ဆာန်ရုပ် များကို ရေးဆွဲကြပါသည်။ ယင်းသို့ရေးဆွဲရာ၌ အတွင်းတို ကွက်အရွယ်ရှိ အကွက်လေးငါးကွက်ခန့် အကန့်ဖော်၍

ယင်းအကန်များအတွင်း၌ ဘီလူးခေါင်းဆောင်းရုပ်၊ ဂဠုန်ရုပ် စသည်နှင့် ဇာတ်နိပါတ်သရုပ်ဖော်ပုံများကိုပါ ရေးဆွဲတတ်ပါသည်။

၁၂၈၅ ခုနှစ်က လှူဒါန်းသော ရွှေတိဂုံစေတီတော် ပိဋကတ်တိုက်ရှိ ကမ္မဝါတစ်ဆူတွင် “ မဟောသဓာနှင့် ကေဝဋ်စစ်ထိုးဟန် ” ဟု စာတမ်းပါသော ကောက်ကြောင်းပန်းချီပုံကို တွေ့ရပါသည်။ ကမ္မဝါကျမ်းဖုံးအတွင်းဘက် မျက်နှာပြင်တွင် ကောက်ကြောင်းပန်းချီ ကနုတ်ပန်းများဖြင့်ဘေးမှဝန်းရံ၍ အလှူရှင်ဖော်ပြသော ကမ္မည်းစာတမ်းကိုလည်း ရေးသားမှတ်တမ်းတင်တတ်ပါသည်။ အောက်ပါစာတမ်းမှာ ရွှေတိဂုံစေတီတော်ပိဋကတ်တိုက်ရှိ ကမ္မဝါတစ်ဆူ၏ ကျမ်းဖုံးအတွင်းဘက်၌ တွေ့ရသော အလှူမှတ်တမ်းထိုး ကမ္မည်းစာဖြစ်ပါသည်။

“ သက္ကရာဇ် ၁၂၈၇ ခုနှစ်၊ တပေါင်းလဆုတ် ၈ ရက်နေ့တွင် ဘုန်းတော်ကြီးအရိုးပြာကို သားရိုးပြုလုပ်၍ သထုံအပိုင်သံပုရာပင်ဆိတ်ရွာနေ ကျောင်းဒါယကာ ဦးဘိုးဦး၊ ဒေါ်နန်းသားသမီး တစ်စုတို့ လှူဒါန်းကိုးကွယ်သော ၉ ခန်းကမ္မဝါစာ ”

ကမ္မဝါများတွင် မင်းဧကရာဇ်လှူသော ကမ္မဝါများကိုလည်း တွေ့ရသည်။ တက္ကသိုလ်များ ဗဟိုစာကြည့်တိုက်ရှိ ရှေးကျသော ကမ္မဝါတစ်ဆူ၏အဖုံးတွင် မင်းဧကရာဇ်လှူဒါန်းကြောင်း အောက်ပါအတိုင်း ကမ္မည်းရေးထိုးထားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

“ သီရိ မဟာသီဟသူရ မဟာသုဓမ္မရာဇာ ဘဝရှင်မင်းကြားကြီး ကောင်းမှုတော် ”

အထက်ပါ ကမ္မည်းမှတ်တမ်းများကို ထောက်ဆ၍ သရိုးကမ္မဝါပြုလုပ်ရာ၌ လူ၏အရိုးပြာ အရိုးမှုန့်တို့ဖြင့်လည်း လုပ်ကိုင်ကြောင်း သိရပါသည်။ အရိုးပြာမှာလည်း မိမိတို့ကြည်ညိုလေး

စားရင်းဖြစ်သော ဘုန်းတော်ကြီးအရိုးပြာ၊ ဘုန်းကြီးဘ ဘုန်းကြီး
 မယ်တော်တို့၏ အရိုးပြာ၊ မိဘဘိုးဘွားတို့၏ အရိုးပြာများဖြင့်
 ကမ္မဝါပြုလုပ်လေ့ရှိကြောင်း အခြားကမ္မဝါများပါ ကမ္မည်းမှတ်
 တမ်းများအရ သိရပါသည်။ အရိုးပြာဖြင့်လုပ်သည်ဆိုရာ၌
 သစ်စေးဖြင့်နယ်ရသော သရိုးလုပ်ခြင်းမဟုတ်။ လုပ်နေကျ
 သရိုးပေါ်တွင် သစ်စေးထပ်ပြီး သစ်စေးမအိပ်မီ အရိုးပြာအရိုး
 မှုန်ကို ရောစပ်သည်ဆိုရုံမျှ အပေါ်မှဖြူး၍ ပြုလုပ်ခြင်းသာ
 ဖြစ်သည်။

ထိုအရိုးပြာဟူသည်လည်း ပြာစစ်စစ်မဟုတ်သေး။ လူသေ
 အလောင်းကို မီးသင်္ဂြိုဟ်ရာတွင် အရိုးကိုကောက်ထားပြီး ယင်းမီး
 ကျွမ်းအရိုးကို အုန်းစိမ်းရေဖြင့်စိမ်ကာ ဆေးကြော၍ ထောင်း
 လိုက်သောအခါ ဖြူဖွေးသော အရိုးမှုန်များရရှိသည်။ ယင်းအရိုး
 မှုန်ကို သရိုးသားပေါ်မှဖြူး၍ စတိထည့်ကာလုပ်သည်ကို အရိုး
 ပြာဖြင့်လုပ်သည်ဟု ခေါ်ကြခြင်းဖြစ်သည်။

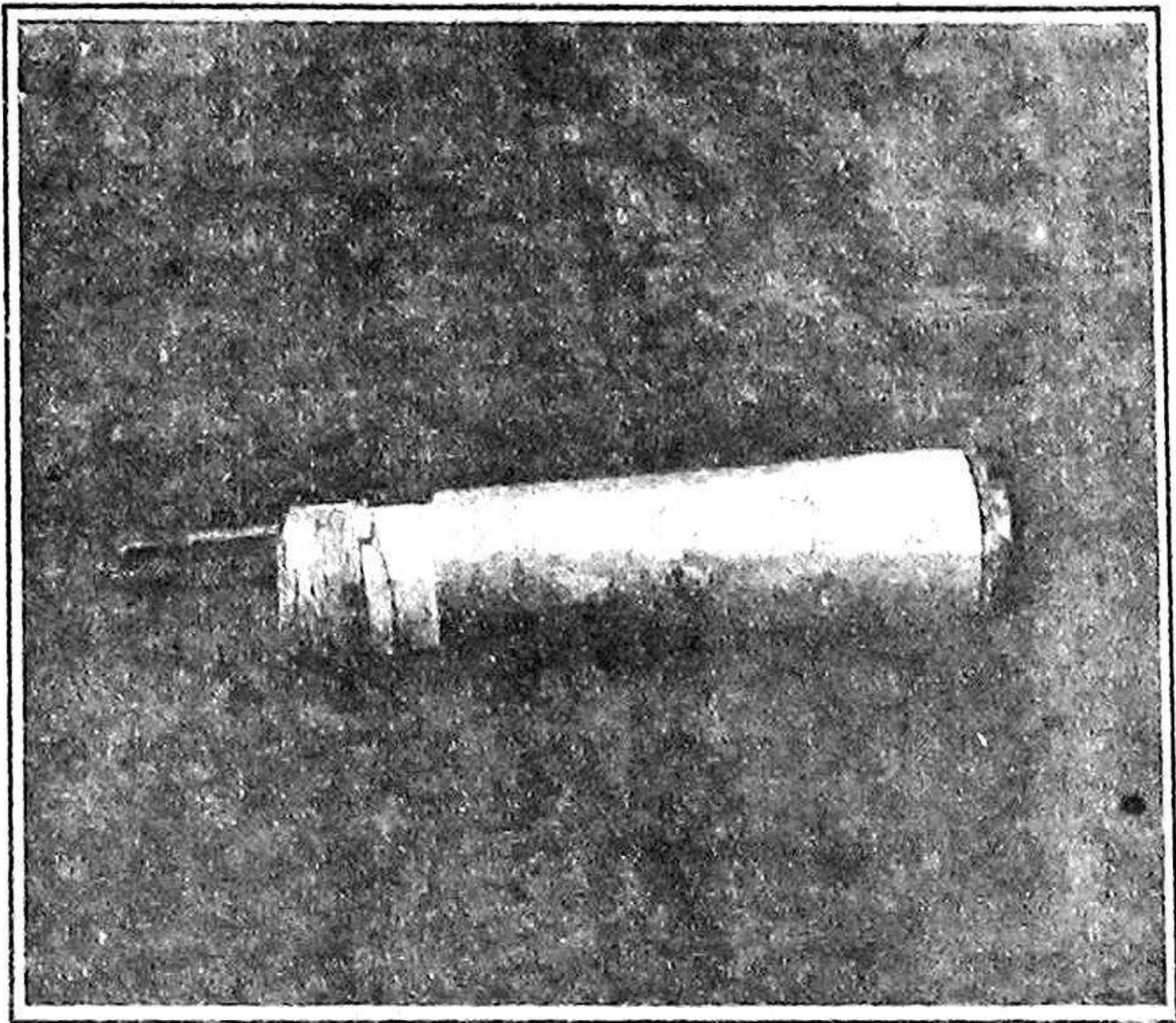
ကမ္မဝါကျမ်းဖုံးသည်လည်း ရိုးရိုးပြောင်ချောအဖုံးနှင့် မှန်စီ
 ရွှေချကျမ်းဖုံးဟုနှစ်မျိုးရှိသည်။ ယင်းအဖုံးနှစ်မျိုးလုံးကို ပေါ့ပါး
 သော လက်ပံသား ဘိုင်သားတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ မာ၍ ပေါ့သော
 ကျွန်းသားဖြင့်လည်းကောင်း ပြုလုပ်လေ့ရှိသည်။ ရိုးရိုးပြောင်
 ချောအဖုံးမှာ အပေါ်မှ ဆေးဒန်းဖြင့် ရွှေဇဝါကွက်၊ ကနုတ်ပန်း
 နှင့် အရုပ်များရေးခြယ်ပြီး ရွှေချထားခြင်းသာဖြစ်သည်။

မှန်စီရွှေချကျမ်းဖုံးကိုမူ ကျမ်းဖုံးကိုသရိုးကိုင်ပြီး ရသော
 အချောထည်ကျမ်းဖုံးပေါ်တွင် ကြိုးခင်းရသည်။ ကြိုးခင်းသည်
 ဆိုသည်မှာ သရိုးကိုခုံပေါ်တွင်တင်ပြီး လက်ဝါးဖြင့်လှိမ့်သော
 အခါ ကြိုးသဖွယ်ဖြစ်လာသည်။ မိမိခင်းလိုသောကြိုးအရွယ်
 အစားရအောင်လှိမ့်ယူရသည်။ ဤသို့ ကြိုးသဏ္ဍာန်ဖြစ်လာ

သော သရိုးမျှင်ဖြင့် ကျမ်းဖုံးအပြင်ဘက် မျက်နှာပြင်ပေါ်တွင် မိမိလိုရာ ကနုတ်ပန်းများဖော်သည်ကို ကြီးခင်းသည်ဟု ခေါ်သည်။ ကြီးခင်းပြီး ကျောက်စိမှန်စီရမည့်နေရာတွင် ကျောက်နှင့် မှန် များထည့်၍ ကပ်သည်။ ကနုတ်ပန်းနှင့် ရုပ်ကြွများအလုံးစုံ ပုံဖော်ကျောက်စိပြီးမှ ရွှေချရသည်။ အဖုံးကို မှန်စီရွှေချလုပ်ရာ တွင် အဖုံး၏အပြင်ဘက် မျက်နှာကိုသာ လုပ်လေ့ရှိသည်။ အတွင်းဘက်မျက်နှာကိုမူ ပြောင်ထား၍ ဆေးဒန်းဖြင့် ပန်းဝါ ရေးပြီး ရွှေချထားတတ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရံ ဘာမျှ မရေးဘဲ ဟင်္သာပြဒါးသုတ်ကာ အနီရောင် ပြောင်းထားသည်လည်း ရှိပါသည်။

ဤသို့ လုပ်ကိုင်၍ပြီးသော ကျမ်းဖုံးနှစ်ခုဖြင့် ကမ္မဝါကို ညှပ်၍ ထားလိုက်လျှင် ကမ္မဝါလုပ်ငန်းပြီးစီးတော့သည်။ ယင်းသို့ ပြီးစီးသွားသော ကမ္မဝါတစ်ဆူကို ပိုးဖဲကတ္တီပါတို့ဖြင့် ချုပ်ထားသော အဝတ်အိတ်ထဲသို့ ထည့်ကြသည်။ အဝတ်အိတ်၏ တစ်ဘက်ထိပ်တွင် အိတ်ရှူးကြီးတပ်ထားပြီး စည်းထားတတ်ပါသည်။ ပြီးမှ ယင်းကမ္မဝါအိတ်ကို ကမ္မဝါသေတ္တာထဲသို့ ထည့်ထားတတ်ကြသည်။

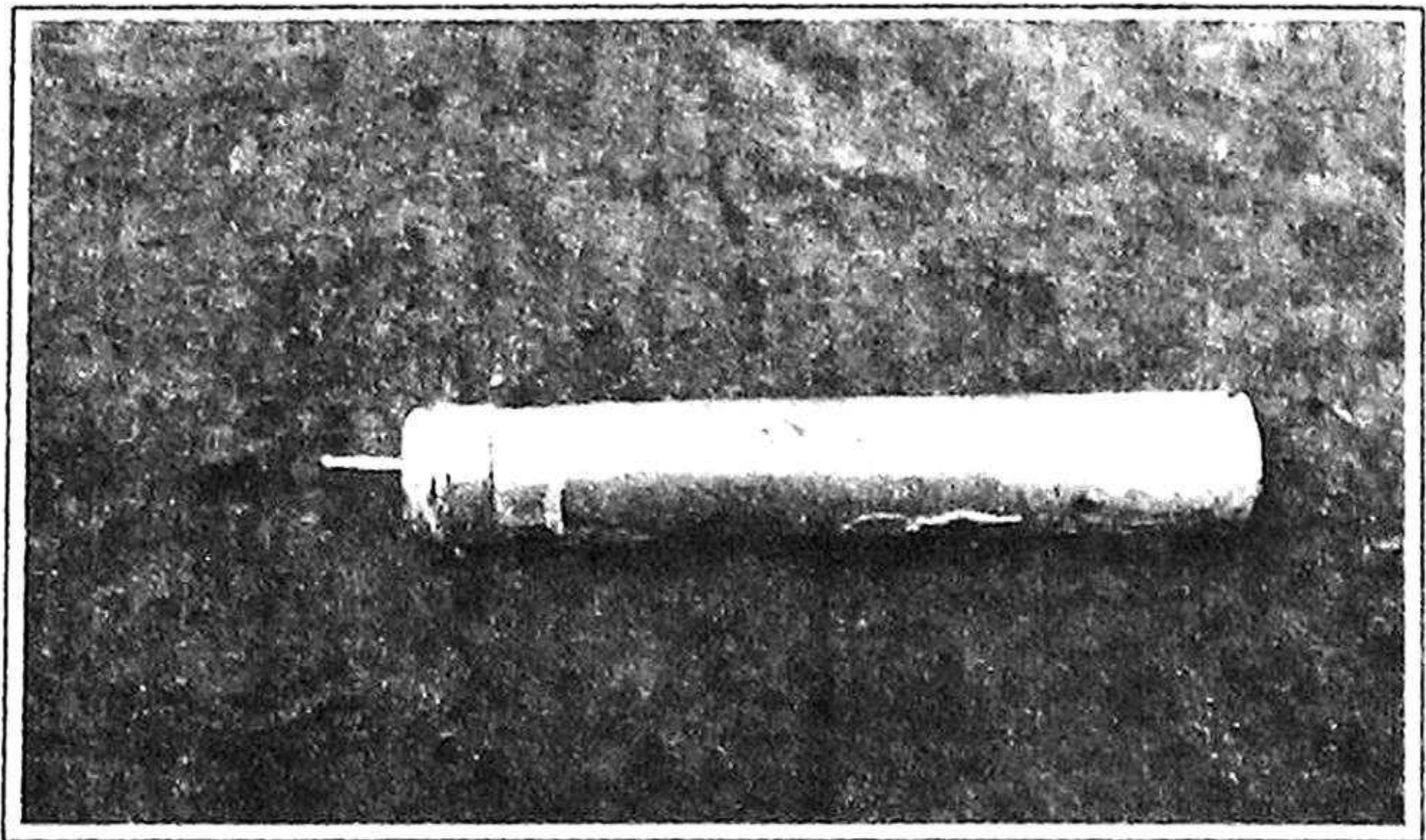
ကမ္မဝါသေတ္တာဆိုသည်မှာ ကမ္မဝါစာထည့်ရန် ကမ္မဝါနှင့် တိုင်း၍ အနေတော်ပြုလုပ်ထားသော သေတ္တာကလေးဖြစ်သည်။ ယင်းသေတ္တာကို အောက်ခြေပလ္လင်ခုအရှင်၌ တင်ထားသည်။ ပလ္လင်ခု၏ အခြေလေးဘက်၌ ခြင်္သေ့ရုပ်၊ ဟင်္သာရုပ် စသော အရုပ်များခံ၍ လှပစွာပြုလုပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းကမ္မဝါ သေတ္တာကိုလည်း သရိုးဖြင့်ကြီးခင်း၍ ကနုတ်ပန်းများဖော်ကာ မှန်စီရွှေချပြီး လှပစွာပြုလုပ်တတ်ကြပါသည်။ ပုဂံကျောက်စာများတွင်မူ ယင်းသေတ္တာမျိုးကို သစ်တလားဟုခေါ်ကြပါသည်။

ဝါးအရိုးတပ် ဆေးဒန်းမန်းဇဝါရေးကလောင်

ကမ္မဝါစာလုံးနှင့် အပြောက်အမွမ်းများဆေးသားရေးခြယ်ပုံ
 အထက်ကပြခဲ့သည့်အတိုင်း သရိုးအချောကိုင်ထားသော
 ကမ္မဝါအချောထည်ပေါ်တွင် စာရေးတော့မည်ဆိုလျှင် ရှေးဦးစွာ
 အနားဖော်ခြင်း၊ လေးကြောင်းမျဉ်းပစ်ခြင်း၊ အတွင်းတိုကွက်
 ချန်ခြင်း၊ မန်ကျည်းစေ့စာလုံးပုံကြမ်းဖော်ခြင်း၊ ကနုတ်ပန်းနှင့်
 အရုပ်များရေးခြင်း စသည်တို့ကို ဆေးဒန်းရည်ဖြင့်ရေးရသည်။
 ယင်းသို့ရေးရာတွင် ရှေးဦးစွာအနားဖော်ခြင်း၊ အတွင်းတို
 ကွက်ချန်ခြင်း၊ လေးကြောင်းမျဉ်းပစ်ခြင်းတို့ကို ဆေးဒန်း
 ပန်းဇဝါရေး ကလောင်ဖြင့်ရေးရသည်။ ဆေးဒန်းပန်းဇဝါရေး
 ကလောင်ဆိုသည်မှာ အခေါင်းပါသောဝါးရိုးတွင် အဖျား၌

သံကလောင်သွားတပ်ထားသော ကိရိယာဖြစ်သည်။ ယင်းဝါးအရိုး၏အခေါင်းတွင် ဆေးဒန်းအရည်ထည့်၍ရေးရသည်။ ဆေးဒန်းအရည်ဖျော်ရာတွင် ဆေးခိုင်စေရန် တမာစေးထည့်ပေးရသည်။

မန်ကျည်းစေ့စာလုံး ဆေးဒန်းရေးကလောင်

ဤသို့မျဉ်းပစ်ပြီးခါမှ လေးကြောင်းမျဉ်း၏ အလယ်ကွက်တွင် မန်ကျည်းစေ့စာလုံးများကို ဆေးဒန်းရည်ဖြင့်ပင် ပထမရေးရသည်။ ရေးသောအခါ မန်ကျည်းစေ့စာလုံး ဆေးဒန်းရေးကလောင်ဖြင့်ရေးရသည်။ ယင်းမန်ကျည်းစေ့စာလုံးဆေးဒန်းရေးကလောင်ဆိုသည်မှာ ဆေးဒန်းပန်းဇဝါရေးကလောင်နှင့် မတူပေ။ အခေါင်းပါသော ဝါးအရိုးတွင် အဖျား၌ မန်ကျည်းစေ့စာလုံး၏ တုံးအရွယ်ရှိသောသံသွားကလောင်ပြား တပ်ထားသည့်ကိရိယာဖြစ်သည်။ ယင်းဝါးရိုး၏ အခေါင်းထဲတွင် ဆေးဒန်းရည်ထည့်၍ ရေးခြင်းဖြစ်သည်။

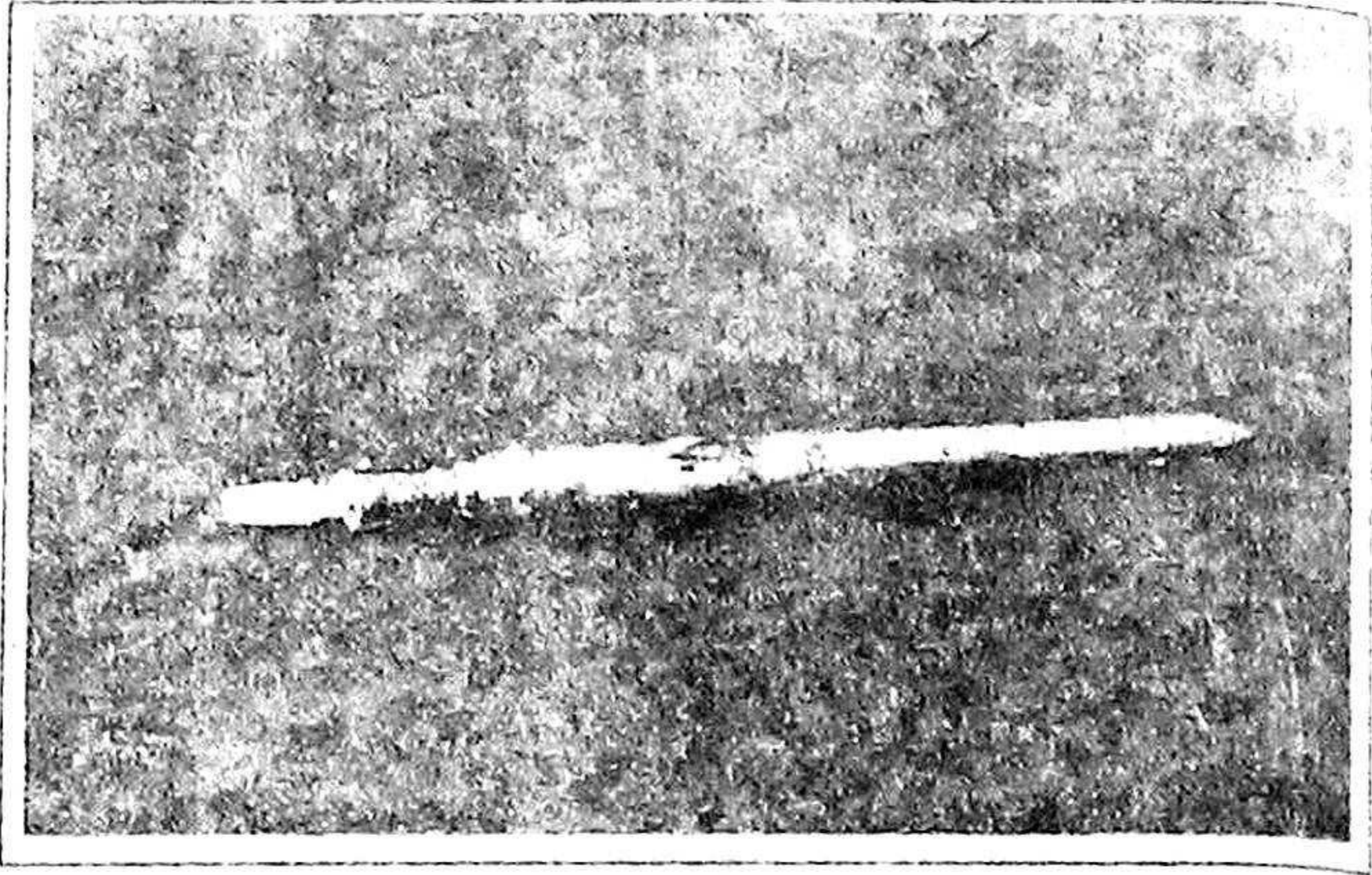
မန်ကျည်းစေ့စာလုံးအဝါရေးရာတွင် အဝါရေးသူက တုံးများ ကိုသာအဓိကထားပြီး ချသွားခြင်းဖြစ်သည်။ တုံးတစ်တုံးနှင့် တစ်တုံး မျဉ်းပျော့ဖြင့်ဆက်ခြင်း၊ တုံးသေးဖြင့်ဆက်ခြင်း၊ စာလုံး ပုံပေါ်အောင်ဖော်ခြင်းတို့ကိုမူ သစ်စေးထပ်သူက လိုအပ်သလို ဖြည့်စွက်ပုံဖော်သွားခြင်းဖြစ်သည်။

ဤသို့ဆေးဒန်းဖြင့် မန်ကျည်းစေ့စာလုံး ပုံကြမ်းဖော်ပြီးမှ စခွားကျန်သောကွက်လပ်များတွင် ဓနကွက်များ၊ ကနုတ်ပန်း များ၊ လူရုပ်၊ နတ်ရုပ်၊ တိရစ္ဆာန်ရုပ် စသည်တို့ကို ဆေးဒန်းပန်း စပါကလောင်ဖြင့်ပင် ရေးခြယ်ရသည်။ ကမ္မဝါတစ်စောင်လုံး မပြီးမချင်း ဤသို့ ဆေးဒန်းအဝါရေးပြီးအောင် ရေးသွားရသည်။ ဤသို့ဆေးဒန်းဖြင့်ရေးသော လုပ်ငန်းအားလုံးကို အဝါရေးသည် ဟုခေါ်ကြသည်။

ဆေးဒန်းဖြင့် အဝါရေး လုပ်ငန်း ပြီးစီးသွားသောအခါ ကမ္မဝါမျက်နှာပြင်တစ်ခုလုံးကို သစ်စေးပါးပါးသုတ်၍ ရွှေချရ သည်။ ရွှေမျက်ပါးဖြင့်ချခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ရွှေချလိုက်သော အခါ ကမ္မဝါမျက်နှာပြင်တစ်ခုလုံး ရွှေရောင်ဖြင့်ဝင်းဝါသွား တော့သည်။ စာလုံးပုံ ကနုတ်ပန်းပုံ စသည်များ ထင်ရှားပေါ်လွင် ခြင်း မရှိလှသေးပေ။

ဤသို့ရွှေချပြီးသောအခါတွင်မှ ဆေးသားဆေးဒန်းပေါ်မှ ရွှေများကျရန် ရွှေရည်ဆေးရသည်။ ရွှေရည်ဆေးလိုက်သော အခါ ဆေးဒန်းဆေးသားပေါ်မှ ရွှေများ ရေထဲပါသွားပြီး အနီရောင်စာလုံးများ၊ ဓနကွက်နှင့် ကနုတ်ပန်းစသည်တို့ပေါ် လာသည်။ ဆေးဒန်းဆေးသားမရှိသော ကျန်နေရာများ၌သာ ရွှေများကျန်တော့သည်။

ဤသို့ဆေးဒန်းပေါ်ရှိရွှေကို ရွှေရည်ဆေးပြီးလျှင် ဆေးဒန်း
 ရေး မန်ကျည်းစေ့စာလုံးပေါ်သို့ သစ်စေးထပ်ရသည်။ သစ်စေး
 ထပ်သောအခါ မန်ကျည်းစေ့စာလုံးသစ်စေးထပ်သော ကလောင်
 ဖြင့်ထပ်ရသည်။ မန်ကျည်းစေ့စာလုံး သစ်စေးထပ်သော
 ကလောင်ဟူသည် ဝါးအရိုးတွင် မန်ကျည်းစေ့စာလုံး၏
 တုံးအရွယ်ရှိ သံသွားအပြားငယ် တပ်ထားသည့်ကလောင်ဖြစ်
 သည်။ မန်ကျည်းစေ့စာလုံး အဝါရေးကလောင်နှင့် ခပ်ဆင်ဆင်
 တူသည်။ အရွယ်လည်း မတိမ်းမယိမ်းရှိသည်။

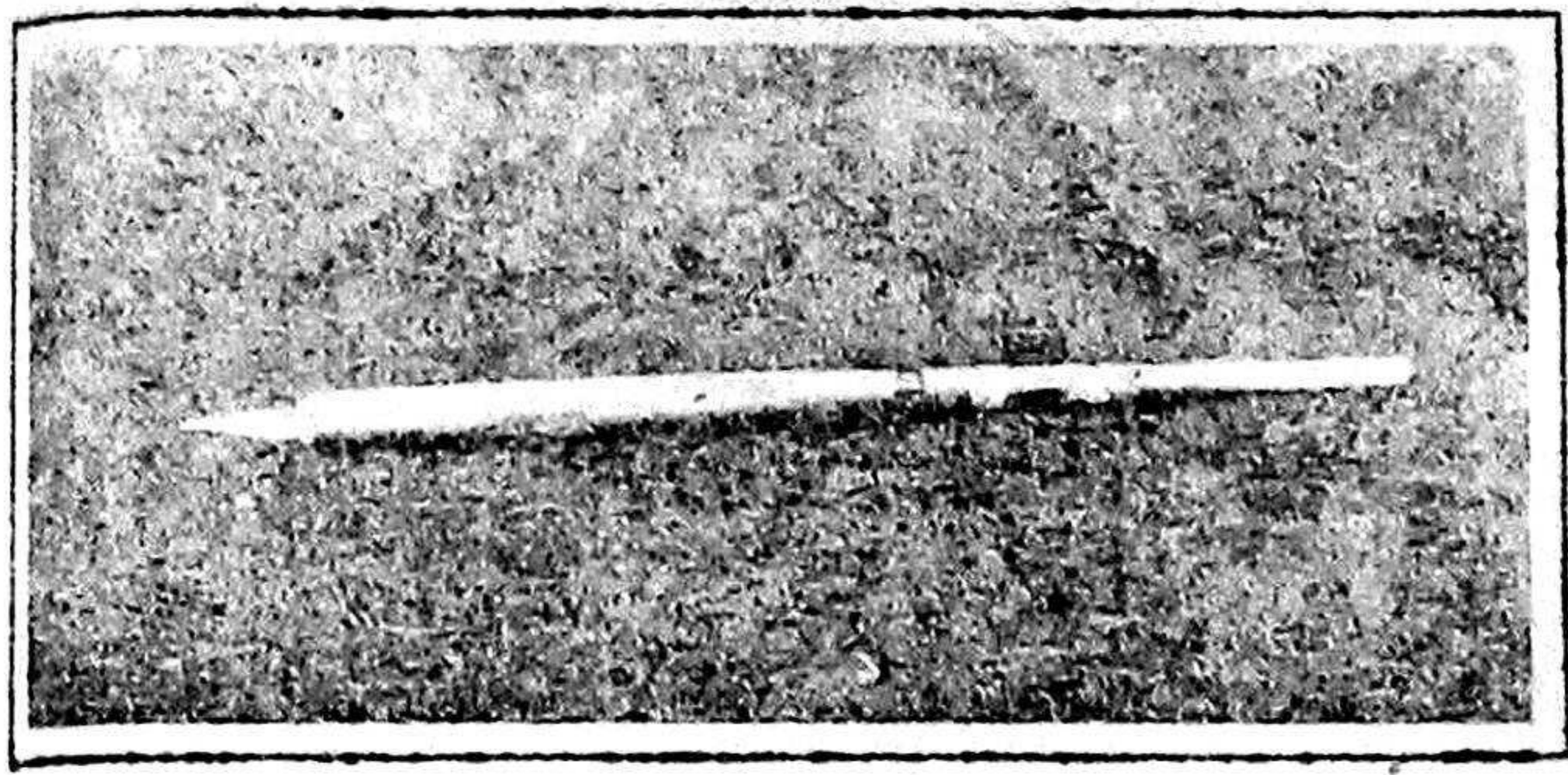

မန်ကျည်းစေ့စာလုံး သစ်စေးထပ်ကလောင်

သစ်စေးစာလုံးထပ်တော့မည်ဆိုလျှင် သစ်စေးကို အိုးကင်း
 တွင်ထည့်၍ ၁၀ မိနစ်ခန့် မီးဖြင့်အပူပေးရသည်။ မီးအပူဖြင့်
 သစ်စေးကျက်လာမှ စာရေးရသည်။ သစ်စေးထပ်သောအခါ
 သစ်စေးထပ်ပညာရှင်က သစ်စေးထပ်ကလောင်ဖြင့် သစ်စေး
 ကို တို့ယူ၍ အဝါရေးမန်ကျည်းစေ့စာလုံး၏တုံးများကို ရှေးဦးစွာ

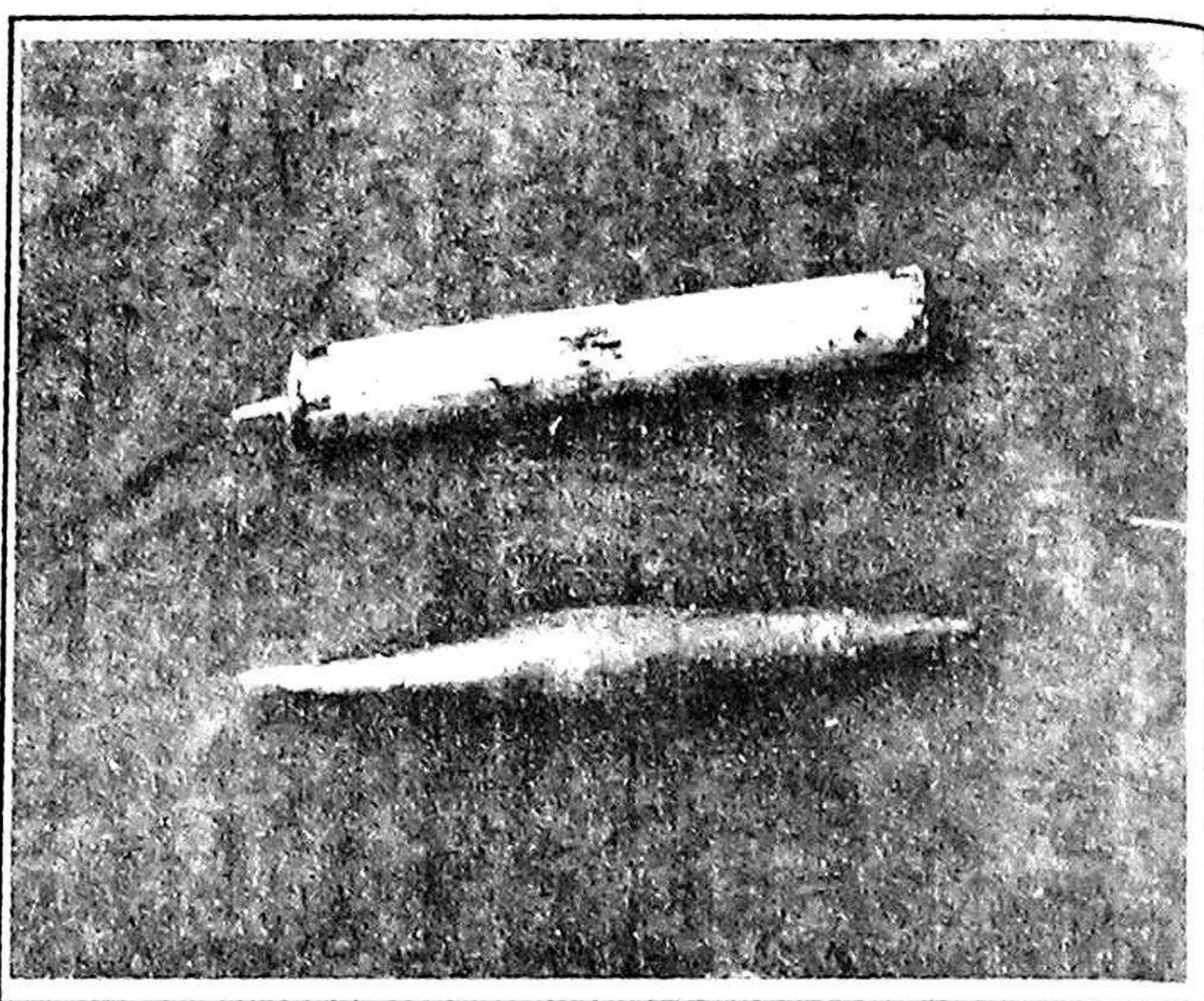
သစ်စေးထပ်သည်။ စာလုံးတစ်လုံးချင်း၏တုံးများကို သစ်စေးထပ်ပြီးမှ ဆက်စရာရှိသောတုံးများကို ဆက်ခြင်း၊ စာလုံးပုံမှန်ပေါ်အောင်ဖော်ခြင်းများကို သစ်စေးထပ်သူကပင် မှန်အောင်ဖော်သွားခြင်းဖြစ်သည်။ မန်ကျည်းစေ့စာလုံး သစ်စေးထပ်ရာတွင် တုံးများကိုထပ်ရာ၌ ကလောင်ကိုအပြားလိုက် အထက်အောက်ဆွဲပြီး ကကြီးဂငယ်ကဲ့သို့သော တုံးများကိုဆက်ရာ၌ ယင်းကလောင်ပြားကို ထောင်လိုက်ဆွဲ၍ဆက်သည်။ အနှင့်သကဲ့သို့သောတုံးများကိုဆက်ရာ၌မူ စာညှင်းစာလုံးရေး ကလောင်ဖြင့် မျဉ်းပြောရေး၍ဆက်သည်။ ဤကား မန်ကျည်းစေ့စာလုံးဆေးသားရေးခြယ်ပုံဖြစ်သည်။

ကမ္ဘဝါစာ၌ ရေးသော အက္ခရာစာလုံးသည် မန်ကျည်းစေ့စာလုံးနှင့် စာညှင်းစာလုံးဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိကြောင်းအထက်၌ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ စာညှင်းစာလုံးကို ဆေးဒန်းဖြင့် အဝါရေးရာတွင် အဝါရေးစာညှင်းကလောင်ဖြင့် ရေးရသည်။ ယင်းကလောင်သည် စက္ကူပေါ်ရေးကလောင်နှင့် ပုံသဏ္ဍာန်တူပါသည်။

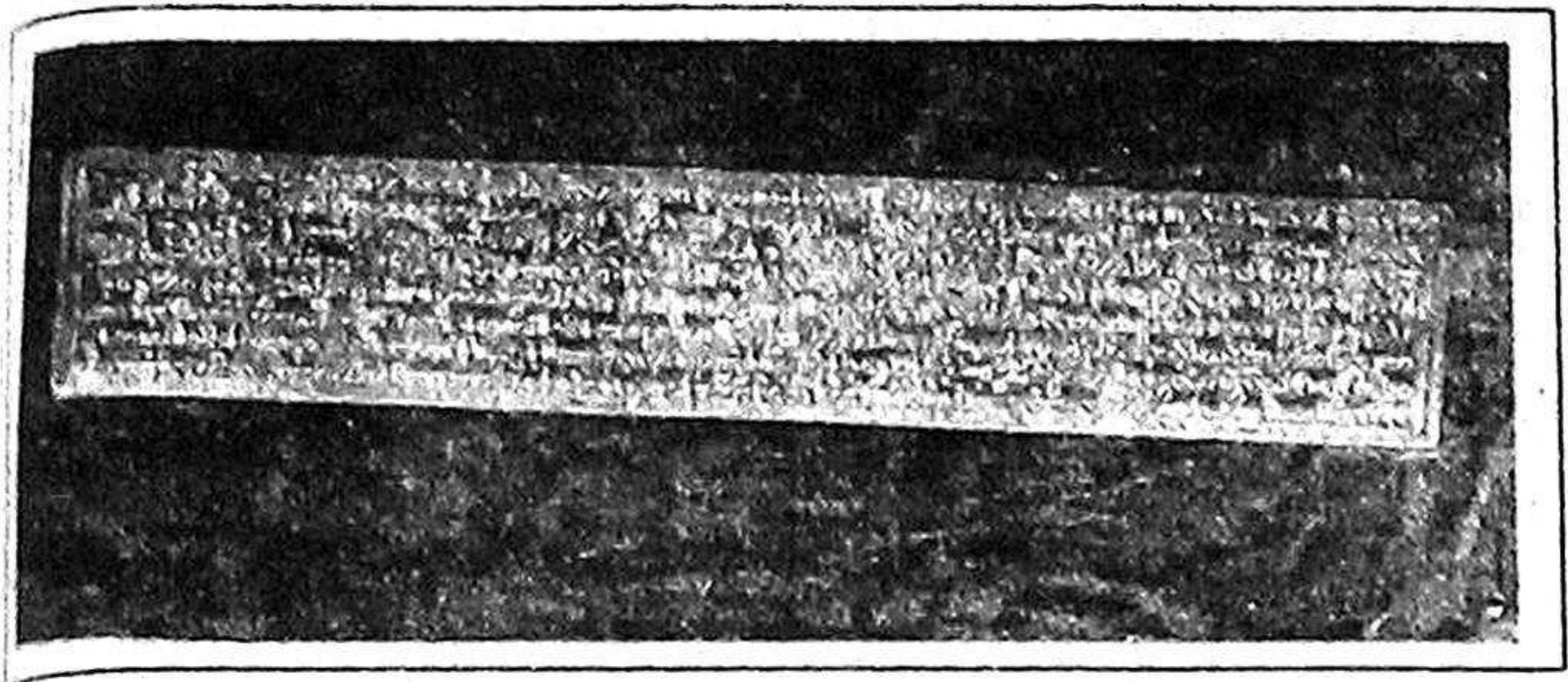

စာညှင်းစာလုံး အဝါရေးကလောင်

စာညှင်းသစ်စေးစာလုံးကို စာညှင်းသစ်စေးထပ်သော
 ကလောင်ဖြင့်ရေးပါသည်။ စာညှင်းသစ်စေးထပ်ကလောင်မှာ
 လည်း ဝါးအရိုးတပ် အသွားထက်သောကလောင်နှင့် နှစ်ဘက်
 ချွန်ကညစ်နှင့် တူသောသံကလောင်ဟူ၍ နှစ်မျိုးရှိပါသည်။
 ကညစ်နှင့် တူသောသံကလောင်တွင် လက်ကိုင်၍ကောင်းရန်
 အလယ်မှ အဝတ်စပတ်၍ ကပ်ထားပါသည်။ ယင်းကလောင်
 သည် အသွားအနည်းငယ်တုံးပါသည်။ အသွားထက်သော
 ကလောင်နှင့် အသွားတုံးသောကလောင်တို့ကို စာလုံးပုံပန်း
 အလိုက် သင့်လျော်သလို ရေးသွားတတ်ပါသည်။

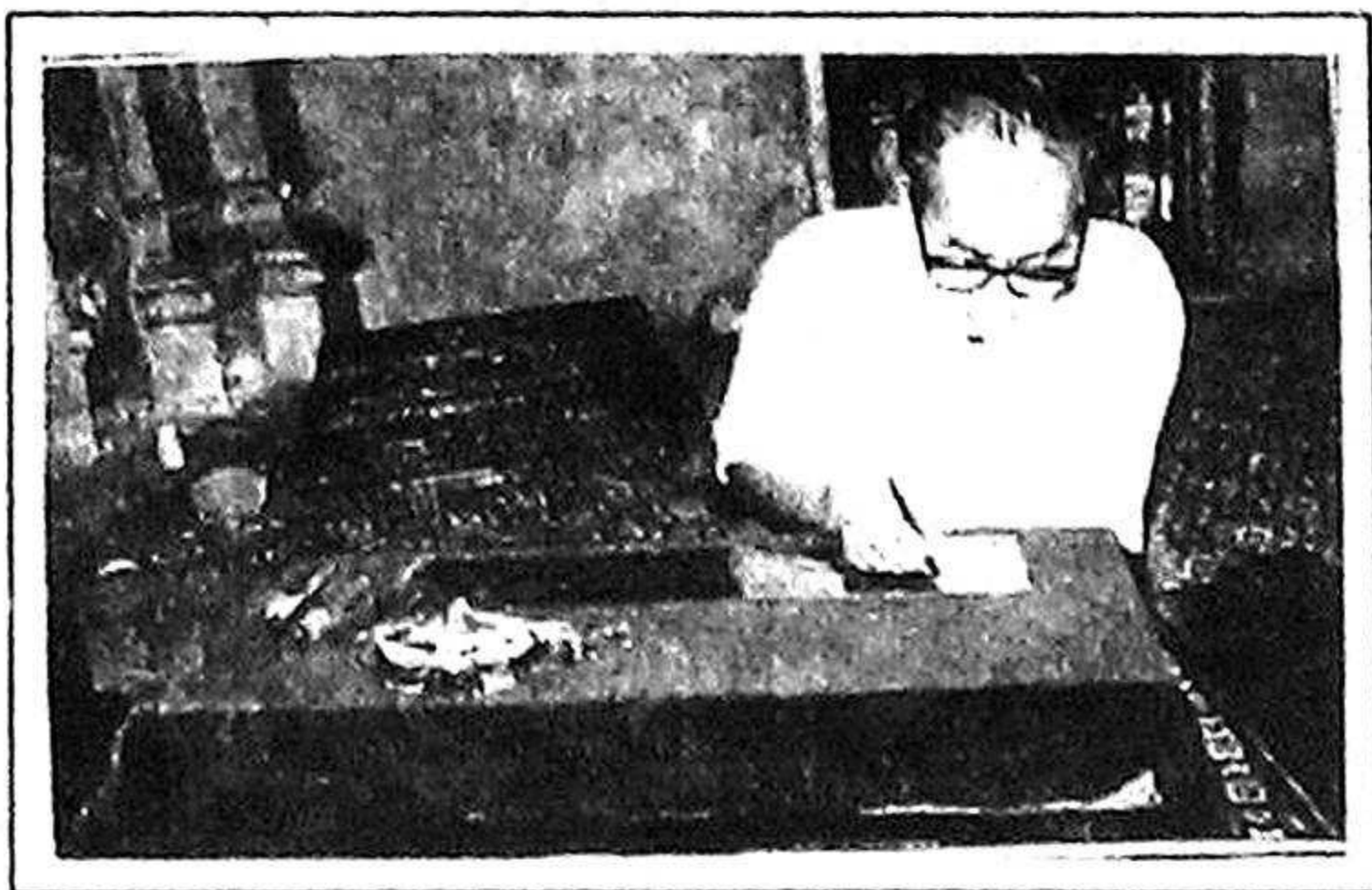

စာညှင်းစာလုံး သစ်စေးထပ်ကလောင်နှစ်မျိုး

ဆေးဒန်းဖြင့်အဝါရေးပြီး ရွှေမချရသေးသော စာညှင်းကမ္ဘာ

ဤသို့မန်ကျည်းစေ့စာလုံးများကို သစ်စေးထပ်ပြီးပြီဆိုလျှင် ယင်းသစ်စေးထပ်ပြီးသော ကမ္ဘာများကို နောက်ဆုံးအဆင့်အဖြစ် တိုက်သွင်းရပြန်ပါသည်။ ဤနောက်ဆုံးတိုက်သွင်းရာ၌မူ ယခင်သရိုးကမ္ဘာအချောထည်ရအောင် လုပ်စဉ်ကကဲ့သို့ မြေတိုက်ထဲ၌ တိုက်မသွင်းဘဲ အလွန်ကြီးမားသော

ပညာရှင်ကမ္ဘာအောင်ဆရာ ဦးတင်မောင်ကိုယ်တိုင်
မန်ကျည်းစေ့ကမ္ဘာကို သစ်စေးထပ်နေပုံ

စာတိုက်သေတ္တာကြီးများထဲ၌ တိုက်သွင်းကြပါသည်။ စာတိုက်
 သေတ္တာကြီးထဲတွင် တန်းအဆင့်ဆင့်ဖြင့်စင်ခံ၍ ကမ္မဝါပြားများ
 ကို တစ်ချပ်စီဖြန့်၍တင်ပြီးလျှင် အဖုံးပိတ်ကာတိုက်သွင်းကြ
 ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤသို့နောက်ဆုံးအကြိမ် ရက်သတ္တတစ်ပတ်
 ခန့် တိုက်သွင်းပြီးပြီဆိုလျှင် ထိုကမ္မဝါကို သုံးစွဲကိုင်တွယ်
 ရပြီဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ ဤသို့လျှင် ကမ္မဝါစာတစ်ဆူကို သုံး၍
 ရသည် အဆင့်အထိ ပြီးမြောက်အောင် အနည်းဆုံး သုံးလေးလ
 ကြာမျှအချိန်ယူလုပ်ဆောင်ရသည်ဟု သိရသည်။

ဤကမ္မဝါလုပ်ငန်းတွင် မန်ကျည်းစေ့စာလုံးနှင့် အပြောက်
 အမွမ်းများကို ဆေးဒန်းဖြင့် အဝါရေးခြင်းလုပ်ငန်းနှင့် အဝါရေး
 မန်ကျည်းစေ့စာလုံးပေါ်တွင် သစ်စေးထပ်ခြင်းလုပ်ငန်းနှစ်ရပ်
 သည် ပန်းချီအနုပညာလည်းပါသည်။ ပါဠိဘာသာအက္ခရာရေး
 ထုံးကိုလည်း ကျွမ်းကျင်ရသည်။ မန်ကျည်းစေ့စာလုံးများ၏
 လက္ခဏာနှင့် သဘောသဘာဝကိုလည်း နားလည်မှတ်ခြင်းဖြစ်သည်။
 ထို့ကြောင့် ကမ္မဝါလုပ်ငန်းတွင် ဤပညာနှစ်ရပ်သည် စိတ်
 အရှည်ရဆုံး၊ ကျွမ်းကျင်မှုအလိုဆုံး ပညာသားအပါဆုံးနှင့်
 အခက်ခဲဆုံး မြန်မာ့ရိုးရာလက်မှု အနုပညာတစ်ရပ်ဟု ဆိုရမည်
 ဖြစ်ပါသည်။

၅။ အထွေထွေပိုင်းကမ္မဝါ

ဤအထွေထွေပိုင်း၌ကမ္မဝါလုပ်ငန်းနှင့် ပတ်သက်နေသောကမ္မဝါစာမှ မိုက်ထုတ်ခြင်း၊ ပညာရှင်များအား အခကြေးငွေချီးမြှင့်မှု၊ ခေတ်အလိုက်ကမ္မဝါတစ်ဆူ၏တန်ဖိုး၊ ပညာရပ်သုံးဝေါဟာရများနှင့် မန္တလေးမြို့ရှိ ကမ္မဝါထောင်ဆရာများအကြောင်းတို့ကို သိရှိရသမျှ တင်ပြသွားမည်ဖြစ်ပါသည်။

ကမ္မဝါစာ မိုက်ထုတ်ခြင်း

ကမ္မဝါကို ဆေးဒန်းဖြင့် အဝါရေးပြီး မျက်နှာပြင်နှစ်ဘက်လုံးကို ရွှေချသည့်အကြောင်းနှင့် ရွှေရည်ဆေးသည့်အကြောင်းတို့ကို အထက်အခန်း၌ တင်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ဤသို့ရွှေရည်ဆေးရာမှ ကျလာသောရွှေများကိုလည်းကောင်း၊ ရွှေချစဉ်က ဂွမ်းစဖြင့် ဖိနှိပ်ပွတ်သပ်ထားသော ရွှေများကိုလည်းကောင်း မိုက်ထုတ်ယူကြရသည်။

မိုက်ထုတ် ဆိုသည်မှာ ပန်းထိမ်လုပ်ငန်း ရွှေချလုပ်ငန်း သမားများလုပ်၍ အလေအလွင့်အဖြစ် အစွန်း ထွက်ကြလာသော ရွှေမှုန့်ရွှေစများပါသည်။ မြေ၊ အဝတ်စ၊ စက္ကူ စသည်တို့ကို မီးရှို့၍ ဖြစ်လာသောပြာကို ရေဖြင့်ကျင်ယူခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

လွန်ခဲ့သော အနှစ် ၈၀ ခန့်က ဤသို့ ကမ္မဝါလုပ်ငန်းမှ မိုက်ထုတ် ကျင်ယူခြင်းဖြင့်ရသော ရွှေပမာဏမှာ-

၁၂၇၆ ခုနှစ်က - ရွှေပြာချိန်	၇၀ သား
ရွှေအထွက်	၅၂ သား

	ဂွမ်းခံပဝါပြာချိန်	၄၅ သား
	ရွှေအထွက်	၁၈၊ ၅၂ သား
၁၂၇၇ ခုနှစ်က -	ရွှေပြာချိန်	၄၀ သား
	ရွှေထွက်	၂၆၊ ၅၂ သား
	ဂွမ်းခံပဝါပြာချိန်	၃၀ သား
	ရွှေထွက်	၇ သား
၁၂၇၈ ခုနှစ်က -	ရွှေပြာချိန်	၂၈၊ ၅၂ သား
	ရွှေထွက်	၉၊ ၁ သား
	ဂွမ်းခံပဝါပြာချိန်	၂၃ သား
	ရွှေထွက်	၅၊ ၁၂ သား

ရရှိကြောင်းသိရပါသည်။

အထက်ပါစာရင်းကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် ဆက်တိုက် ယင်း သုံးနှစ်တွင် တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် ရွှေထွက်ကျသွားကြောင်းသိ ရပါသည်။ ဤသို့ရွှေထွက်ကျခြင်းမှာ ကမ္မဝါအပ်သူနည်း၍ အလုပ်ရပါးသွားခြင်းကြောင့် ဖြစ်ကြောင်း အလွယ်နှင့် သိနိုင်ပါ သည်။ ယင်းသို့ ကမ္မဝါအပ်သူနည်းပါးသွားရခြင်းမှာလည်း ထိုခုနှစ်များဆီက ပုံနှိပ်စက်များဖြိုင်ဖြိုင် ပေါ်လာပြီးဖြစ်ရကား ပုံနှိပ်စက်များက ပုံနှိပ်ကမ္မဝါစာအုပ်များ ထုတ်ဝေလာကြသော ကြောင့် မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါလုပ်ငန်းများ တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် ကျဆင်းသွားရခြင်း ဖြစ်ဖွယ်ရှိသည်။

ဤရွှေမိုက်ထုတ်ခြင်းကို ရွှေပန်းထိမ်နှင့် ရွှေချလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်သူတိုင်း မလုပ်နိုင်ကြပါ။ ရွှေကျင်သူနှင့် ရွှေမိုက်ထုတ် သူ ပညာသည်များသာ နားလည်သောလုပ်ငန်းဖြစ်သည်။

ပညာရှင်များအား အခကြေးငွေ ချီးမြှင့်မှု

ကမ္မဝါထောင်ဆရာများက ကမ္မဝါထုတ်လုပ်ရာတွင် ကမ္မဝါထောင်ဆရာတိုင်း ကိုယ်တိုင်လုပ်နိုင်ကြသည်မဟုတ်ပါ။ ကိုယ်တိုင်မလုပ်နိုင်သော ကမ္မဝါထောင်ဆရာများက ကျွမ်းကျင်သူပညာရှင်များကို အခကြေးငွေဖြင့် ငှားရမ်းလုပ်ကိုင်ကြရသည်။ ယင်းသို့လုပ်ကိုင်စေရာတွင် ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များအား ချီးမြှင့်သော လုပ်ခနှုန်းထားမှာ -

မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးမရမီ အင်္ဂလိပ်ကိုလိုနီခေတ်ကာလက မန်ကျည်းစေ့စာလုံး ကိုးခန်းကမ္မဝါတစ်ဆူ (၁၆ ချပ်) အတွက် -

- ဆေးဒန်းအဝါရေးခ ၁၀ ကျပ်
- ငှင်းကိုသစ်စေးထပ်ခ ၂၅ ကျပ်

မြန်မာနိုင်ငံလွတ်လပ်ရေးရပြီးဖဆပလ အစိုးရလက်ထက်တွင် မန်ကျည်းစေ့စာလုံး ကိုးခန်းကမ္မဝါ (၁၆ ချပ်) တစ်ဆူအတွက် -

- ဆေးဒန်းအဝါရေးခ ၂၅ ကျပ်
- စာလုံးသစ်စေးထပ်ခ ၃၀ ကျပ်

ယခု မျက်မှောက်ကာလ နိုင်ငံတော်အေးချမ်းသာယာရေးနှင့် ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ အစိုးရလက်ထက်တွင် မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါကိုးခန်း တစ်ချပ်အတွက် -

- ဆေးဒန်းအဝါရေးခ ၁၅၀ ကျပ်
- စာလုံးသစ်စေးထပ်ခ ၂၅၀ ကျပ် ပေးရသဖြင့် ၁၆ ချပ်

ပါ ကိုးခန်းကမ္မဝါတစ်ဆူလုံးအတွက်ဆိုလျှင် -

- ဆေးဒန်းအဝါရေးခ ၂၄၀၀ ကျပ်

စာလုံးသစ်စေးထပ်ခ ၄၀၀၀ ကျပ်နှုန်းဖြစ်ကြောင်း သိရပါသည်။

ခေတ်အလိုက် ကမ္ဘဝါတစ်ဆူ၏ တန်ဖိုး

ကမ္ဘဝါတစ်ဆူကို ရောင်းချသောဈေးနှုန်းမှာလည်း ခေတ်ကာလအလိုက် ကွဲပြားမှုများရှိပါသည်။

ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၇၅ ခုနှစ်ခန့်က ၅ x ၂၂ လက်မ ကိုးခန်းကမ္ဘဝါ (၁၆ ချပ်) တစ်ဆူ ၃၀ ကျပ်ခန့်

၁၂၉၂ ခုနှစ်ခန့်က ယင်းကမ္ဘဝါတစ်ဆူ ၆၀ ကျပ်ခန့် ယခုခေတ် ကမ္ဘဝါများရောင်းချရာ၌မူ အဆူဖြင့် မတွက်ဘဲ ချပ်ရေဖြင့် ဈေးနှုန်းရောင်းချကြောင်း သိရပါသည်။ ယင်းကမ္ဘဝါ တစ်ချပ်၏ ယခုခေတ်တန်ဖိုးမှာ

၅ x ၂၂ လက်မ မန်ကျည်းစေ့ကမ္ဘဝါတစ်ချပ် ၅၀၀၀ကျပ်
၆ x ၂၄ လက်မ ယင်းကမ္ဘဝါတစ်ချပ် ၅၅၀၀ ကျပ်ဖြစ်၍ ယခုခေတ် ရွှေဆိုင်းဈေးမှာ ရွှေမျက်ပါး ၁၀၀ ပါ ရွှေဆိုင်း တစ်ဆိုင်း ၃၀၀၀ ကျပ်ပေး၍ ဝယ်ရကြောင်း သိရပါသည်။

ကမ္ဘဝါလုပ်ငန်းသုံးပညာရပ်ဝေါဟာရများ

သရိုးကိုင် မန်ကျည်းစေ့ ကမ္ဘဝါလုပ်ငန်းသည် သရိုးပညာ၊ ပန်းဝေါပညာ၊ စာလုံးရေးပညာ၊ မျက်နှာဖုံးရေးပညာ၊ ကြိုးနုခင်းပညာ၊ ရွှေချပညာ စသော ပညာရပ်မျိုးစုံ စုပေါင်းအင်အားဖြင့် ဖြစ်ပေါ်လာရသော မြန်မာ့ရိုးရာ လက်မှုအနုပညာတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ပညာရပ်မျိုးစုံပါဝင်သည့်အားလျော်စွာ ယင်းပညာရပ်များ၌ ကျွမ်းကျင်သော သရိုးပညာရှင်၊ ပန်းဝေါရေးပညာရှင်၊ အဝါရေးပညာရှင်၊ သစ်စေးထပ်ပညာရှင်၊ ကြိုးခင်းပညာရှင်၊

မှန်စီရွှေချပညာရှင် စသော ပညာရှင်ပေါင်းများစွာတို့စုပေါင်း အကောင်အထည် ဖော်ကြရသောလုပ်ငန်းလည်းဖြစ်သည်။ ထိုပညာရှင်တို့၏ မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါနှင့် ပတ်သက်သော ပညာရပ်ဝေါဟာရတို့လည်း များစွာရှိပေသည်။

ယင်းပညာရပ်သုံးဝေါဟာရများကို အက္ခရာစဉ်၍ ဖော်ပြ ရပါက ကျောက်စာသည် (ကျောက်တိုက်သည်၊ ကျောက်ရုပ် သည်ဟုလည်းခေါ်သည်) ကျောက်ဖိသည်၊ ကြိုးနုခင်းသည်၊ ဂွမ်းခံပဝါ၊ စာညှင်းစာလုံး၊ တိုက်သွင်းသည်၊ ဓနုကွက်ဖော်သည်၊ နဂါးလိမ်ပန်း၊ ပုလဲနား၊ ပေနီသုတ်သည်၊ ပန်းနား၊ ပြာတင် သည်၊ ဖွဲချောသည်၊ ဘီလူးခေါင်းဆောင်းရုပ်၊ မန်ကျည်း စေ့စာလုံး၊ မျဉ်းထိုးသည်၊ ရွှေဝါရေးသည်၊ ရွှေရည်ခံသစ်စေး၊ ရွှေရည် ဆေးသည်၊ လောင်းစာလုံး (အဝါရေးဆေးဒန်းစာလုံးကို ခေါ်ခြင်း ဖြစ်သည်)၊ သဇင်ခွေ ကျေးနင်းရုပ်၊ သစ်စေးထပ် သည်၊ အချိပ် နား၊ အတွင်းတိုကွက်၊ အဝါရေးသည် စသည်တို့ ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းပညာရပ်ဝေါဟာရများ၏ အဓိပ္ပာယ်ကိုလည်း အထက် သက်ဆိုင်ရာအခန်းများ၌ ရှင်းလင်းခဲ့ပြီးဖြစ်ပါသည်။

အကယ်၍ မြန်မာဘာသာပညာရပ် အဘိဓာန်များ ထုတ်ဝေခဲ့လျှင် ဤဝေါဟာရများသည် မြန်မာ့ရိုးရာလက်မှု ပညာ အနုပညာရပ်အပိုင်း၌ နေရာယူသွားကြမည် ပညာရပ် ဝေါဟာရ များ ဖြစ်ပါသည်။

မန္တလေးမြို့မှ ကမ္မဝါထောင်ဆရာများ

ဤကမ္မဝါလုပ်ငန်းကို ယခုအခါ မန္တလေးမြို့မှ တစ်ပါး အခြားမည်သည့်မြို့ရွာများတွင်မှ လုပ်ကိုင်ကြသည်ကို မတွေ့ရ

တော့ပေ။ မန္တလေးတစ်မြို့တည်းသာ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တစ်ခု
တည်းသော ကမ္မဝါထုတ်လုပ်ရာဌာနကြီး ဖြစ်ပေသည်။

မန္တလေးမြို့တွင် မြန်မာဘုရင်များလက်ထက်တော်ကပင်
သက်ဆိုင်ရာပညာသည်များအား အစုအကွက်ချထား နေထိုင်
စေသော အရပ်များကို ကျောက်သွေးတန်း၊ ကျောက်ဆစ်တန်း၊
ဓားတန်း၊ ဆိုင်းတန်း၊ သင်္ဘောတန်း၊ လွှထောင်တန်း၊ မဲအိုးတန်း
စသည်ဖြင့်ခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြပေသည်။ ကမ္မဝါပြုလုပ် ရောင်းချ
သော ပညာသည်များအား အကွက်ချထား နေထိုင်စေသော
အရပ်ကိုလည်း ကမ္မဝါတန်းဟုခေါ်ပေသည်။ ဤကမ္မဝါတန်း
သည် မန္တလေးမြို့တောင်ပြင် ၃၈ လမ်းနှင့် ၈၃ လမ်းဆုံရာ
တစ်ဝိုက်တွင် တည်ရှိပေသည်။ ကမ္မဝါလုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ကြ
သော ကမ္မဝါထောင်ဆရာနှင့် ကမ္မဝါဌာနများသည် ဤနေရာ
တစ်ဝိုက် တွင်ပင် တစ်စုတစ်ဝေးတည်းနေထိုင် လုပ်ကိုင်ကြ
သည်ကိုတွေ့ရသည်။

မန္တလေးမြို့မှ ကမ္မဝါထောင်ဆရာကြီးများ အစဉ်အဆက်
ကို လက်လှမ်းမီသမျှ တင်ပြရလျှင်

ဦးအုန်းဖူး- ဒေါ်ဆင့် ကမ္မဝါလုပ်ငန်း (ဦးအုန်းဖူး- ဒေါ်ဆင့်
တို့သည် ရတနာပုံခေတ်က မန္တလေးနန်းတွင်းသို့သွား၍ ဘုရင့်
ဝတ်လဲတော် ကမ္မဝါများကို လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြောင်း သိရပါသည်။
ဦးအုန်းဖူး- ဒေါ်ဆင့်တို့၏ ပညာအမွေကို သားများဖြစ်ကြသော
ဦးဒင်နှင့် ဦးသန်းတို့က ဆက်ခံကိုင်လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည်။ ဦးဒင်၏
သားဖြစ်သူ ဦးတင်မောင်သည်လည်း ၁၃၂၀ ခုနှစ် လောက်မှ
စ၍ မိဘလုပ်ငန်းကို ယနေ့တိုင် ဆက်ခံ လုပ်ကိုင် လျက်ရှိသည်။

ဦးညို ၊ ဦးဘို ကမ္မဝါတိုက်မှာ ယခုသားဖြစ်သူ ဦးအေးကြီးတို့
မိသားစုမှ အမွေဆက်ခံ လုပ်ကိုင်လျက်ရှိသည်။

ဦးစိန်၊ သမီး ဒေါ်ခင်သိန်း ကမ္မဝါတိုက်နှင့် ဦးကြင်၊ သမီး တင်တင်ဝင်း ကမ္မဝါတိုက်များသည်လည်း ယခုတိုင်ဆက်လက် လုပ်ကိုင်လျက်ရှိကြသည်။

ဦးချစ်မြိုင် ကမ္မဝါလုပ်ငန်း၊ ဆရာလုံး ဒေါ်ညှာ ကမ္မဝါ လုပ်ငန်း၊ ဦးငွေ ကမ္မဝါလုပ်ငန်း၊ ဦးစံဖေ ကမ္မဝါလုပ်ငန်းနှင့် ဒေါ်လှ ကမ္မဝါလုပ်ငန်းများမှာ ယခုအခါ မလုပ်ကိုင်ကြတော့ဟု သိရပေသည်။

ဤသို့ အချို့သော ကမ္မဝါလုပ်ငန်းများ အဆက်ပြတ်သွား ရခြင်းမှာ မိဘ၏ပညာအမွေကို ဆက်ခံရမည့်သားသမီးများက ခေတ်အလိုက်အတန်းပညာသင်ယူပြီး အစိုးရအလုပ်ကို လုပ်ကိုင်ကြခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း အရောင်းအဝယ်ထွန်းကား သော မန္တလေးမြို့ကြီးတွင် ငွေရွှင်သောကုန်သည်လုပ်ငန်းနှင့် အခြားစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ကြခြင်းဖြင့်လည်း ကောင်း မိဘတို့၏ရိုးရာပညာအမွေကို ကျောခိုင်းစွန့်ခွာသွား ကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ယခုအခါ မန္တလေးမြို့တွင် ကိုယ်တိုင်လုပ်နိုင်သော ကမ္မဝါထောင်ဆရာ သုံးလေးဦးမျှသာ ရှိတော့ကြောင်းသိရပါသည်။ ဤသို့ဖြစ်ရ သည်မှာ မြန်မာတို့၏ ဂုဏ်ယူမြတ်နိုးဖွယ်ရာ ရိုးရာလက်မှုပညာ တစ်ရပ်၏ နောင်ရေးအတွက် ရတက်မအေး ရင်လေးဖွယ်ရာ ဖြစ်ရပါတော့သည်။

ဤကမ္မဝါပညာရှင်များ၏ မူလဒေသမှာ မန္တလေး ပြည်ကြီးတံခွန်မြို့နယ်တံခွန်တိုင်ရွာဖြစ်သည်။ အမရပူရခေတ် က တံခွန်တိုင်ရွာသည် ကမ္မဝါပညာရှင်များနေထိုင်ရာ ကမ္မဝါ တန်းဟု ခေါ်ရမည်နေရာဖြစ်သည်။ ရတနာပုံခေတ်ရောက် သောအခါ နေပြည်တော်တည်ရှိရာ မန္တလေးသို့ မင်းနှင့်အတူ

လိုက်ပါပြောင်းရွှေ့ကြရာမှ မန္တလေးကမ္မဝါတန်းဟု ပေါ်ပေါက်
လာခြင်းဖြစ်ကြောင်း သိရပါသည်။

ယခုထက်တိုင်လည်း တံခွန်တိုင်ရွာတွင် ကမ္မဝါပညာရှင်
လုပ်သားများ စဉ်ဆက်မပြတ်ရှိနေသေးသည်။ သို့ရာတွင်
တံခွန်တိုင်မှာ တောရွာကလေးဖြစ်နေသဖြင့် ကမ္မဝါတောင်
လုပ်စား၍ မရတော့ပေ။ မန္တလေး ကမ္မဝါတောင်ဆရာများ၏
ကမ္မဝါတိုက်များ၌သာ ပညာရှင်အဖြစ် အခကြေးငွေဖြင့်
လုပ်ကိုင်စားသောက်ရသော အခြေတွင်ရှိပေသည်။

ဦးခန့်ကြီး၊ ဦးအောင်ခင်၊ ဦးသောင်းတင်၊ ဦးကျော်သန်း၊
ဦးချစ်ချစ်၊ ဦးချစ်စိန်၊ ဦးစောရွှေတို့မှာ ယခုတိုင် ကမ္မဝါ ပညာ
ဖြင့် အသက်မွေးလုပ်ကိုင်နေကြသော တံခွန်တိုင်ရွာမှ ကမ္မဝါ
ပညာရှင်များဖြစ်ကြပါသည်။

နိဂုံး

ဤမျှသော စကားအစဉ်ဖြင့် မန်ကျည်းစေ့ကမ္ဘာဝါ အကြောင်းကို တတ်စွမ်းတမျှလေ့လာစုဆောင်းလျက် တန်ဆာဆင်ကာ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ဖတ်ချင်စဖွယ်ဖြစ်အောင် တင်ပြ၍ပြီးပါပြီ။ ယခုတင်ပြခဲ့သော အပိုင်းကြီးငါးပိုင်းလုံး၌ သက်ဆိုင်ရာအကြောင်းအရာများကို အရေးကြီးသော အဓိက အချက်များ ပြည့်စုံရုံ လိုရင်းတိုကျဉ်းမျှသာ တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းအပိုင်းကြီးငါးပိုင်းနှင့် သက်ဆိုင်သမျှအကြောင်း အချက်များကို အသေးစိတ်တင်ပြမည်ဆိုလျှင် ရေးသားစရာ အကြောင်းအချက်များစွာ ကျန်ရှိပါသေးသည်။ မဟာကျမ်းကြီး တစ်စောင်ဖြစ်အောင် ရေးသားမှသာလျှင် ပြည့်စုံနိုင်ပါလိမ့် မည်။

ယခုတင်ပြခဲ့သော မန်ကျည်းစေ့ကမ္ဘာဝါအက္ခရာ အရေး အသားများကို ခြုံငုံလေ့လာသောအခါ ရေးသားသော ခေတ် ကာလရှေးကျလေ နောက်ပိုင်းခေတ်ကမ္ဘာဝါများထက် ပို၍ လှပလေ ကြည့်ကောင်းလေ၊ ပို၍ ကဗျာဆန်လေ ယဉ်လေ၊ ပို၍ မြန်မာဆန်လေ အနုပညာသားပါလေ ဖြစ်သည်ကို သတိထား မိပါသည်။

ဥပမာနှိုင်းခိုင်းရင် နောက်ပိုင်းခေတ်ကျလေ မန်ကျည်း စေ့အက္ခရာများသည် အုတ်တိုက်ကိုကြည့်ရသကဲ့သို့ဖြစ်၍ ရှေးကျသောမန်ကျည်းစေ့အက္ခရာများသည် စုလစ်မွန်းချွန် အထွတ်တင်သော ပြာသားတစ်ဆောင်ကို ကြည့်ရသကဲ့သို့

ခံစားချက်ဖြစ်ပေါ်စေပါသည်။ နောက်တစ်နည်း ဥပမာပြရလျှင် နောက်ပိုင်းခေတ်ရေး အက္ခရာများသည် ဘီကီနီဝတ်စုံ ဝတ်ဆင်ထားသော ကာယအလှမယ် တစ်ယောက်ကိုကြည့်ရသကဲ့သို့ဖြစ်၍ ရှေးကျသော အက္ခရာများသည် ထိုင်မသိမ်း အကျီဝတ်ဆင်ထားသော နန်းတွင်းသူ တစ်ယောက်ကို ကြည့်ရသကဲ့သို့ ခံစားရပါသည်။ ဤသို့ကွာခြားမှုရှိသည်ဟု ဆိုချင်ပါသည်။

ဤမြန်မာ့ရိုးရာ ရှေးဟောင်းအနုပညာပစ္စည်းများနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်တော်၏ ပြောင်းလဲလာသော ခံယူချက်ကိုလည်း တင်ပြလိုပါသေးသည်။ ကဗျာစာရာမောင်စွမ်းရည်က သူ၏ “အနီနှင့်အပြာ” ကဗျာစာအုပ်တွင် “ပြတိုက်အိုမှ ထွက်ခဲ့လော့” ဟူသောခေါင်းစဉ်ဖြင့် ကဗျာတစ်ပုဒ်ရေးသားခဲ့ပါသည်။

သူ့ကဗျာ၏ ဆိုလိုရင်းမှာ တက္ကသိုလ်ပရဂျက်မှ မြန်မာစာဆရာကြီးများသည် ပြတိုက်တွင် ပြသရမည့်ပစ္စည်းအမျိုးအစား ဝင်ရှေးဟောင်းပေစာ၊ ပုရပိုက်စာ၊ ကျောက်စာ၊ နံရံမင်စာ လေ့လာမှုဖြင့်သာ အချိန်ကုန်မနေစေဘဲ ပြည်သူ့ဘဝ ပြည်သူ့အကျိုးစီးပွားကို ဖော်ဆောင်သော ပြည်သူ့စာပေများကိုလည်း ရေးသားဖို့အားထုတ်ကြရန် ကမ္ဘာ့စာပေနှင့် ရင်ပေါင်တန်းနိုင်ရန် ခေတ်စမ်းစာပေကဲ့သို့ စာပေခေတ်သစ်တစ်ရပ်ကို ထူထောင်နိုင်ရန် ကမ္ဘာ့စာပေအယူအဆမည်သို့ ပြောင်းလဲနေသည်။ တိုးတက်နေသည် စသည်များကိုလည်း လေ့လာဖို့ လိုကြောင်း ပြောလိုရင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆမိပါသည်။

ကျွန်တော်သည်လည်း သူ့ကဗျာကိုဖတ်မိချိန်က သူ့ကဗျာနှင့် အယူအဆကို သဘောကျနှစ်ခြိုက်မိသူတစ်ဦး ဖြစ်ပါသည်။ သို့သော် ကျွန်တော်နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်း ပညာရေးလုပ်သားတစ်ဦး

ဖြစ်လာသောအခါ ရှေးဟောင်းစာပေကဏ္ဍကို တာဝန်ယူရသော စာကြည့်တိုက်မှူးတစ်ဦးဖြစ်လာပါတော့သည်။ ထိုအခါက သူ၏ စာပေဩဇာမှ မလွတ်ကင်းသေးသဖြင့် ရှေးဟောင်းစာပေကဏ္ဍ ကိုင်ရသည်ကို ရှက်မိသလိုပင်ဖြစ်မိပါသည်။ သို့ရာတွင် ဤသို့ ရှက်ခြင်းသည် ကြာရှည်မခံပါ။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ကျွန်တော်သည် ရှေးဟောင်းမြန်မာစာပေများကို လေ့လာလေ့လေ့ ရှေးစာဆိုကျမ်းပြုပုဂ္ဂိုလ်ကျော်တို့၏ ဉာဏ်ပညာကြီးမားမှု၊ လုံ့လဝီရိယအားကြီးမှု၊ နက်နက်နဲနဲတွေးကြံတတ်မှု၊ စိတ်ကူးစိတ်သန်းကောင်းမွန်မှု၊ ဒေါသ၊ ဂုဏ်၊ အလင်္ကာ၊ ရသ စသော စာရေးခြင်းအတတ်ပညာ၌ ကျွမ်းကျင်ပိုင်နိုင်မှု၊ ဂုဏ်ပကာသနကို မက်မော၍ မဟုတ်ဘဲ ပြည်သူလူထု၏ အသိပညာတိုးတက်ရေးဟူသော ဖြူစင်သော စေတနာသက်သက်ဖြင့် ပညာပါရမီဖြည့်ဆည်းမှုစသော ဂုဏ်ကျေးဇူးများကို သိရှိလာလေဖြစ်ကာ ရှေးဟောင်းစာပေများအပေါ် လေးစားမြတ်နိုးဂုဏ်ယူသောစိတ်များ ဖြစ်ပေါ်လာသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။

သူသည်လည်း သူ့ခေတ်က ရှေ့သို့ခေတ် လုပ်သားပြည်သူ့ခေတ်ဖြစ်၍ ခေတ်နှင့် အညီ စာပေဝါဒဖြစ်ပေါ်လာသည်နှင့် တူပါသည်။ ကျွန်တော်သည်လည်း ကျွန်တော်ခေတ်က အမျိုးဂုဏ် ဇာတိဂုဏ်မြင့်မားရေး၊ အမျိုးသားရေးအသိဖြင့် ရိုးရာအဟောင်းတွေကို ဂုဏ်ယူဝင့်ကြားစွာ ဖော်ထုတ်နေသော အချိန်၌ ခေတ်နှင့် အညီ အဟောင်းကို ခင်မင်တွယ်တာသောစိတ်၊ မြတ်နိုးဂုဏ်ယူသောစိတ်ဖြင့် ကျွန်တော်၏ အဟောင်းမင်စာပေ ဝါဒများဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်ဟု ဆိုရမလားမသိပါပေ။

ထို့ကြောင့် ယခုအခါ၌ စာဟောင်းဖတ်ရသည်ကို မရှက်
တော့ပါ။ မရှက်သည့်အပြင် အမျိုးသားရေးအသိဖြင့် စာဟောင်း
မင်ရသည်ကိုပင် ဂုဏ်ယူမိပါသည်။

ဤမန်ကျည်းစေ့ကမ္ဘဝါလုပ်ငန်းသည် ကမ္ဘဝါတစ်စောင်
ဖြစ်ဖို့လုပ်ငန်းအဆင့်က များပြားလှသဖြင့် လက်ဝင်သည်။
အချိန်ကာလလည်းများစွာယူရသည်။ ကျွမ်းကျင်ပညာရှင်များ
သာလုပ်နိုင်သဖြင့် ခက်လည်းခက်ခဲသည်။ တစ်ဦးတစ်ယောက်
တည်းလုပ်၍မရ။ သရိုးပညာရှင်၊ အဝါရေးဆေးဒန်းပညာရှင်၊
သစ်စေးထပ်ပညာရှင်၊ ကောက်ကြောင်းပန်းချီပညာရှင်၊ ကြိုးနု
ခင်းပညာရှင်၊ မှန်စီရွှေချပညာရှင်စသော ပညာရှင်ပေါင်း
များစွာ စုပေါင်းလုပ်ကိုင်ကြရသဖြင့် အညီအညွတ်စုပေါင်း
အားထုတ်မှု သမဝါယမ သဘောပါမှလည်းဖြစ်သည်။

ဤမျှခက်ခက်ခဲခဲ စိတ်ရှည်လက်ရှည်ဖြင့် အချိန်ယူကာ
စုပေါင်းလုပ်ယူရသော မြန်မာ့ရိုးရာ လက်မှုအနုပစ္စည်းဖြစ်
ကြောင်းကို နှောင်းလူတို့ သိရှိကြပြီးလျှင် ဤမြန်မာမှုအနု
လက်ရာအမွေအနှစ်ပစ္စည်းများအပေါ်၌ မြတ်နိုးဂုဏ်ယူတတ်
သောစိတ် မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောင်လိုသော
စိတ် ဖြစ်ပေါ်လာသည်ဆိုလျှင် ဤကျမ်းစာကို ရေးသားရကျိုး
နပ်ပြီဟု ယူဆရမည်ဖြစ်ပါသတည်း။

နောက်ဆုံး ပန်ကြားလိုသည်မှာ အမှားမကင်းတတ်သော
ပုထုဇဉ်တို့၏ ဓမ္မတာအတိုင်း ကျွန်တော်၏ဤကျမ်းစာ၌ အမှား
အယွင်းများပါရှိနိုင်ပါသည်။ အကယ်၍ အမှားအယွင်းများ
တွေ့ရှိခဲ့သော်

“ဤနေရာ၌။ ပ။ သူက ငါက စာပေရေးသားပြုစုကြသည်
ဆိုသမျှသောပညာရှိအပေါင်းတို့သည် ဉာဏ်ပညာသတိယွင်းယို

၍လည်းကောင်း၊ သဘောနှလုံးမတွေးတောမိ မဆင်ခြင်မိ၊
ဆင်ခြင်မိသော်လည်း၊ သဘောမသက်သေးဟူ၍သော်လည်း
ကောင်း၊ ရှေးသဘောသက်နှင့် ရင်းပင်ရှိသော်လည်း စီကုံးရေး
သားပြုစုဆဲသောကာလ အရေးအမှတ်ယွင်းယို၍လည်းကောင်း၊
နောက်သားတို့ရေးကူးမှတ်သားရာတွင် ယိုယွင်းပြန်၍လည်း
ကောင်း အတိမ်းအယိမ်းရှိမြဲပင်ဖြစ်တော့သည်”ဟူသော မုံရွေး
ဆရာတော်၏ မှတ်ချက်အတိုင်း ခွင့်လွှတ် ကြပါရန်နှင့် အမှား
ကိုမြင် အမှန်ပြင်ကြပါရန် အနူးအညွတ်ပန်ကြားလိုပါသည်။

မိုဠ်းကိုးကားသော ကျမ်းစာများ
ပါဠိပိဋကတ်ကျမ်းများ

- ၁။ စူဠဝဂ္ဂပါဠိ၊ ၅ ကြိမ်။ ရန်ကုန်၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာန၊ ၁၉၈၉။
- ၂။ ပရိဝါရပါဠိ၊ ၄ ကြိမ်။ ရန်ကုန်၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာန၊ ၁၉၈၆။
- ၃။ ဗုဒ္ဓဃောသ၊ ရှင်မဟာ။ စူဠဝဂ္ဂါဒိအဋ္ဌကထာ။ ၂ ကြိမ်။ ရန်ကုန်၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာန၊ ၁၉၉၁။
- ၄။ ဗုဒ္ဓဃောသ၊ ရှင်မဟာ။ ပါစိတျာဒိအဋ္ဌကထာ။ ရန်ကုန်၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာန၊ ၁၉၈၆။
- ၅။ ဗုဒ္ဓသာသနအဖွဲ့။ မဟာဝဂ်ပါဠိတော် မြန်မာပြန်။ ရန်ကုန်၊ ယင်းအဖွဲ့၊ ၁၉၅၇။
- ၆။ မဟာဝဂ္ဂပါဠိ။ ရန်ကုန်၊ သာသနာရေးဦးစီးဌာန၊ ၁၉၈၆။
- ၇။ သာသနာရေးဦးစီးဌာန။ ပရိဝါပါဠိတော် မြန်မာပြန်၊ ၂ ကြိမ်။ ရန်ကုန်၊ ယင်းဌာန၊ ၁၉၉၂။
- ၈။ သစ်ဆိမ်းဆရာတော် (ရှင်ပညာသီဟ) ။ ပရိဝါပါဠိတော် နိဿယ၊ ၂ ကြိမ်။ ရန်ကုန်၊ ဣစ္ဆာသယ၊ ၁၉၇၆။

မြန်မာစာအုပ်များ

- ၉။ ကုလား၊ ဦး။ ဦးကုလားမဟာရာဇဝင်ကြီး။ ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီ၊ ၁၉၆၁။
- ၁၀။ စွမ်းရည်၊ မောင်။ အနီနှင့် အပြာကဗျာများ။ မန္တလေး၊ သပြေပုံနှိပ်တိုက်၊ ၁၉၆၄။

- ၁၁။ ထွန်းညို၊ ဦး (တွင်းသင်းမင်းကြီး) ။ တွင်းသင်းမြန်မာ
ရာဇဝင်သစ်၊ ပတွဲ။ ရန်ကုန်၊ မင်္ဂလာပုံနှိပ်တိုက်၊
၁၉၆၈။
- ၁၂။ နတ်ရှင် (ဒဂုန်) ။ မြန်မာ့ရိုးရာလုပ်ငန်းဆယ်ပွင့်ပန်း။
ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်၊ ၁၉၇၈။
- ၁၃။ ဖျော်၊ ခင်ကြီး (တောင်တွင်းဆရာတော်) ။ သဒ္ဒ
ဗျူဟာကျမ်း။ ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီ၊ ၁၉၆၇။
- ၁၄။ ဖျော်၊ ခင်ကြီး (တောင်တွင်းဆရာတော်) ။ သဒ္ဒါကြီး
ပုဒ်စစ်စုံ။ ၃ ကြိမ်။ ရန်ကုန်၊ လက်ရွေးစင်စာပေ၊ ၁၉၈၃။
- ၁၅။ မဟာဓမ္မသင်္ကြံ။ သာသနာလင်္ကာရစာတမ်း။ ရန်ကုန်၊
ဟံသာဝတီ၊ ၁၉၅၆။
- ၁၆။ မဟာဝိသုဒ္ဓါရာမဆရာတော်။ ကမ္မဝါစာနိသျှမူသစ်။
ရန်ကုန်၊ ဟံသာဝတီ၊ ၁၂၅၈ (၁၈၉၆)။
- ၁၇။ မောင်ကိုဦး (သပြေညို) ။ မြန်မာ့ရိုးရာ ယွန်းလက်မှု
ပညာ။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်၊ ၁၉၇၁။
- ၁၈။ မုံရွေးဆရာတော် (ရှင်အရိယဝံသအာဒိစ္စရံသီ) ။ သမန္တ
စက္ခုဒီပနီ။ ရန်ကုန်၊ သုဓမ္မဝတီ၊ ၁၉၄၀။
- ၁၉။ မြန်မာစာအဖွဲ့။ မြန်မာစာလုံးပေါင်းသတ်ပုံကျမ်း။
ရန်ကုန်၊ ယင်းအဖွဲ့၊ ၁၉၇၈။
- ၂၀။ မြန်မာစာအဖွဲ့။ မြန်မာအဘိဓာန်အကျဉ်းချုပ်၊ အတွဲ ၄။
ရန်ကုန်၊ ယင်းအဖွဲ့၊ ၁၉၈၀။
- ၂၁။ မြန်မာစာအဖွဲ့။ မြန်မာ-အင်္ဂလိပ်အဘိဓာန်။ ရန်ကုန်၊
ယင်းအဖွဲ့၊ ၁၉၉၃။
- ၂၂။ မြန်မာနိုင်ငံဘာသာပြန်စာပေအသင်း။ မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း၊
အတွဲ ၁၊ ၂ ကြိမ်။ ရန်ကုန်၊ စာပေဗိမာန်၊ ၁၉၇၁။

- ၂၃။ မှန်နန်းမဟာရာဇဝင်တော်ကြီး၊ ဒုတွဲ၊ ၃ ကြိမ်။ ရန်ကုန်၊ ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်၊ ၁၃၂၉ (၁၉၆၇)။
- ၂၄။ လက္ခဏ၊ အရှင်။ ကျိုက္ကစံဆံတော်ရှင်စေတီသမိုင်းသစ်။ ရန်ကုန်၊ အေးအေးစာပုံနှိပ်တိုက် (ခုနှစ်မပါ)။
- ၂၅။ လယ်တီဆရာတော် (ရှင်ဉာဏ)။ လယ်တီကမ္မဝါဒီပနီ။ ရန်ကုန်၊ ပတ္တမြားပဒေသာစာပေတိုက်၊ ၁၃၃၅ (၁၉၇၃)။
- ၂၆။ အဘယရာမဆရာတော် (ရှင်အဂ္ဂဓမ္မာဘိဝံသ)။ အဘိဓာန်နိဿယသစ်။ ရန်ကုန်၊ ရတနဝါဒီပိဋကတ်စာအုပ်ဆိုင်၊ ၁၉၈၄။

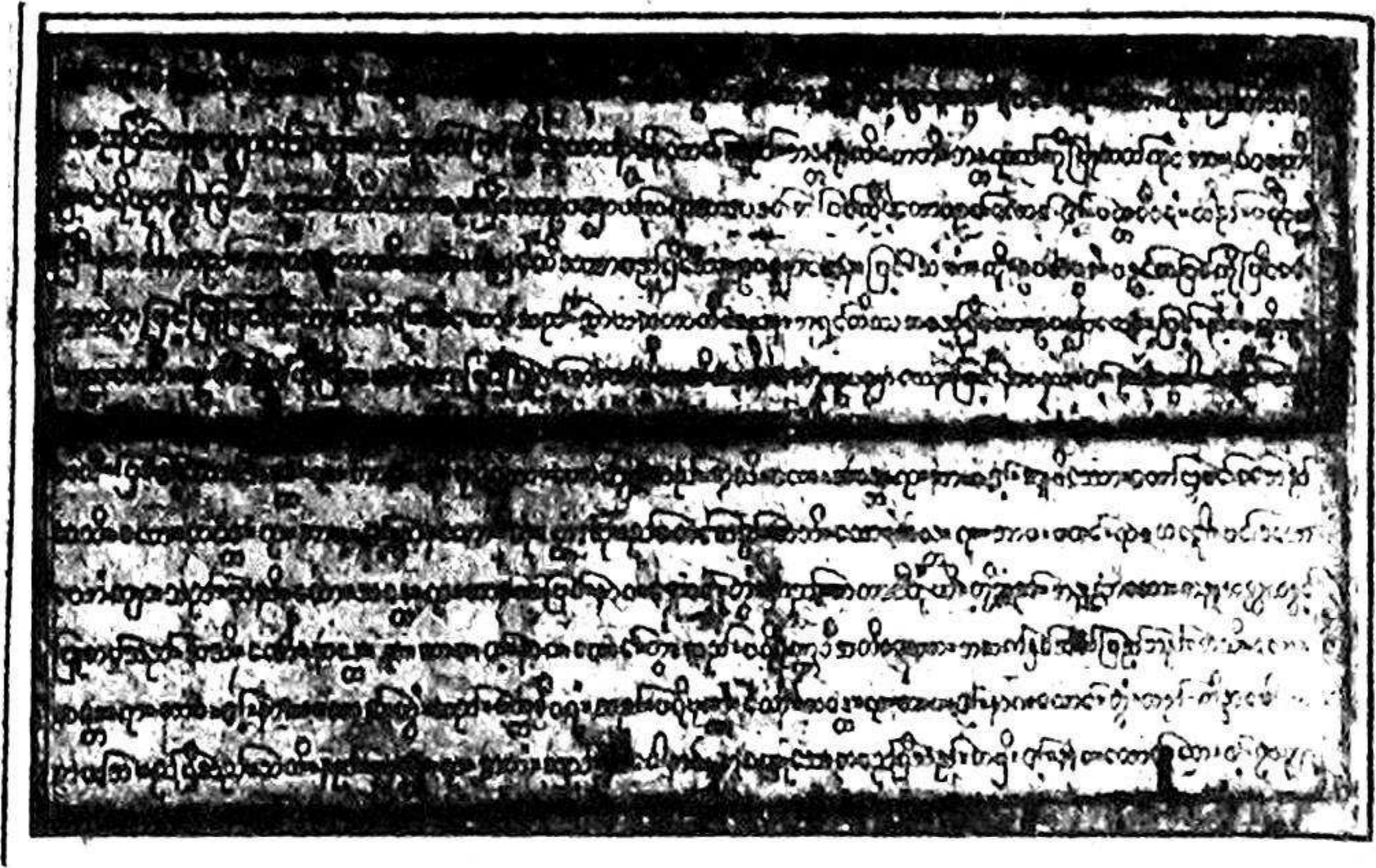
အင်္ဂလိပ်စာအုပ်များ

- ၂၇။ NASH, John. Practical Calligraphy, by John Nash and Gerald Fleuss. Newyork, smith mark, 1992.
- ၂၈။ ZWALF, W. ed. Buddhism Art and Faith. London, British Museum Publication Ltd. 1985.

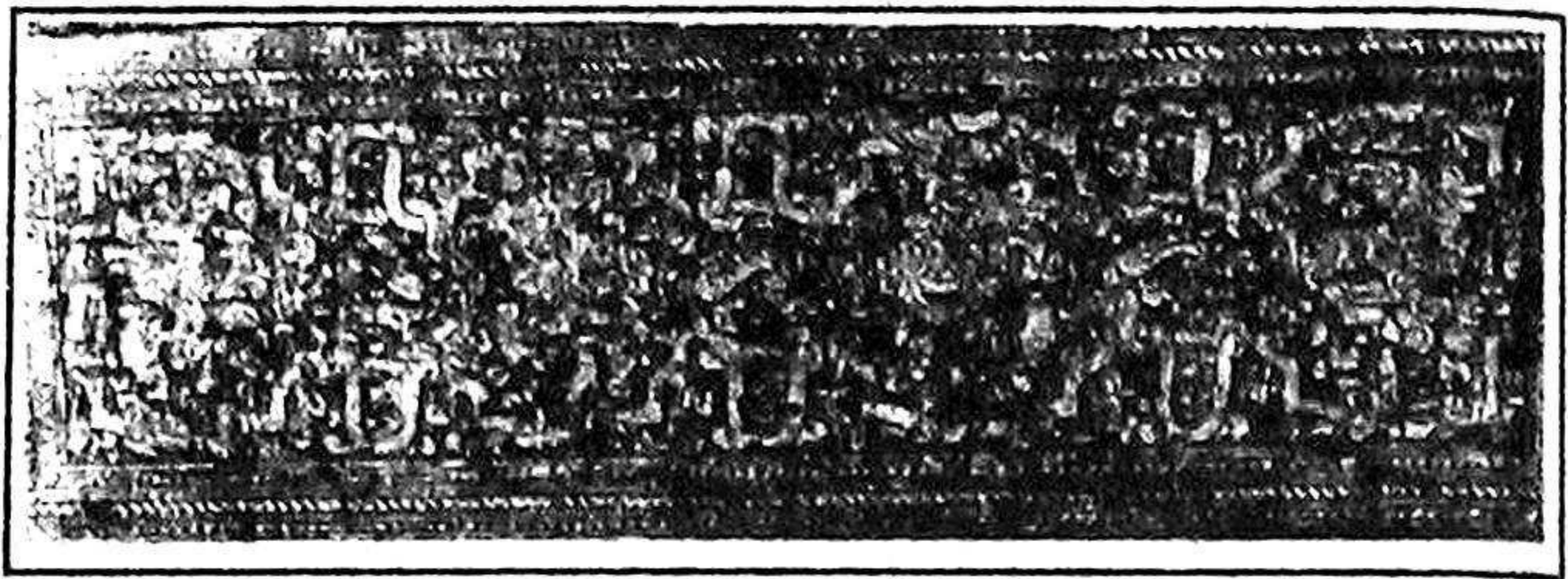
ပေစာ ကျောက်စာနှင့် ကမ္မဝါများ

- ၂၉။ ငွေမျက်ပါးချသရိုးကိုင်စာညှင်းကမ္မဝါ (တက္ကသိုလ်များ ဗဟို စာကြည့်တိုက်)၊ အမှတ်- ၁၇၈၃၈၆။
- ၃၀။ ပဋ္ဌာန်းပါဠိတော် မင်ရေးပေစာ (တက္ကသိုလ်များဗဟို စာကြည့်တိုက်)၊ ပေမူ၊ အမှတ် ၆၀၆၃။
- ၃၁။ မင်းဝိုင်းကျောင်းကျောက်စာ မင်ကူးမူ (တက္ကသိုလ်များ သမိုင်းသုတေသနဌာန)။

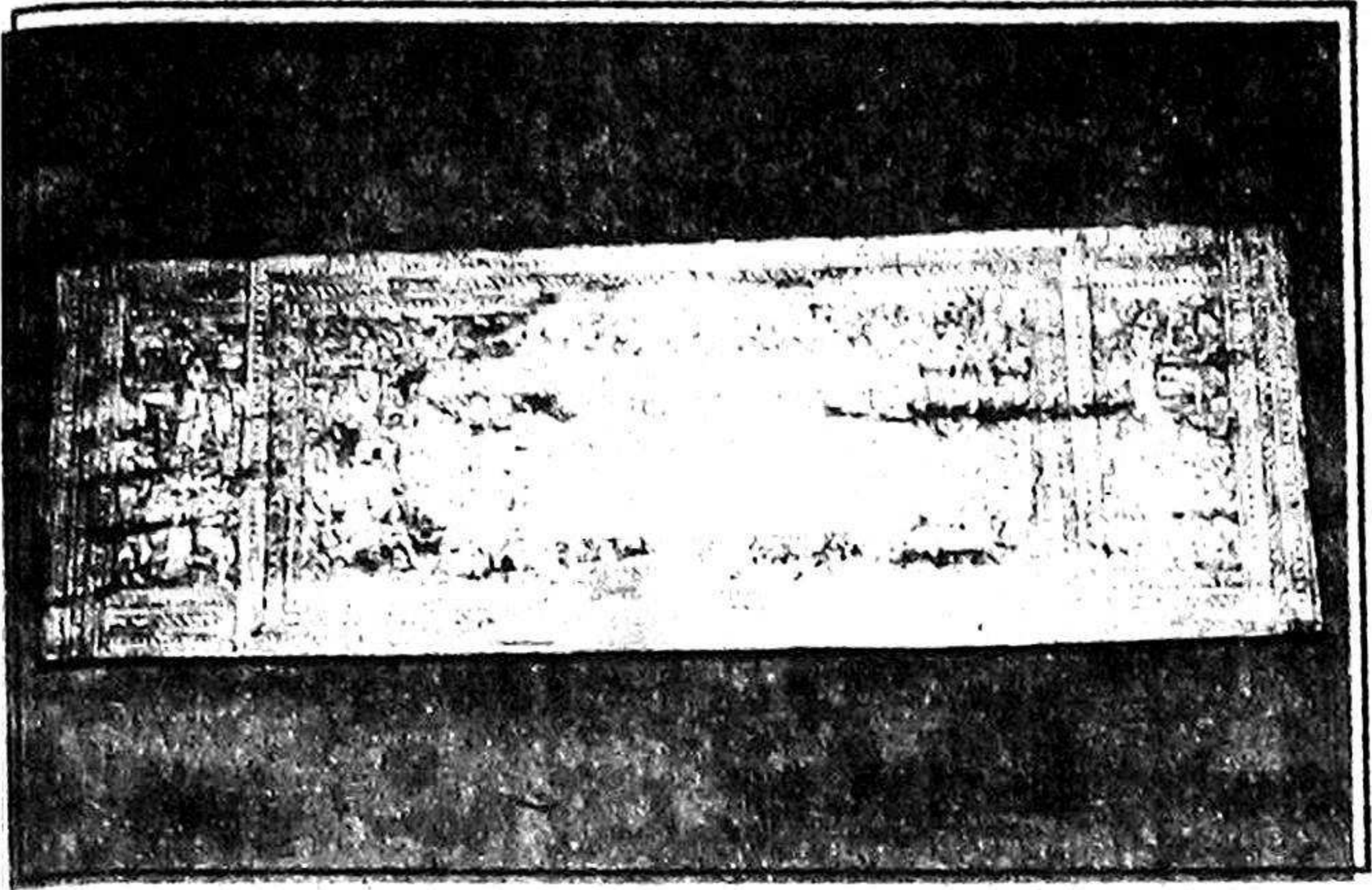
- ၂။ ရွှေဥမင်ဆရာတော်။ သာသနအာယု။ (တက္ကသိုလ်များ ဗဟို စာကြည့်တိုက်၊ ပေမူ အမှတ်- ၆၄၇၅)။
- ၃။ သရိုးကိုင်ဝတ်လဲတော်မန်ကျည်းစေ့ကမ္မဝါ (ရွှေတိဂုံ စေတီတော် ပိဋကတ်တိုက်၊ အမှတ်- ၉၈၀)။
- ၄။ သီးလုံးဆရာတော် (ရှင်စန္ဒီမာ)။ ကမ္မဝါစာဂဏ္ဍိ။ (တက္ကသိုလ်များဗဟို စာကြည့်တိုက်၊ ပေမူ အမှတ် ၉၅၈၁)။
- ၅။ သဒ္ဓမ္မသီရိ၊ ရှင် (သာလွန်မင်းဆရာတော်)။ ကမ္မဝါစာ နိဿယနှင့် အဓိပ္ပာယ်။ (တက္ကသိုလ်များဗဟို စာကြည့် တိုက်၊ ပေမူ- အမှတ်- ၁၁၄၁၉)။
- ၆။ အတုလစက္က၊ ရှင်။ သာသနမူလ ပါဠိနိဿယ။ (တက္ကသိုလ်များ ဗဟိုစာကြည့်တိုက်၊ ပေမူ- အမှတ် ၇၆၆၈)။
- ၇။ အမှတ်မရှိသေးသော အခြားကမ္မဝါစာများ (တက္ကသိုလ်များ ဗဟိုစာကြည့်တိုက်နှင့် ရွှေတိဂုံပိဋကတ်တိုက်)။

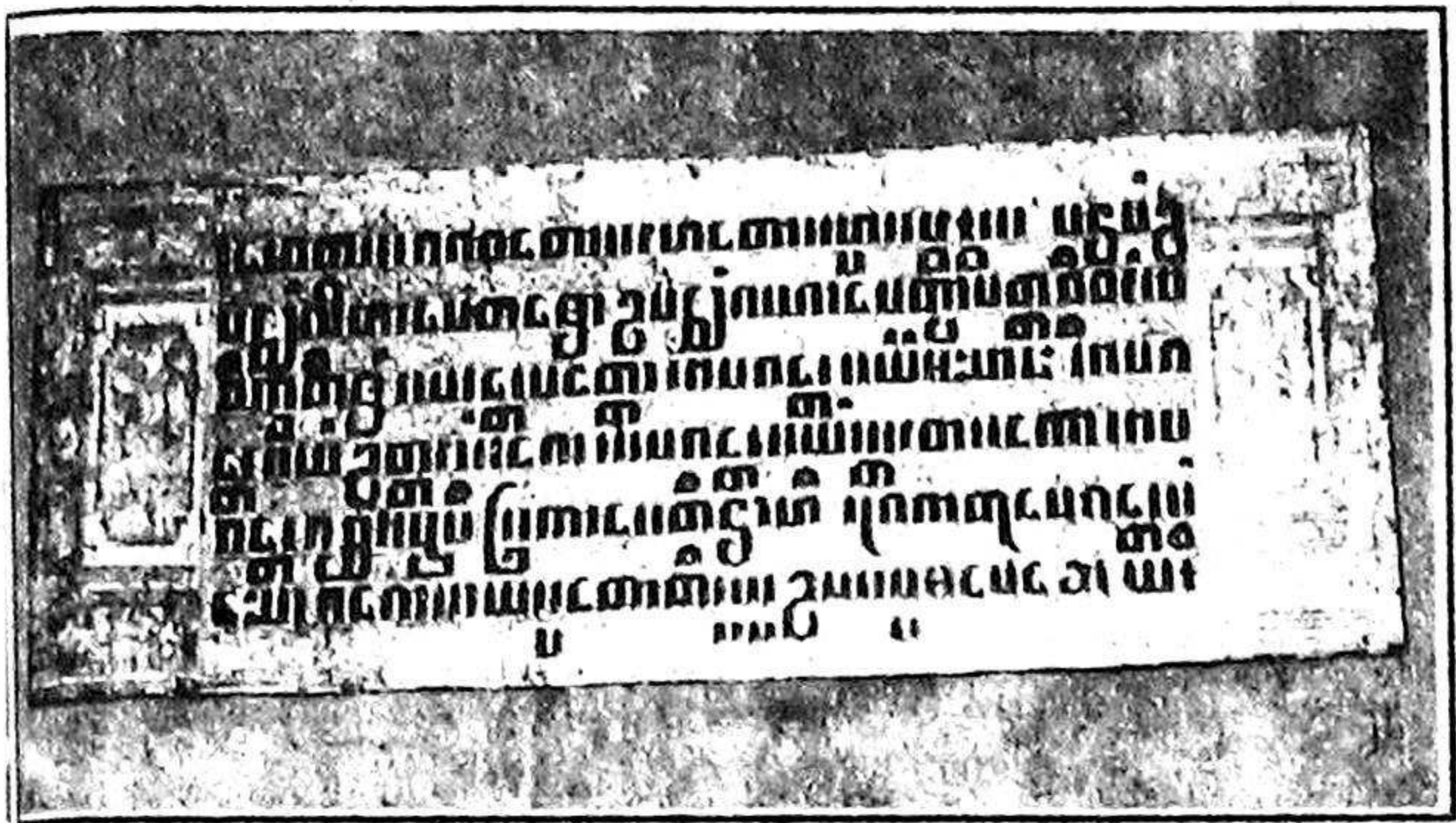
ငွေမျက်ပါးချ စာညှင်း ကမ္ဘဝါ (ဥပသမ္ပဒခန်း)

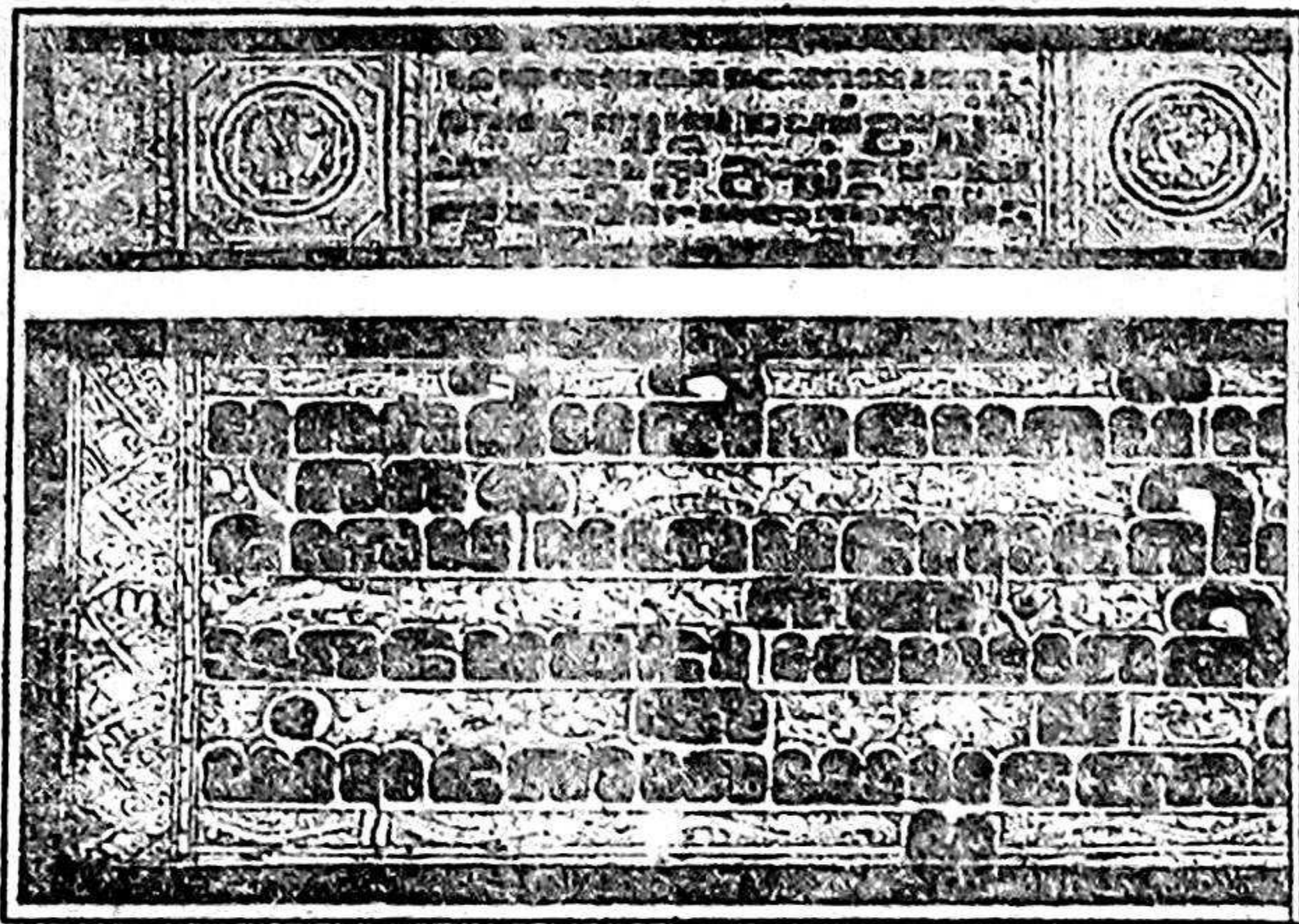
ကမ္ဘဝါ ပလ္လင်ချပ်၏ အပြင်ဘက်မျက်နှာ၌ တွေ့ရသော နဂါးလိမ်ရုပ်အပြောက်အမွမ်းများ

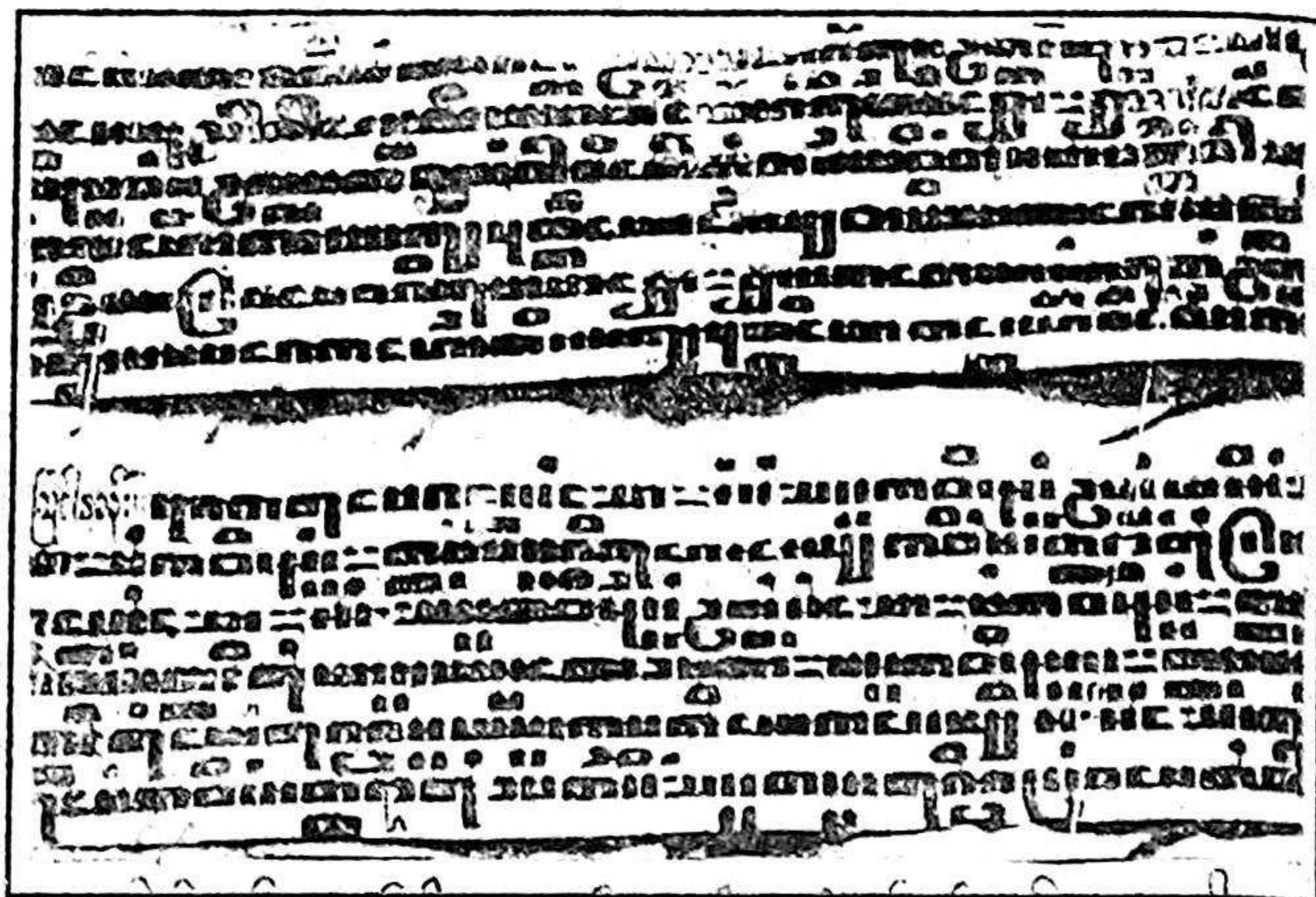
ကမ္ဘဝါကျမ်းပုံ၏ အတွင်းဘက်မျက်နှာ၌ တွေ့ရသော
ဘီလူးခေါင်းဆောင်းရုပ်အပါ အပြောက်အမွမ်းများ

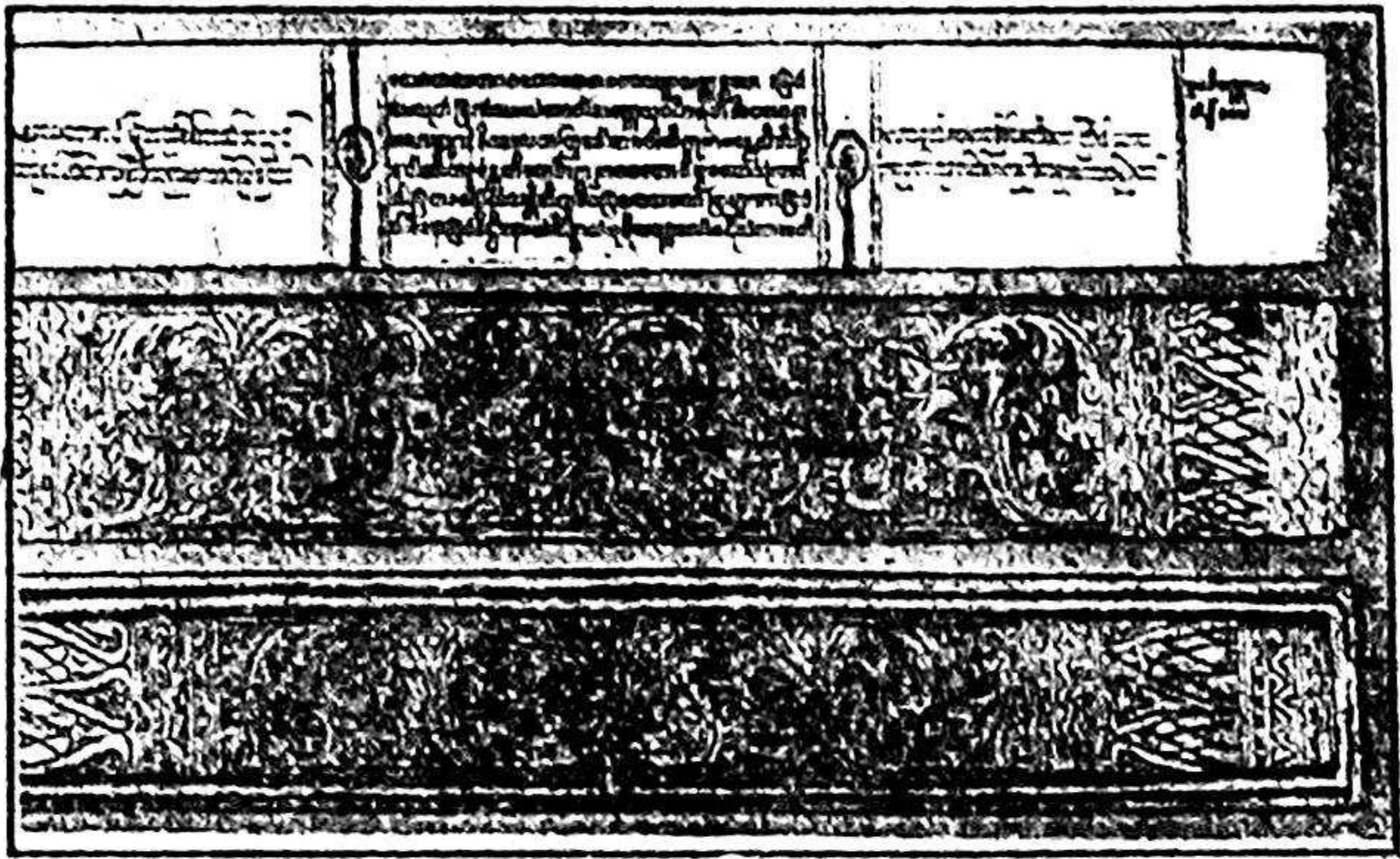
ကမ္ဘဝါ ရှေ့ပလ္လင်ချပ်၏ အတွင်းဘက်မျက်နှာ၌ တွေ့ရသော
သင်္ဃာတော် ကျေးနင်းရုပ်ပါ အပြောက်အမွမ်းများ

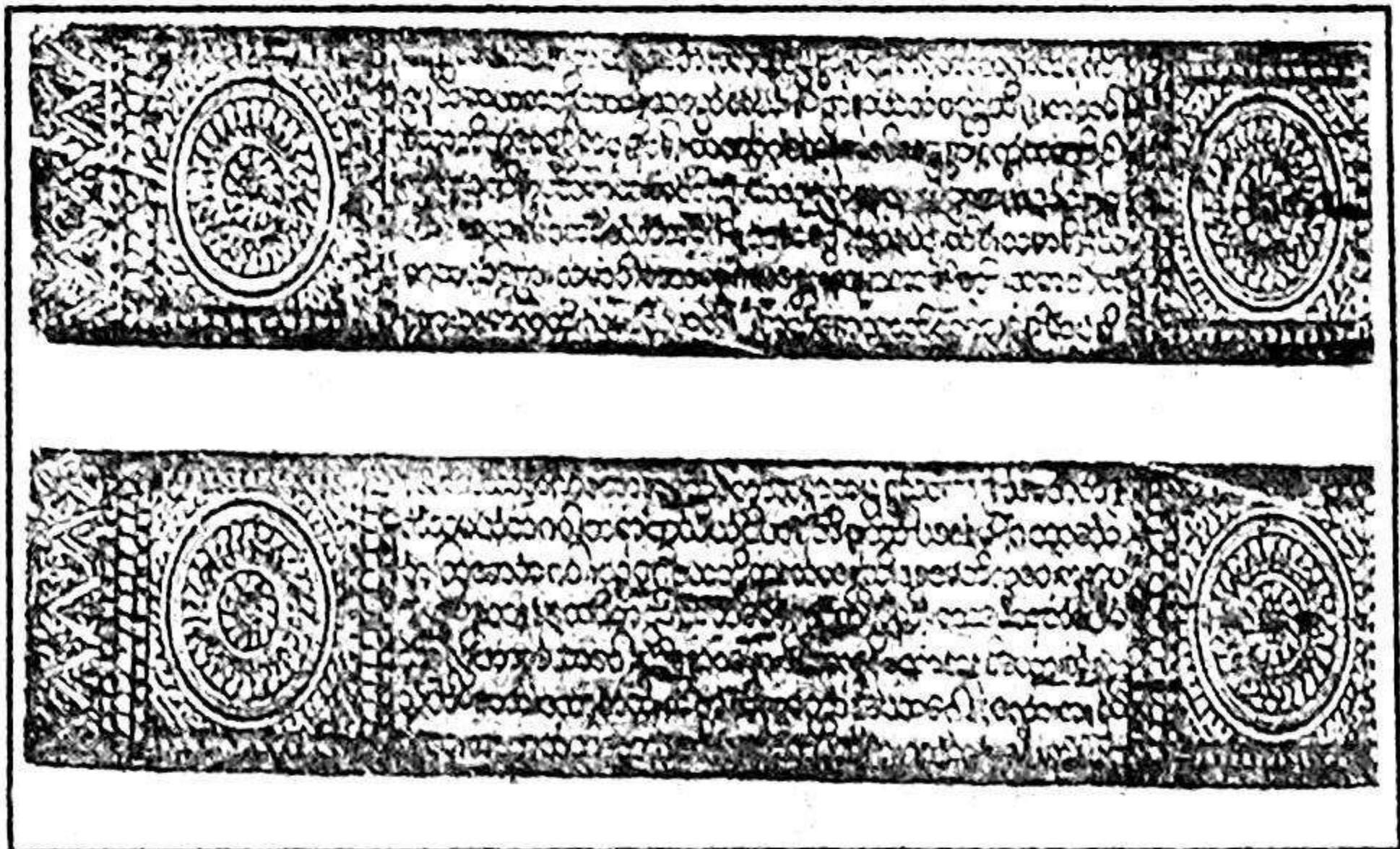
ညောင်ရမ်းခေတ်ရေးဟု ယူဆရသော ရှေးကျသည့်
မန်ကျည်းစေ့ကမ္ဘဝါ

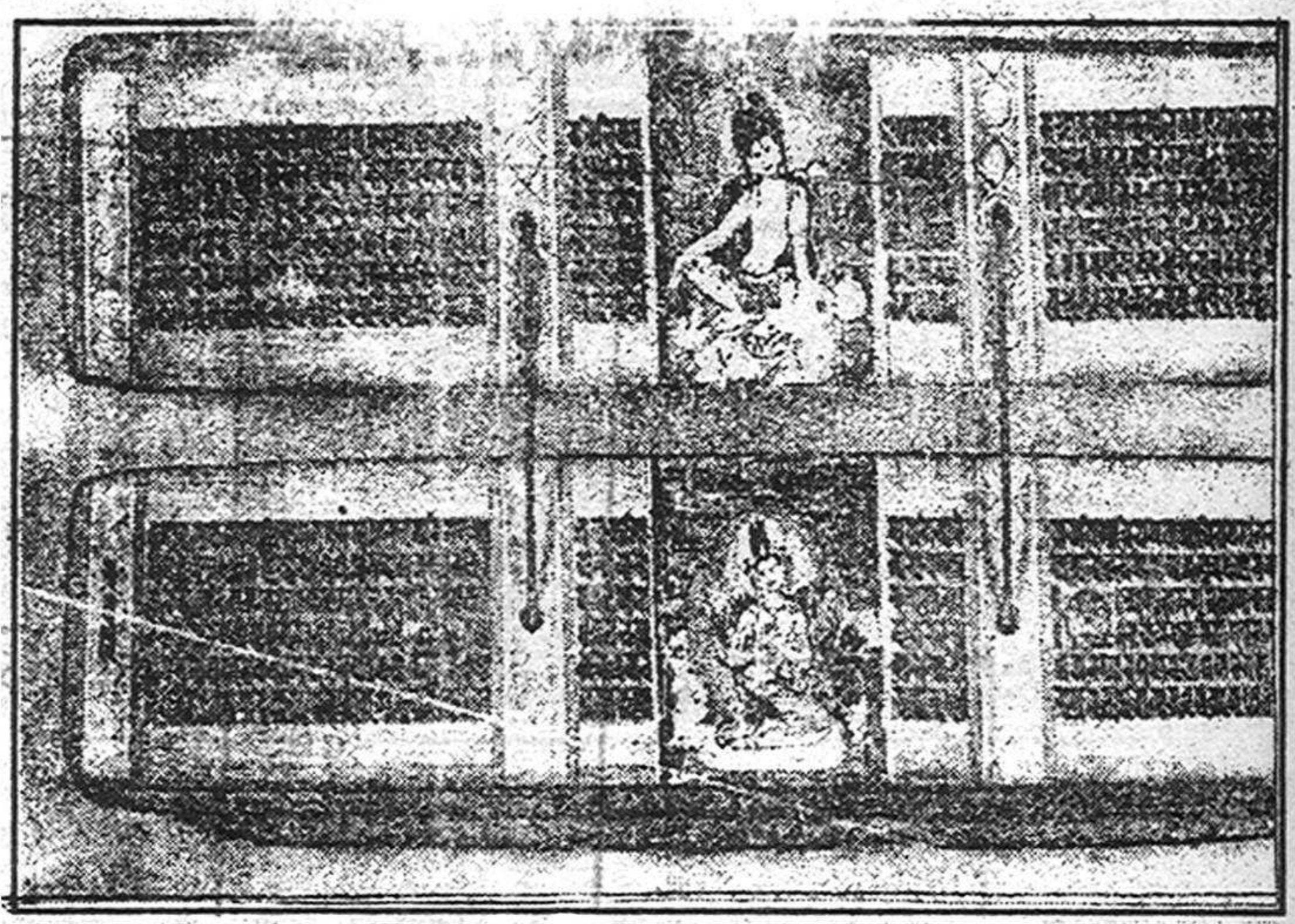
မအူပင်မြို့နယ် မလက်တိုရွာ ဂူကုန်းကျောင်းမှ
ဆင်စွယ်မန်ကျည်းစေ့ ကမ္ဘဝါ

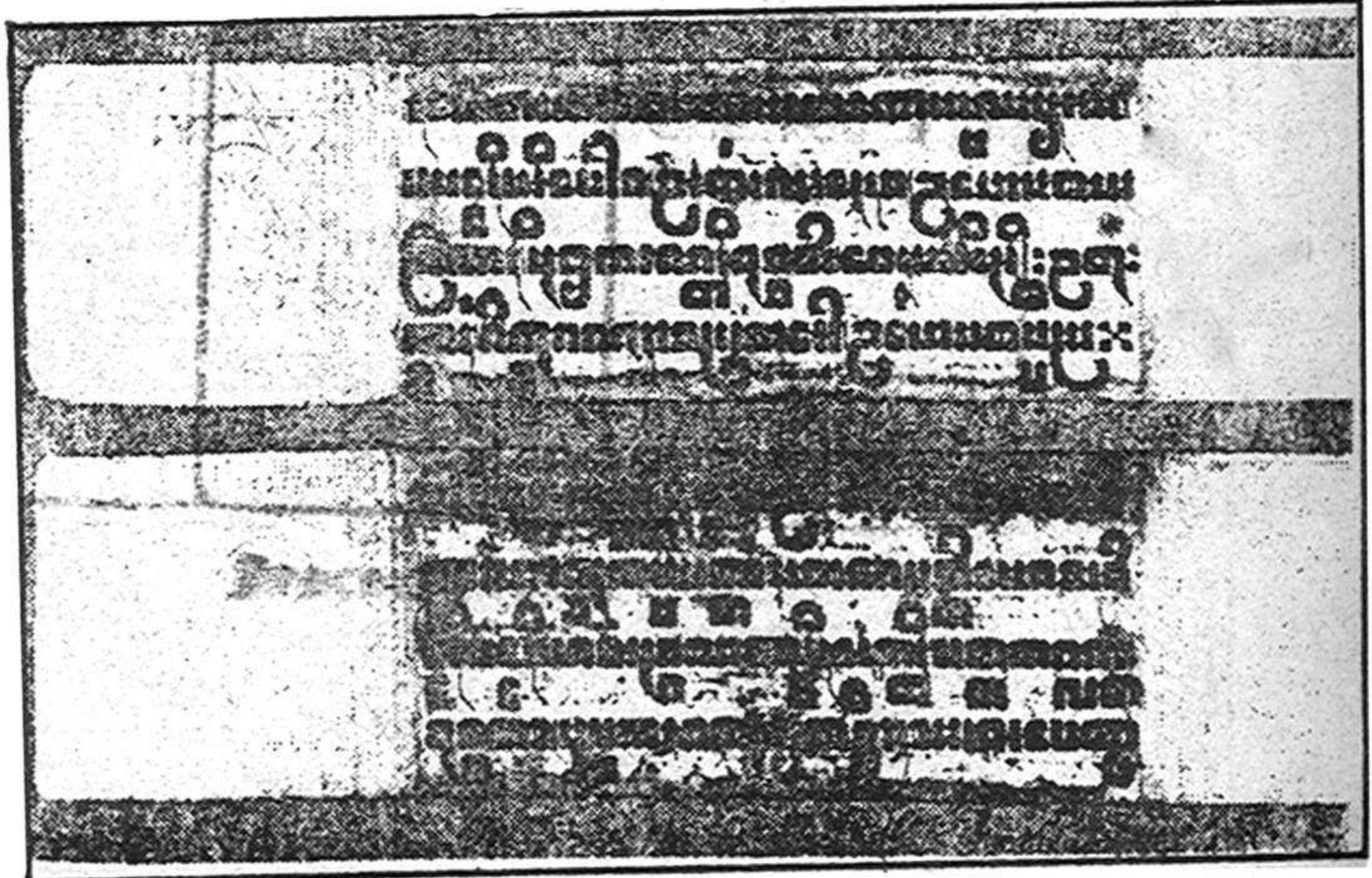
မင်းတုန်းမင်းတရားကောင်းမှုတော် ဥပရိပဏ္ဏာသပါဠိတော်
မင်ရေးပေစာ ရှေ့ပလ္လင်ချပ်နှင့် ကျမ်းဖုံးအပြောက်အမွမ်းများ

ဓမ္မစက္ကပဝတ္တနသုတ် ရေးထားသော ငွေမျက်ပါးချ
သရိုးကိုင်ပေစာ၏ စက်ဝိုင်းပုံအပြောက်အမွမ်းများ

ရှေးကျသော မန်ကျည်းစေ့ အက္ခရာရေးပါတိမောက် ပါဠိ
(ပေသရိုးကိုင်)

ဟင်ဒီအက္ခရာ ပန်းစာလုံးနမူနာ

ပ၊ စ၊ လ ၂၇၇၇ / ၂၀၀၀ / (စာတည်း) / ၂၀၀၀ / စာပေ

၁၉၉၉ ခုနှစ် ပခုက္ကူဦးအုံးဖေစာပေဆု
 သုတေသနစာပေဆုရ
 “မန်ကျည်းစေ့ကမ္ဘာပန်းအက္ခရာ”
 ရေးသူ - ဦးညွန့်မောင်

အဖ ဦးပိုး၊ အမိ ဒေါ်ဂေါက်တို့မှ ၂၄.၁၂.၂၉ ရက်တွင် တောင်သာမြို့နယ် နွားတဲရွာ၌ မွေးဖွားသည်။ နွားတဲရွာဘုန်းတော်ကြီးကျောင်းတွင် အခြေခံအရေးအဖတ်ပညာသင်ကြားပြီး တောင်သာ အထက်တန်းကျောင်းမှ သတ္တမတန်းအောင်မြင်သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ်တွင် ပခုက္ကူမြို့၌ ရဟန်းဝတ်သည်။ နွားတဲရွာမှန် ကျောင်းမှ အစိုးရပထမငယ်တန်းနှင့် ပထမလတ်တန်းအောင်မြင်သည်။ ၁၉၅၁ ခုနှစ်တွင် မန္တလေးမြို့၌ အထက်တန်းပိဋကတ်စာပေများ ဆက်လက် သင်ယူပြီး အစိုးရပထမကြီးတန်း၊ အစိုးရစာချတန်းနှင့် သကျသီဟ အောင်မြင်သည်။ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်တွင် မန္တလေး တက္ကသိုလ်မှ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ (မြန်မာစာ) ရရှိခဲ့သည်။

၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ စာကြည့်တိုက်ပညာ ဒီပလိုမာဘွဲ့ ရရှိခဲ့သည်။ ၁၉၇၁ ခုနှစ်မှစ၍ တက္ကသိုလ်များဗဟို စာကြည့်တိုက်၌ အမှုထမ်းခဲ့ရာ စာကြည့်တိုက်မှူး အဆင့် (၂) ဖြင့် အငြိမ်းစားယူခဲ့သည်။

၁၉၆၉ ခုနှစ်မှစ၍ စာပေများစတင်ရေးသားခဲ့ပြီး အတ္ထုပ္ပတ္တိ တစ်စောင်၊ စာပေဆောင်းပါးနှင့် ပညာရပ်ဆောင်းပါး ၁၆ စောင်မျှ စာနယ်ဇင်းများ၌ ရေးသားခဲ့ဖူးသည်။

နေရပ်လိပ်စာမှာ ၄၇၅၊ ဗဟိုလမ်း (၃၅) ရပ်ကွက်၊ ဒဂုံမြို့သစ်မြောက်ပိုင်းဖြစ်သည်။ တက္ကသိုလ်များသမိုင်း သုတေသန ဌာန၌ အကြံပေးအရာရှိအဖြစ် အမှုထမ်းလျက်ရှိသည်။

အမည်ရင်းမှာ ဦးညွန့်မောင်ဖြစ်သည်။